СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CVI П'ЯТНИЦЯ, 11 ЧЕРВНЯ 1999 ЧИСЛО 24 VOL. CVI FRIDAY, JUNE 11, 1999 No. 24

Уряд звинувачують у масових порушеннях виборчого законодавства

Чим більших обертів набирає маховик виборчої кампанії, тим тривожнішим і неспокійнішим стає політичний клімат в Україні. Зараз, на кандидатів у президенти Центральна виборча комісія вже зареєструвала сімнадцять осіб, і ще двоє подали папери на реєстрацію. Тепер, коли кожен із зареєстрованих повинен зібрати по мільйону підписів перш, ніж стати офіційним кандидатом, лавиною зростають звинувачення на адресу влади всіх рівнів у грубому порушенні законодавства про вибори. Форми таких зловживань найрізноманітніші – від залякування, шантажу і розправи над незалежними органами інформації, від порушення під надуманими приводами свободи зборів і зустрічей із претендентами, які конкурують із Кучмою, від використання правоохоронців проти опонентів – аж до фізичної розправи над активістами опозиційних до влади партій. У ситуації, коли судова влада, яка покликана наглядати за законністю, перебуває у стані прогресуючої атрофії, коли Верховна Рада не має власних механізмів забезпечення законності, а свобода слова закінчується кожного разу, як у двері редакції постукає податковий інспектор, розраховувати на самоконтроль і повагу до закону з боку виконавчої влади було б щонайменше наївно.

" Із фальшивими бюлетенями у в'язниці опиняться всі мами, які на виборчих дільницях дозволяють своїм дітям вкинути бюлетень до урни"

Читайте "Чесні вибори або тюрма" на стор. 2

Звинувачення уряду у порушеннях лунають з усіх сторін, і особливо гостро від представників українських лівих. Факти ведення досьє з компрометуючими матеріялами на політичних опонентів нещодавно засудив голова Верховної Ради О. Ткаченко, зазначивши, що, складаючи такі досьє на народних депутатів, "треба ще довести їхню вину", та нести відповідальність за їх оприлюднення. Це, за його словами, стосується насамперед телепередач з очорнюючими матерія-

(Закінчення на стор. 25)

ЗА МАТЕРІЯЛАМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Косово: замирення було близько...

Коли 3 червня югославський президент Слободан Мілошевич погодився прийняти запропонований йому керівництвом Організації Північно-Атлантійського Договору (НАТО) плян замирення, ввесь цивілізований світ зітхнув з полегшою, а зокрема всі ті люди і країни, котрих цей конфлікт заторкнув. У першу чергу – це етнічні албанці з Косова та такі країни, як Албанія, Македонія, Боснія і Чор-

(Закінчення на стор. 6)

29-те українське літо в Гарварді

Викладачі і студенти Українського літнього інституту в Гарварді позують для традиційної пам'ятної знимки на сходах бібліотеки Вайднера (влітку 1998 р.).

28 червня в рамках Літньої школи Гарвардського університету розпочинається традиційний вже Український літній інститут. Це двадцять дев'яте українське літо в Гарварді. Ця подія заслуговує на увагу одразу з кількох причин. Поперше, навчання в межах інституту відбуватиметься у найпрестижнішому в Сполучених Штатах університеті і під

(Закінчення на стор. 6)

НАДХНЕННИЙ СОЛОВЕЙКО УКРАЇНИ: *Я ПРОНІС УКРАЇНСЬКУ ПІСНЮ ПО СВІТІ*

Фото Юрія Шевчука

А. Солов'яненко в редакції "Свободи"

Щоб у країні пісень співак заслужив собі ім'я Українського Соловейка – для цього справді треба було прийняти дар з Божих рук. Й ось той, хто цього дару не змарнував, – серед нас, свободівців: славетний Анатолій Солов'яненко. Чейже ніхто не заперечить, коли сказати й так: найбільший ліриkо-драматичний тенор України у XX сторіччі. Щоправда, тут на гадку ще приходить незабутній Іван Козловський, одначе це ім'я пов'язане з певним жалем: він хоч і ніколи не зрікся свого українства, й коли мав нагоду, усе співав Шевченові „Думи мої...", а все ж віддав свій хист переважно російсько-совєтській культурі.

Солов'яненка Україна народила для себе. Ангела-охоронця, відповідального за земну місію цього чудодійного голосу, не бентежило, що хлопець прийшов на світ у російськомовному Донбасі, в шахтарській родині, і що сам він уже двома ногами ступив у ту ж професію — закінчив гірничий інститут, та ще й блискуче, з „червоним дипломом". Ба ні — його долею таки мала стати українська народна пісня. Та сама пісня, що в кожного українця на устах, що б він не робив — пив горілку за святковим столом, чи йшов у полі за плугом, чи „їхав козак на війноньку", — та сама, тільки піднята до високого мистецького неба, звідки чує її увесь світ. На яку ж одержимість належало йому спромогтися — вже ж бо батько гордився інженерними талантами сина, вже Анатолій став викладачем у тому самому гірничому інституті, вже його називали без п'яти хвилин професором, — а він тим часом кожної вільної години біжить до учителя-вокаліста й студіює партитури! Після участи у всеукраїнському конкурсі самодіяльних співаків дістає запрошення до Київської опери. У тому ж 1962 році Анатолій перемагає ще в одному конкурсі — виборює право вдосконалювати голос в Італії, у Ля Скала. Через три роки повертається до Києва вже цілком зрілим тенором, з великим клясичним італійським репертуаром. Він співав у 18 операх, а водночас виступав з концертами у різних містах і країнах світу, виконуючи старовинні російські романси, арії з опер і, певна річ, українські

(Закінчення на стор. 17)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Все більше порушень закону у виборчій кампанії

"Протягом останніх тижнів у бюджетних підприємствах, установах та організаціях столиці з ініціятиви адміністрації скликаються збори працівників з метою висунення або підтримки кандидатури на посаду Президента України. При цьому від співробітників в обов'язковому порядку вимагають залишити їхні уточнені пашпортні дані та підпис, щоб використати їх для заповнення підписних листів на підтримку Леоніда Кучми", - констатується в заяві Київської міської організації Всеукраїнського об'єднання "Відкрита політика". Президія міської організації ВО "Відкрита політика" рішуче засуджує таку практику, що "грубо порушує норми чинного законодавства України й не має нічого спільного з демократією". Автори заяви закликали киян "не миритися з адміністративною сваволею і повідомляти про ці випадки Центральну виборчу комісію", а також вимагають від ЦВК перевірити правильність підписів, зібраних на підтримку Л.Кучми.

Українські військові навчаються в Ізраїлі

1500 колишніх українських офіцерів братимуть участь у адаптаційній програмі в Ізраїлі. Перша група у складі 38 осіб має відправитися до Ізраїля найближчим часом. Кожен колишній офіцер має пройти чотиримісячну програму в Ізраїлі, де отримає нову професію та досвід ведення малого і середнього бізнесу. Програма охопить представників Збройних Сил, Національної гвардії, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України; фінансування візьме на себе ізраїльська сторона. Голова центру зазначив, що навчання одного офіцера без урахування забезпечення і вартости подорожі, обійдеться в дві тисячі долярів. Триватиме програма близько 1.5 року. Протягом 1997-98 р. тільки в за програмою TACIS перекваліфіковано на цивільний фах понад 10 тис. українських офіцерів та членів їхніх родин.

Голова парляменту вимагає імунітету для депутатів

Не виключено, що до кінця третьої сесії Верховна Рада повернеться до питання про відновлення депутатської недоторканости депутатам місцевих рад. Домовлености про винесення цього питання на розгляд найвищого законодавчого органу було досягнуто між О. Ткаченком, головою ВР, та головою Комітету ВР з питань державного будівництва, місцевого самоврядування та діяльности рад Олександром Кушніром. На думку О.Ткаченка, позбавлення депутатської недоторканости депутатів місцевих рад всіх рівнів "було хибним". За його словами, в ході передвиборчої кампанії на депутатів місцевих рад чиниться "тотальний тиск" аж до притягнення до кримінальної відповідальности. Він відзначив важливість повернення недоторканости понад 230 тисячам депутатів всіх рівнів. При цьому він припустив можливість "недоречностей" в їх роботі, однак, за його словами, це не виключає їх захисту, згідно із законом, від сваволі влади.

Розстеження діяльности Національного банку

Тимчасова слідча комісія Верховної Ради з перевірки діяльности НБУ продовжить подальше розстеження після того, як буде завершено висунення кандидатів на пост Президента України. Перерва в її роботі була викликана надмірною політизацією парляменту, а також очікуванням того, що голова правління НБУ Віктор Ющенко може висунути свою кандидатуру на президента України, а робота комісії може йому завадити. Він заявив, що НБУ так і не надав офіційної відповіді на доповідь комісії, яка стосується лише одного з п'яти питань, і в комісії є матеріяли з інших питань. Розслідування "ніяк не пов'язане з роботою голови правління НБУ В.Ющенка, як це подається багатьма", а має на меті допомогти парляменту і суспільству зрозуміти, що насправді відбувається у фінансовій сфері України. "Ми документально засвідчили, – підкреслив голова комісії В.Суслов, – що значна частина резервів НБУ використовується для комерційних операцій, які проводять окремі угруповання з метою власного збагачення за державний кошт". Водночас В.Суслов припускає, що В.Ющенко не мав прямого відношення до таких операцій. Він вважає, що ніхто притягнутий до відповідальности не буде і що все це зайвий раз засвідчує "глибину корумпованости українського керівництва і відсутність верховенства закону".

Міністер закордонних справ підтверджує незмінність курсу

Курс України, обстоюваний Президентом і Міністерством закордонних справ, на інтеграцію в европейські і евроатлантичні структури залишається незмінним, сказав міністер закордонних справ України Борис Тарасюк під час виступу перед викладачами і слухачами Римського Оборонного коледжу НАТО. Делегація цього представницького науково-навчального закладу у складі більш як 100 осіб перебуває в Києві для обговорення перспективних шляхів подальшої співпраці між Україною та країнами альянсу насамперед у царині військового навчання, науки та досліджень. Торкаючись конфлікту на Балканах, Б.Тарасюк відзначив ролю Президента України як першого посередника миротворчого процесу, багато елементів пляну якого було покладено в основу наступних мирних ініціятив. Б.Тарасюк також підтвердив готовність України направити свій контингент до міжнародних цивільних і безпекових сил в Косові.

Українсько-польський кордон лишатиметься відкритим

Польські політики робитимуть усе, щоб зберегти спрощену схему перетину українсько-польського кордону для громадян обох країн після вступу Польщі до НАТО та інших европейських структур, і намагатимуться показати Европі, що цей кордон є особливим і не повинен розділяти наші народи. Про це заявив надзвичайний і повноважний посол Республіки Польщі в Україні Єжи Бар. Він підкреслив, що стратегічне партнерство України і Польщі розраховане на далеку перспективу, тому, прямуючи на Захід, Польща не хоче втрачати надійного союзника на Сході. Перебуваючи в Рівному з приватною візитою на запрошення директора Музею українського мистецтва Бориса Шапієвського, посол ознайомився з виставкою картин рівненських художників і з роботами місцевих народних умільців.

Найвищі чини влади мають бути рівні перед законом

Івано-Франківське громадсько-патріотичне об'єднання "За справедливість" домагається скасування недоторканости найвищих представників влади. З такою ініціятивою виступила позачергова конференція об'єднання, яка запропонувала Президентові Л. Кучмі та голові парляменту О. Ткаченкові "ліквідувати недоторканість найвищих чинів влади, винісши на президентські вибори додатковий виборчий бюлетень із запитанням: "Ви - за ліквідацію імунітету недоторканості чи проти?". У своїй заяві національно-патріотичне об'єднання "За справедливість" підкреслює, що воно "своїм принципам не зраджує і підтримає тільки правоцентристського кандидата на президентських виборах".

Суркіс домагається скасування вислідів виборів посадника столиці

Скасувати рішення Київської міської виборчої комісії про результати голосування та підсумки виборів Київського міського голови 30 травня, згідно з якими головою було обрано Олександра Омельченка, та зобов'язати комісію провести повторні вибори голови з виключенням з виборчих бюлетенів кандидатури О.Омельченка вимагає колишній кандидат на посаду Київського міського голови Григорій Суркіс. Позовну заяву з цими вимогами він подав до Старокиївського районного суду м.Києва 4 червня. Ці вимоги обґрунтовуються тим, що вибори начебто були проведені з порушеннями закону. Позивач стверджує, що, зокрема, під час підготовки та проведення виборів Омельченко використав власне службове становище, до агітаційної роботи в робочий час він залучав підлеглих йому осіб, використовував засоби масової інформації, засновниками яких є органи влади, проводив агітацію в день виборів. "Грубих порушень", заявляє Г.Суркіс, припустилися також Київська міська та дільничі виборчі комісії, органи місцевої виконавчої влади, органи самоврядування та посадові особи, преса. Натомість за твердженням Комітету виборців України, спостерігачі не зафіксували жодних справді істотних порушень, котрі могли б вплинути на результати голосування.

За інформаціями УНІАН

ТІЛЬКИ ФАКТ

Бєлград готовий прийняти українських військовослужбовців у складі міжнародних миротворчих сил.

◆

Агенція США з міжнародного розвитку (USAID) надасть технічну допомогу селянам Одещини, що господарюють на фермерських наділах і присадибних ділянках, і що переробляють продукцію у приватних кооперативах.

◆

У Києві створюється Всеукраїнська громадська організація Федерація вчених, яка об'єднає всіх науковців України, яких налічується понад 225 тис.

◆

Помер ще один гірник шахти ім. Засядька. Загальна кількість загиблих внаслідок вибуху гірників зараз становить 49 чоловік.

◆

2 червня на Кримському півострові стався землетрус силою в 1.5-3.5 бала. Потерпілих та руйнувань будівель немає.

◆

Минулого року в Чернівцях від туберкульози померло 49 осіб, з них 12 – особи без постійно місця проживання, 6 – особи, які повернулись із ув'язнення.

◆

Курси валют

100 дол. США	**– 392.98 грвн.**
100 нім. марок	**– 209.64 грвн.**
100 евро	**– 410.03 грвн.**
100 руб. Росія	**– 16.00 грвн**

Чесні вибори або тюрма

7 червня Верховна Рада знову спробувала унеможливити фальсифікації на майбутніх виборах. Ухвалено в першому читанні зміни до закону про вибори Президента та Кримінального кодексу. За пропозицією депутата О. Лавриновича заборонено передавати бюлетень іншим особам чи виносити його поза межі дільниці. За видання бюлетеня не тій особі (наприклад, без посвідчення або родичу виборця) – 2-5 років ув'язнення. За голосування за іншу особу – до 5 років. Водночас запроваджено кримінальну відповідальність за перешкоджання роботі виборчих комісій – 1-5 років ув'язнення, якщо це робить посадова особа – 2-5 років.

Навіть депутати, які підтримали такі пропозиції, розуміють, що це не ґарантує відкритости виборів. Як заявив В. Черненко, при підрахунку голосів все одно виявиться 70 млн. бюлетенів за «дорогого й улюбленого», унеможливити це може лише дактилоскопічна експертиза кожного бюлетеня. А з такими поправками у в'язниці опиняться всі мами, які на виборчих дільницях дозволяють своїм дітям вкинути бюлетень до урни. А обшукати кожного виборця при виході з дільниці на предмет наявности бюлетеня просто неможливо.

Інші запропоновані поправки ще утопічніші. Юрій Сахно пропонував надати право кожній громадській організації ставити по два спостерігачі на дільницю. Оскільки

(Закінчення на стор. 3)

ТЕМА ТИЖНЯ

БЕЗ НЕДОМОВОК

Який напрямок на реформи обирає Україна?

Восьмий рік поспіль народ України чує велемовне деклярування шляху до Европи, на ринкові реформи, на розвиток всіх гілок влади, на захист прав людини тощо. Такий собі романтичний „протокол про наміри". А що на ділі? Хібащо існуючий режим суворо-пресуворо заборонив буцигарні і заініціював відкриття притулків для бездомних собак. Щоправда, ще можна помітити з боку МВС і СБУ „батьківську" допомогу інтернатам для розумово відсталих дітей. Мабуть, репресивні органи саме в такому ракурсі бачать майбутнє народу України.

Ідеологи влади розробляють нові комбінації, готуючи українцям ендшпіль – товариші з Банкової, зручно розсівшись в кріслах, косять оком то на Москву, то на Нью-Йорк, чекаючи, хто їм більше відсипле срібників.

А тим часом дедалі згортаються програми розвитку малого і середнього підприємництва, повністю зупиняється виробництво, панує анархія в сільському господарстві, державна політика тримається на закордонних кредитах, постійній брехні, свавіллі влади, порушеннях прав людини. В Україні панує державний рекет, корупція вищих посадових осіб, продажність судів і партійна заанґажованість прокуратури. Дедалі збільшується кількість службовців МВС, СБУ, податкових органів, основною метою діяльности яких є безпека існування антинародного режиму. Владні структури України розгорнули справжню війну проти незалежної преси, незаанґажованих журналістів і політиків – закриваються газети за критику влади, вбивають політиків і бізнесменів, журналістів і військових.

Велика увага в цій війні приділяється розшаруванню громадської думки за партійним, мовним, релігійним принципом, внутрішньому розбиттю опозиційних партій, створенню хаосу, зневіри, вихованню почуття рабської апатії до свого злиденного становища у широкого загалу населення. З метою наповнення порожньої, розкраденої казни влада постійно підвищує ціни, піднімає рівень податків, що фактично привело до нового геноциду в Україні.

Поглиблюється прірва соціяльної і економічної нерівности в суспільстві, піддаються глуму честь і совість, людська гідність, урядовці користуються правом безкарности, а бандити в міліційських і прокурорських мундирах захищають це право можновладців – корінне населення України, яке має великі тисячорічні традиції історії і культури, перетворено на заручників злочинного режиму, на живий товар для місцевих і закордонних нелюдів.

Чи знають про стан справ в Україні уряди тих держав, які надають їй кредити? Безумовно, що так! Чи не викликає цей стан справ у цих урядів почуття обурення, недовіри до України, як до партнера? Безумовно, що ні! Хіба обурювались так звані цивілізовані держави – США, Франція, Англія та інші, коли комуністичний режим в СРСР знищував українців голодоморами, коли СРСР покрився колючими дротами концтаборів, коли протягом багатьох десятиріч над однією шостою земної кулі стояв стогін і клич поневолених народів? Тільки тоді, коли совєти поневолили народи Східньої Европи, створили на їхніх територіях санітарну зону, „круті" американські ковбої почали розкручувати тему порушення прав людини в СРСР, економічної відсталости, закритого суспільства.

Яке суспільство відкрилось у нас за їхньої допомоги, ми бачимо щодня, коли безробітні батьки не знають, чим нагодувати дітей, коли дипломовані спеціялісти перепродують на вулицях турецький крам, коли пенсіонери риються на смітниках, а з реклямних щитів за цим спостерігають ковбої з цигарками „Мальборо" в зубах, красуні з пляшками „кока-коли". Ця добре оплачена „допомога" Заходу може викликати захоплення виключно у можновладців, які перетворили Україну на приватне підприємство, на спосіб збагачення за рахунок чужоземних кредитів і які за небезпечного для себе розвитку подій завжди можуть віддати збанкрутілу державу на "реставрацію" лівим. А ті мають великий досвід боротьби з розрухою і „ворогами народу!".

То курсом на які реформи іде Україна? Можливо, стратеги з адміністрації Президента мають на меті створення нової єдности людей – громадян України, які виживуть після тривалих знущань і років через 50 почнуть не курс на реформи, а самі реформи? Але чи влаштовує така стратегія народ України? Нові президентські вибори покажуть, чи не втратили українці почуття гідности і чи не набридло їм терпіти приниження і образи від нелюдів. Хоча на політичному небосхилі є небагато достойних кандидатур на пост Президента, але доведеться обирати між тим, хто веде державу і народ до знищення, і тим, хто обере курс на життя.

Андрій Чорнуха,
голова Київського Крайового Товариства політичних в'язнів і репресованих

Чесні вибори або тюрма

(Закінчення зі стор. 2)

загальноукраїнських громадських організацій понад 800, то ми мали б по 1600 (!) спостерігачів на кожній дільниці. Олена Мазур пропонувала заборонити висування «осіб, під час перебування яких на посаді президента знизився рівень життя населення, зросло безробіття, збільшилися борги, скоротилася чисельність населення внаслідок геноциду». Більшість депутатів погоджуються, що такі надзвичайні заходи потрібні лише на ці вибори, коли від чинної влади можна чекати будь-яких «сюрпризів».

«День»

АМЕРИКА І СВІТ

Відбулося вручення театральних нагород „Тоні"

НЬЮ-ЙОРК. – Минулої неділі, 6 червня, тут відбулося вручення нагород „Тоні", котрими кожного року преміюють мистців театральної сцени за видатні осяги. Цьогорічні, 53-ті з черги, нагороди „Тоні" отримали: п'єса „Side man", музична п'єса „Fossi", відроджена п'єса „Death of a Salesman", відроджена музична п'єса „Annie, Get Your Gun", актор Браєн Денегі за виконання головної ролі у п'єсі „Death of a Salesman", акторка Дама Джуді Денч за виконання головної ролі у п'єсі „ Amy's View", актор Мартін Шорт за виконання головної ролі в музичній п'єсі „Little Me", акторка Бернадет Пітерс за виконання головної ролі у музичній п'єсі „Annie, Get Your Gun ", режисер Роберт Фолс за п'єсу „Death of a Salesman" і режисер Мет'ю Берн за музичну п'єсу „Swan Lake".

А. Аґасі переміг у чемпіонаті Франції

ПАРИЖ. – У неділю, 6 червня, американський тенісист, австралієць з походження, Андре Аґасі здобув у чемпіонаті Франції перемогу над Андрієм Медведєвим з України вислідами 1-6, 2-6, 6-4, 6-3, 6-4. З цією перемогою А. Аґасі став п'ятим з черги змагуном в історії тенісу, котрий став переможцем всіх чотирьох світової слави чемпіонатів – Австралії, Франції, США й Вімбелдону в Англії. Попередниками А. Аґасі в таких тенісових перемогах були Род Лавер, Фред Пері, Рой Емерсон і Дон Будж.

Переобрано прем'єра Онтаріо

ТОРОНТО, – Вперше за 32 роки виборці канадської провінції Онтаріо проголосували, щоб правляча партія залишилась при владі, даючи цим прем'єрові Майкові Гарісові та його Прогресивно-Консервативній партії більшу кількість місць у парляменті. Виявляється, що чотири роки значних зменшень на соціяльні програми, впроваджених М. Гарісом, сподобалися виборцям.

Літлтонські учні з осторогою заходили в школу

ЛІТЛТОН, Кольорадо. – Тільки минулого тижня місцева влада дозволила середньошкільникам у Літлтоні вступити до будинку їхньої школи, вперше після трагічної стрілянини 20 квітня, щоб забрати свої особисті речі. Учні зі сльозами в очах і в супроводі батьків і учителів з видимим переживанням заходили до шкільного будинку, де шість тижнів тому їхні ровесники, 18-річний Ерик Гаріс і 17-річний Дилан Клеболд, у незбагненному приступі шаленства відкрили вогонь в будинку школи, вбивши 12 учнів, учителя та себе. Знавці назвали ту подію найбільшою шкільною масакрою в історії країни. Для деяких учнів повернення до шкільного будинку зі залишеними досі слідами згаданої трагедії було болючим переживанням, для інших – це душевна мука болючого спогаду страху і втрати.

С. Сестанович зустрівся з керівниками Казахстану

АЛМАТИ, Казахстан. – Дорадник секретаря Державного департаменту для справ нових незалежних держав колишнього СССР Стефан Сестанович минулого тижня мав зустріч з Нурсултаном Назарбаєвим, президентом Казахстану, міністром закордонних справ Квасимшмартом Тогаєвим і міністром оборони Мухтаром Алтинбаєвим. Після зустрічі та розмови С. Сестанович зазначив, що Н. Назарбаєв відданий справі поліпшення нового виборчого закону, щоб запевнити вільні і демократичні парляментські вибори, заплянованi на осінь ц.р. Він також підкреслив, що США у 1999 році нададуть Казахстанові понад 50 млн. дол. допомоги, що є „найбільшою програмою допомоги", наданої Вашінґтоном будь-якій країні Центральної Азії. С. Сестанович підтвердив, що США також підписали угоду про технічну допомогу казахським прикордонникам.

А. Очалян вибачається перед судом

ІМРАЛІ, Туреччина. – У перший день суду, що розпочався тут минулого тижня, Абдула Очалян провідник курдських повстанців, якого звинувачують у зраді, вибачився за свої минулі вчинки та запропонував припинити підпільну боротьбу, якщо турецький уряд дозволить йому перетворити його армію на цивільну політичну партію. Він зазначив, що тепер зрозумів, що його спосіб полагодження етнічного конфлікту в країні є „безвихідною вулицею,і тому настав час цей конфлікт закінчити, бо в іншому випадку він може стати ще гіршим". Курди – це окрема етнічна група в Туреччині, вони вже давно скаржаться на заходи придушення їхньої мови і культури зі сторони уряду Туреччини. Курдські повстанці вже 15 років ведуть боротьбу з турецьким урядом і, згідно з підрахунками, це досі коштує Туреччині 30,000 жертв і 100 блн. дол.

Недоспанняє – причина автомобільних аварій

ВАШІНҐТОН. – Урядовий звіт стверджує, що нова технологія та глбобальна економіка вимагають 24-годинного обслуговування впродовж сімох днів у тижні, а це в свою чергу значно збільшило кількість зморених автомобільних водіїв на дорогах Америки. Крайова адміністрація безпеки автострадного руху і Крайовий дослідний центр розладу сну при Крайовому інституті здоров'я звітували Конґресові, що особи, котрі працюють позмінно, і молоді чоловіки, котрі їздять на далекі відстані, не є ґарантовані від автомобільних катастроф, спричинених недоспанням. Д-р Рікардо Мартінез, керівник Крайової адміністрації безпеки автострадного руху, підкреслив, що з понад 1,500 випадків смерти і 40,000 поранень, котрі трапляються впродовж року на автострадах Америки, частина спричинена недоспаністю.

СВОБОДА
Пам'ятаймо про Україну!
Svoboda
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@worldnet.att.net
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054
and additional mailing offices.
Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу
$40.00 річно, на півроку - $25.00. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати
поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі
виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.
Головний редактор — Раїса Галешко
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський,
Петро Часто, Юрій Шевчук; Верстка — Павло Стокотельний; Реклямa — Марія Шепарович;
Адміністратор — Володимир Гончарик.

УВАГА! ЧЕКАЄМО МАТЕРІЯЛІВ ДО АЛЬМАНАХУ УНС НА 2000 РІК

Цим разом підкреслюємо, що хоч тематичні межі наступного альманаху природно визначає Великий Ювілей християнської ери, однак ці самі межі дають досить простору для висвітлення усіх інших ділянок життя українського народу – найважливіших подій національної історії, зокрема церковної, досягнень у галузі науки, мистецтва, літератури.

Особливо ми чекаємо матеріялів, що стосуються життя і діяльности західної української діяспори, зокрема повоєнної, яка активними зусиллями наближувала час постання незалежної України. При цьому об'єктами дослідження можуть бути як громадсько-культурні і політичні організації, так і окремі особистості.

Спілкуватися із світом без посередників

На з'їзді росіян України при кінці травня знову було поставлено питання мови. Намагання віце-прем'єра В. Смолія виголосити привітання до з'їзду на державній мові викликало протести більшости делегатів. Чи то протести були такими бурхливими, чи прагнення представника уряду догодити провідникам російськомовних українців – таким непереборним, але пан Смолій швидко перейшов із мови де-юре державної, використовувати яку в офіційній царині його зобов'язує Конституція, на де-факто державну, або на мову, що нею спілкуються ті, кому в незалежній Україні належить реальна влада.

Так склалося, що кожного разу перед виборами в Україні мовне питання набирає політичної гостроти, частіше не з вини простих з'їдачів хліба. Політики різних рівнів, користуючися глибоко вкоріненими упередженнями, а подекуди відверто расистськими настановами певної частини виборців про неповноцінність української мови і культури, намагаються здобути собі дефіцитний політичний капітал, займаючи позу захисників переслідуваних російськомовців. Перемога на попередніх президентських виборах нічим особливо не примітного колишнього "червоного директора" Леоніда Кучми, який ледве міг два слова сказати по-українському, великою мірою пояснювалася саме його "мовною" привабливістю для російськомовного Сходу і Півдня України, де, як відомо, мешкає більша частина виборців. Тоді Кучма хвацько пообіцяв зробити російську другою державною мовою, нарівні з українською.

Прийшовши до влади, другий Президент незалежної України швидко забув обіцяне, чи то через пріоритетність інших проблем, чи то розуміючи очевидну абсурдність вимоги надати російській мові статусу другої державної. Таке, звичайно, можна було б зробити, якщо поважно сприймати логіку "захисників" російськомовних громадян України, яких нібито намагаються силоміць українізувати. Воно, може, й мало б сенс робити російську мову другою державною, якби в незалежній українській державі існувала дефакто, а не декляративно, перша державна мова. Українська, яка за Основним законом має бути мовою української держави, не має жодних ознак такої мови. Її реальна функція на рівні державних структур покищо радше косметична, бутафорська.

Ті, хто тепер, як і п'ять років тому, особливо лементують про необхідність "державного" рівноправ'я російської і української мови, насправді лише хочуть узаконити успадковане від совєтського режиму упосліджене і принижене становище української мови, культури, а з ними, за логікою речей, самої українськости. Мова – це не обов'язково нація, бо націй більше, ніж мов – переконує шановний академік Петро Толочко у видрукуваній масовим накладом брошурці "Що або хто загрожує українській мові". Українцям не варто, мовляв, прагнути до власної мовної самодостатности, адже якщо скрізь запанує українська, то це призведе до інтелектуального збіднення, провінціялізації всього народу, ізоляції його від решти світу. Хіба можна на українській мові спілкуватися із рештою світу? Треба на російській. Хіба українцеві можна уявити себе культурно повноцінним поза великою культурою, духовною традицією Росії?

Власне вихід з поля тяжіння колоніяльної і паралізуючої російськости у всіх її проявах в коло культурних і духовних цінностей світу і є обов'язковою умовою емансипації українців, умовою віднайдення свого первинного, а не перекладеного з російської "я". Наша культурна і духовна повноцінність – не в запереченні досягнень росіян, як це часто роблять надто заповзяті патріоти, а в урівнянні їх за цінністю із досягненнями англійців, французів, по-

Український амбасадор у Ватикані

20 травня ц. р. у Ватикані відбулась церемонія вручення вірчих грамот восьми нових амбасадорів при Апостольській столиці. Усі вони дістали від Івана Павла II письмові підтвердження цього акту. Церемонія відбулась в присутності державного секретаря, кардинала Анджельо Содано. Нові амбасадори подані в офіціозі Ватикану „Ля Оссерваторе Романо" в такому порядку – Україна, Австралія, Ємен, Мальта, Барбадос, Монако, Ісляндія і Таїлянд. Амбасадором України у Ватикані стала Ніна Ковальська. Папа звернувся до амбасадорів з окремим словом, закликав їх до праці в ім'я миру і згоди між народами, побажав їм успішної праці і уділив своє благословення.

Ніна Ковальська народилась 6 липня 1937 року в Україні, закінчила Київський університет, працювала у представництві України при Організації Об'єднаних Націй в Нью-Йорку, у секретаріяті ООН в Женеві, була радником посольства України при ООН в Женеві, а від лютого 1998 року – амбасадором у Швайцарії.

У своєму зверненні до Папи при врученні йому грамоти від Президента Л. Кучми вона писала, що „Україна – то одна з наймолодших держав Европи, спадкоємиця могутнього середньовічного князівства, знаного як Київська Русь, яке мало тісні численні зв'язки з европейськими державами і належало до европейської цивілізації".

24 серпня 1991 року столітні змагання українського народу за волю завершились актом власної волі. Українська держава стала на шлях демократичних свобод, оберігаючи міжнародні права свободи, культу і прав людини. В цій праці велике значення має Церква. Створено базу для запевнення свободи совісти в Україні, релігійні інститути, монастирі, місійні станиці і товариства працюють для віднови людських вартостей і обнови суспільства. Встановлення дипломатичного зв'язку з Ватиканом сприятиме цьому.

Папа у своєму слові висловив задоволення у зв'язку з встановленням нового зв'язку України з Ватиканською державою. Папа радіє, що українці – православні і католики – відновляють свої інституції і знаходять надхнення і силу, щоб виховувати громадян своєї молодої держави. Взаємне порозуміння має бути переконанням всіх українських віруючих. „Я щиро надіюся, що мудре і позитивне застосування демократії і свободи у вашій країні, пов'язане з релігійними переконаннями і моральними зобов'язаннями, принесуть невдовзі добу розквіту, а присутність України і її дії в сім'ї народів причиняться для створення кращого і мирного стану в світі, чого прагнуть усі народи", – сказав Іван Павло II.

Цього ж дня в українській амбасаді відбулась зустріч Ніни Ковальської з громадою Риму. Господарем зустрічі був амбасадор Євтух і його дружина, прибули на зустріч Владики Мирослав Марусин, Любомир Гузар зі Львова і Іван Хома, протоархимандрит оо. Василіян о. Діонісій, настоятельки наших монаших Чинів і деякі священики.

о. Іван Музичка,
м. Рим, Італія

Делеґація СКУ в Україні

З 18 травня до 1 червня ц. р. делегація Світового Конгресу Українців в складі А. Лозинського, М. Шкамбари, О. Соколик, В. Вериги, Я. Соколика і В. Педенка перебувала в Україні, де взяла участь в нарадах Української Всесвітньої Координаційної Ради. В програмі нарад УВКРади, окрім організаційних питань, були зачитані доповіді, які стали базою обговорення і формування резолюцій та постанов.

Делеґація СКУ відвідала Патріярха Української Православної Церкви Київського Патріярхату

(Закінчення на стор. 5)

Столиця України відзначила своє свято – День Києва

Київські князі знову в столиці

Президент Леонід Кучма та посадник Києва Олександер Омельченко.

Здавалося, що весь Київ прийшов на свято.
Світлини **Григорія Кубланова** та **Володимира Щербини.**

Делегація СКУ

(Закінчення зі стор. 4)

Філарета і Екзарха Української Греко-Католицької Церкви Владику Василія (Медвіта).

Делегація мала зустріч з Президентом України Леонідом Кучмою, на якій було представлено ті справи, які виринули з резолюцій VII Світового Конгресу Українців. Делегація зустрілася з кандидатами на пост Президента України Г. Удовенком, О. Морозом, Ю. Костенком і Є. Марчуком і представила позицію СКУ відносно важливих ділянок української державницької політики.

Частина делеґації взяла участь в Шевченківських днях у Каневі, де поклала квіти до пам'ятника Великого Кобзаря, побувала в містах і селах Черкаської области, разом з письменниками і мистцями України.

29 травня в Києві члени делегації були на посвяченні і встановленні на фронтоні відбудованого Свято-Михайлівського собору статуї Архистратига Михаїла і святкуванні Дня Києва.

Після візити до Києва президент СКУ А. Лозинський відвідав Румунію і зустрівся там з українською громадою.

Президія СКУ

Віталій Карпенко,
політичний оглядач „Свободи"

ВЛАДА ДУШИТЬ ПРЕСУ

Тривожні повідомлення надходять зі Львова: місцева виконавча влада розпочала розправу з народним часописом „За Вільну Україну". Газета „За Вільну Україну", яку тепер редагує Богдан Вовк, народилася в боротьбі за вільну Україну 1990 року, звідки й отримала своє ім'я – на противагу тодішній совєтській газеті „Вільна Україна". Всі ці роки часопис дотримувався чіткої державницької позиції, всіма доступними засобами домагався незалежности України і потім утверджував її. Нині ж над газетою нависла загроза закриття. Виконавча влада, використовуючи нею ж створену складну економічну ситуацію та недосконале законодавство, зокрема податкове, робить усе можливе, щоб задушити гласність. При цьому не гребуючи жодними засобами: погрозами журналістам, необґрунтованими судовими вимогами, численними перевірками, що їх здійснюють так звані контролюючі органи.

Податківці засипали редакцію погрозами. Обласна адміністрація виставила ультиматум звільнити приміщення, в якому розташована редакція. Знайшлася робота і для пожежної охорони – треба притиснути, щоб не запалала, бува, пожежа на всю Україну. Прислали також слідчого, який розпочав справу, з керівників газети взяв підписку про невиїзд, описав їхнє особисте майно. Звичайно, журналісти не мовчали, розповіли про це своїм читачам на сторінках газети. Пішли відгуки на підтримку: від редакторів львівських газет, від політичних партій, від звичайних громадян. Щоб відрізати часопис від світу, знайшли привід вимкнути редакційні телефони з міжміської мережі. Головний редактор Богдан Вовк звернувся до колег з радіо „Незалежність" і ті надали йому прямий етер. Та тільки-но почав говорити, як був вимкнутий електрострум і „Незалежність" замовкла. Ось що діється нині у Львові! Симптоматично, що це відбувається у національно-свідомій області, цитаделі руху за незалежність. Як це сприймати, чим усе це пояснити?

Привід для здійснення тиску на газету банальний – заборгованість редакції податковій адміністрації кількох тисяч гривень. В такій ситуації знаходяться сотні і сотні суб'єктів господарської діяльности, в тому числі і редакційних колективів, але більшість з них розв'язує складні проблеми цілком цивілізовано. То чому ж каменем спотикання стала газета „За Вільну Україну"?

Причина проста і зрозуміла для багатьох – газета на президентських перегонах відверто підтримала генерала Євгена Марчука – найсерйознішого нині суперника Леоніда Кучми з правого флангу. Цього представники львівської адміністрації навіть не приховували, а прямолінійно натякнули: шануйтеся, хлопці, зверніть на іншу дорогу, бо погано буде...

Не звернули, продовжували іти під гаслом „У XXI століття – з Євгеном Марчуком". І, як кажуть, дійшли... Тепер у вільній Україні навіть у Львові – о парадокс! – доводиться захищати вільне українське слово.

На жаль, вовтузіння влади навколо часопису „За Вільну Україну" є типовим явищем в державі. Приблизно такий же тиск відчувають на собі практично всі засоби масової інформації, які виступають за вільну Україну. А оскільки за вільну Україну виступають переважно україномовні редакції, то вони і зазнають найбільшої наруги. Але режим не терпить навіть близьких їм російськомовних органів преси, які відкрито і послідовно йому опонують. Так, свого часу вольовим рішенням міністра було призупинено випуск газети „Правда України" – за викривальні матеріяли про Президента Л. Кучму та його оточення. За допомогою неправедного суду припинено існування „Всеукраинских ведомостей", було перервано вихід „Киевских ведомостей" – про останні дві газети важко сказати, що вони відстоювали інтереси України, але всім відомо, що вони критикували існуючий режим. Зазнала утисків і телекомпанія СТБ, яка виявила надто самостійний характер. Я вже не кажу про напади, побиття і несподівані смерті, як правило, журналістів національно-державницької орієнтації – за роки незалежности їх загинуло близько 60.

Всі ці та багато інших фактів свідчать, що події у Львові не є випадком чи збігом обставин – це свідомий антиукраїнський та антидемократичний курс нинішньої правлячої номенклятури. Президентські перегони надзвичайно загострили і без того складну ситуацію. Оточення Л. Кучми, під'юджуючи його у величезному бажанні будьщо залишитися в президентському кріслі ще на один термін, готове заради цього на все. Деякі дії його не тільки суперечать чинному законодавству, демократичним принципам та здоровому глуздові, а й компрометують його як главу держави і людину. Насильство, тиск, погрози, якими змушують електорат любити нинішнього Президента, викликають зовсім супротивні почуття у людей. На одній із зустрічей з виборцями інший претендент оприлюднив результати недавнього опитування: 53 відсотки опитаних сказали, що однозначно не голосуватимуть за Кучму.

Але, може, Президент не знає – не відає, що творять його підлеглі? Навіть якщо у це повірити, то все одно це не зробить чести Президентові – такі речі голова держави зобов'язаний знати – інакше гріш йому ціна в базарний день. Та суть у тому, що знає про це Президент: зокрема про львівські події оприлюднено відкриті листи групи

(Закінчення на стор. 6)

Літо в Гарварді

(Закінчення зі стор. 1)

егідою провідних вчених-фахівців із українознавства. Подруге, кожен, хто успішно закінчить двомісячну програму із обраної дисципліни, дістане від того ж таки Гарвардського університету кредити бакалаврського чи магістерського рівня, які, без сумніву, прикрасять академічний транскрипт студента з будь-якої країни світу. Потретє, в додаток до навчання, студенти Українського інституту мають рідкісну нагоду збагатити свої знання про сучасну Україну завдяки традиційно багатій і різноманітній культурній програмі, в межах якої влаштовуються лекції, дискусії, круглі столи, музичні, театральні та громадські імпрези. Почетверте, школа пропонує безцінний досвід спілкування із однолітками, нагоду подружитися, часто на все життя, із людьми спільних зацікавлень.

Програма навчання цього року вдало поєднує в собі елементи традиції і новизни. Роман Шпорлюк викладатиме курс історії "Україна в XX столітті", Григорій Грабович – "Українська література XX століття: переосмислення канону". Джим Клем координуватиме оглядовий курс під назвою "Українська політика і суспільство". В його межах історію, політику економіку, суспільні проблеми, літературу, мистецтво та архітектуру, засоби масової інформації, міжнаціональні і регіональні проблеми України обговорюватиме ціла низка науковців і фахівців-практиків, в тім Юджін Фішел (Державний департамент), Олександр Пивоварський (директор Українського макро-економічного проєкту при Гарвардському інституті міжнародного розвитку), Любомир Гайда (Гарвард), Оксана Грабович (Гарвард), Адріян Карамзин ("Голос Америки"), Мирослава Мудрак (Огайський штатовий університет).

Курс сучасної української мови, як і в попередні роки, поділений на три ступені: початковий, викладач Наталя Шостак з Альбертського університету, Едмонтон Канада, середній, викладач Юрій Шевчук, із Нової школи суспільних досліджень, Нью-Йорк, і вищий курс, – викладач Віра Андрушків із Вейнського штатового університету, Дітройт, Мишиґен. Цікавим елементом мовної програми є зорієнтованість вищого курсу української мови на ділову сферу спілкування – в підприємництві, бізнесі і політиці. В цьому році, як ніколи раніше, активно використовуватимуться нові прогресивні методики, які опрацювала і пропагує Американська рада викладання чужих мов (ACTFL), і які спрямовані на розвиток у студентів навичок вживання живої мови у реальному культурному контексті України. Для цього поряд із багатим навчальним матеріялом активно застосовуватиметься широкий спектр найновіших пресових публікацій, кіно- і відеофільми, записи різних жанрів музики, особливо сучасних популярних пісень, елементи драматизації та інші методології, які в сукупності роблять вивчення української мови захоплюючою пригодою.

Позаклясна програма школи покликана ознайомити із усіма ділянками життя сучасної України. Розпочинається вона презентацією прозірок Тані Д'Авіньон, відомого фотографа і автора щойно випущеного фотоальбому "Просто Україна" ("Simply Ukraine"). Олександер Пивоварський, який сам свого часу навчався в Українському літньому інституті, прочитає лекцію "Політика економічних реформ в Україні". Відбудеться також презентація доктора Б. Витвицького про майбутнє української діяспори в Америці, за участю студентів, що представлятимуть Україну і стару іміграцію, та музичного ансамблю із Нью-Йорку "Черес". Серед літературних імпрез школи варто згадати вечір за участю редактора журналу "Агні" письменника Аскольда Мельничука, письменниці Миросі Стефанюк і студента літньої школи, який переможе в конкурсі на кращий есей під загальною темою "Примирення з минулим". Цей конкурс проводитиметься вперше. З нагоди 70-ліття з дня народження Івана Світличного і виходу книжки спогадів про нього, лекцію про поета в контексті епохи шістдесятих років прочитає Надія Світлична. Продовжуючи традицію театральних майстерень, яку започаткували в українському Гарварді Вірляна Ткач та Лесь Танюк, студенти поставлять п'єсу Володимира Діброви "Рукавичка". Це буде світова прем'єра п'єси відомого українського прозаїка і перекладача. Існує також попередня домовленість із талановитим київським бандуристом Романом Гриньковим про зустріч із студентами літньої школи. Гриньків перебуватиме в Сполучених Штатах для запису спільного компактного диску із всесвітньої слави американським джазовим гітаристом Елом Діміолою.

Загалом культурна програма збудована таким чином, щоб все, що робиться поза заняттями, ставало ще однією нагодою занурення в українську мовну і культурну стихію. Серед імпрез, які тішилися особливою популярністю у студентів раніше, і які матимуть місце і цього літа, – український стіл, знайомство із експозицією гарвардського Музею Фоґа, практичні лекції традиційної української кухні (борщ, голубці і вареники) і на завершення курсів – показ п'єс, які пишуть і ставлять самі ж студенти.

У додаток до високого рівня викладання та доброї організації, однією із таємниць успіху українського інституту в Гарварді є те, що кожен його випускник здобуває, крім певної суми знань, цілу мережу безцінних людських контактів не лише в Сполучених Штатах, Канаді чи Україні, а й в інших країнах світу, везе додому нові знайомства, імена й адреси нових друзів, які часто лишаються на все життя, виручають у скрутних ситуаціях. Всі хто працює в українському літньому інституті – викладачі, адміністратори, технічні працівники – свідомо прагнуть створити атмосферу теплих людських взаємин, постійної уваги до потреб студентів. Це стає додатковою спонукою до навчання і взаємного збагачення. Не випадково, що для багатьох гарвардська школа українознавства стала центральною подією життя: для одних професійного, несподівано відкривши двері до кар'єри, для інших – емоційного, поклавши початок коханню і сім'ї.

"Всі ті жертводавці, які підтримували і підтримують Інститут українських досліджень у Гарварді [організатор літньої школи] повинні знати, якій цінній і чудовій справі вони допомагають, – сказала в телефоному інтерв'ю із кореспондентом "Свободи" директор Українського літнього інституту в Гарварді Віра Андрушків.

На момент 8 червня навчатися на гарвардських курсах українознавства записалося 56 осіб, в тім п'ятнадцять з України. Крім них, як повідомив "Свободу" виконавчий директор Інституту українських досліджень в Гарварді Джим Клем, до школи зареєструвалися студенти з США, України, Канади, Англії, Росії, Норвегії і навіть з Гонг-Конгу. Реченець подачі заяв для навчання на літній школі 25 червня.

"Свобода" має намір вести постійну рубрику під назвою "Хроніка українського гарвардського літа".

Юрій Шевчук

ВЛАДА ДУШИТЬ...

(Закінчення зі стор. 5)

львівських редакторів, обласної організації Української Республіканської партії, звернення 5-ої сесії Львівської міської Ради, громадського фонду „Джерело", Наукового та професійного товариства імені М. Міхновського, асоціяції вільних профспілок ВОСТ та інших. Треба бути сліпим, щоб не бачити цього, треба бути глухим, щоб не чути голосів обурення. Отже, схоже на те, що Президент свідомо потурає всьому тому безладу і безправ'ю, яке чиниться в українському інформаційному просторі, та безсоромному і нахабному тискові на журналістів, який здійснюється через структури виконавчої і судової влади.

Під прицілом також і столична "Вечірка" – про ті судові процеси, якими обкладено „Вечірній Київ", ми ще розповімо. Нині ж піднімаємо голос на захист наших львівських колег, і закликаємо до цього всіх українців в Україні і в діяспорі. Якщо сьогодні задушать незалежну демократичну українську пресу, закриють рота гласності, завтра взагалі можемо втратити Україну. Звернімося дружно усі до гаранта Конституції: Леоніде Даниловичу, припиніть свавілля ваших підлеглих проти засобів масової інформації, не підтверджуйте те ганебне звання душителя преси під №6 у світовому рейтингу, яке дано вам солідною американською громадською організацією, яка займається захистом журналістів.

Віталій Карпенко,
головний редактор „Вечірнього Києва"

P.S. *Минулої неділі у Львові відбувся масовий мітинґ на захист газети „За Вільну Україну". Тільки після цього Обласна адміністрація погодилась на переговори з керівництвом редакції.*

Косово: замирення...

(Закінчення зі стор. 1)

ногорія, куди подалося 1.4 мільйона косівських албанців-втікачів, рятуючись від юґославських військових формацій, котрі силою вогню і смерти здійснювали етнічну чистку, обіцяну сербам С. Мілошевичом під час своєї виборчої кампанії.

Плян, представлений С. Мілошевичові, включає швидкий відступ юґославського війська і сербських загонів окремого призначення з Косова, повернення всіх втікачів до їхніх домів, устаткування миронсних військових формацій під проводом НАТО для охорони етнічних албанців, єо повертаються в рідні оселі, створення тимчасової адміністрації для Косова під зарядом Організації Об'єднаних Націй, можливої автономії для Косова у межах Югославії, роззброєння Косівської визвольної армії та перегрупування юґославського уніформованого персоналу в обмежаних зонах. Що було тим головним фактором, який переконав М. Мілошевича прийняти плян, мабуть, не скоро стане відомо. Одні твердять, що це понад 70-денна війна з 1,200 літаками, котрі скинули 20,000 бомб і ракет на Юґославію, таки почала бути відчутною в цілій країні. Інші з песимізмом і недовірою підкреслюють і перестерігають, що це ще одна спроба юґославського президента виграти на часі, а ще інші уважають, що готовість Росії підтримати НАТО Росією заради припинення конфлікту у Косово, була цим кульмінаційним фактором. Як би воно не було, і що б не було цього причиною, треба признати, що тут вмілість трьох дипломатів – колишнього російського прем'єр-міністра Віктора Черномирдіна, американського заступника секретаря Державного департаменту Строба Талбота і фінляндського президента Марті Аґтісаарі та стійкість, відвага і політична воля американського президента Била Клінтона, президента Росії Бориса Єльцина та юґославського президента М. Мілошевича відіграли не абияку ролю. Б. Клінтон не здавав своєї позиції щодо постійного і наполегливого бомбардування літаками НАТО стратегічних об'єктів Юґославії, Б. Єльцин відважно підтримав плян і намагання НАТО закінчити косівський конфлікт, незважаючи на протилежні думки в Росії, а С. Мілошевич усвідомив, що скоріше чи пізніше НАТО таки переможе, а йому перед своїм народом треба вийти з честю.

Здавалось, що полагодження цього найбільшого від часу Другої світової війни европейського конфлікту недалеко. Однак після дводенних напружених переговорів командирам НАТО не вдалося переконати представників юґославських збройних сил погодитись на умови, досягнуті політичними керівниками минулого тижня. Непорозуміння виникло на тлі вимоги сербів, щоб найперше Рада Безпеки ООН апробувала миротворчі формації, поки військові частини НАТО увійдуть до Косово. Крім того, серби не погоджуються з деякими точками пляну виведення їхніх військових частин з Косово, мовляв, це зазіхає на їхню суверенність. Ці та інші подібні подробиці є на перешкоді конкретного здійснення замирення, хоч обидві сторони готові вести дальші розмови, а президент С. Мілошевич далі запевняє, що він таки дотримається досягнутого минулого тижня пляну замирення.

Всі ці перепони зі сторони Юґославії насторожують союзників НАТО та викликають песимістичне наставлення зі сторони косівських албанців. С. Мілошевич не є знаний з того, щоб дотримувати дані ним обіцянки. Однак вогник надії жевріє, що ану ж , цим разом таки вдасться осягнути замирення на Балканах, цьому котлі вікових конфліктів і міжусобиць.

Х.В.- Ференцевич

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

День Батька на Союзівці

Вже 15-ий рік Український Народний Союз святкує День Батька на Союзівці. В неділю, 20 червня, в українській католицькій церкві буде відслужено Молебень в намірені батьків. По полудні відбудеться мистецька програма, де виступить танцювальний ансамбль „Євшан" із Рочестеру, Н. Й., під керівництвом Славка Вірла та Оксани Кравс, головної інструкторки.

Ансамбль існує вже 25 літ і виступає на різних місцевих і міжнародних фестивалях коло Бафало і Рочестеру, зокрема у Бузковому (Lilas) фестивалі. Недавно, в квітні ц. р., ансамбль успішно виступав в Дизні Ворлд, в Епкот Центрі, на Фльориді. Танцювальна група є елітою ансамблю, який засновано 1983 році в рамках Пласту.

Молоді танцюристи ростуть не лиш фізично, але переходять іспити вмілости з рівня до рівня і завершують свій успіх і свою мистецьку майстерність (градують) тоді, як приймуть їх в ряди еліти танцювального ансамблю, який має в громаді заслужений авторитет.

За останніх 13 літ душею ансамблю є Славко Вірло, хореограф та мистецький керівник. Оксана Кравс, колишня учениця, тепер приносить в життя ансамблю глибину педагогіки і красу навчання. Під їхнім керівництвом „Євшан" направду розцвів. Адміністраторами групи є також Леся Цвесік, яка займається шиття костюмів, та Ганя Скорбач.

УНСоюз заохочує всіх прибути масово на Союзівку на цей вікенд та гідно вшанувати наших батьків. Союзовим відділам та округам пропонується заздалегідь організувати прогулянки, щоб скористати из знижених цін на Союзівці.

У справі замовлень дзвонити на тел. **1(914)626-5641.**

Андрій Воробець

Що посієш в дитині, те добром проросте

Надзвичайно велику ролю у вихованні людини відіграють батьки, вчителі, шкільне оточення, навколишнє середовище. Від цих чинників залежить, якою людина вступить у життя.

В Америку кожний привозить себе – те, що дано людині Богом, що закладено в неї з дитинства, що не може залишитися там, бо воно назавжди з нею.

Олександер і Галина Василів приїхали до Америки в 60-ті роки. Нелегким було їхнє життя, доводилося багато вчитися і працювати. Саме працелюбність і вимогливість до себе допомогли здійснитися їхнім мріям: Галина стала вчителькою початкової публічної школи, а Олександер відкрив свій бізнес. Тут, у Чикаго, народилися у них дві доньки, Роксана і Ніна.

Батьки і діти є членами Українського Народного Союзу 114-го Відділу при катедральному православному соборі Володимира в Чикаго.Турбуючись майбутністю своїх дітей, їхньою освітою та спроможністю давати собі раду у сьогоднішньому вимогливому житті, батьки робили все для того, аби діти вийшли в люди.

Роксана і Ніна дивували родину своїми здібностями ще з дитинства. Дівчатка жили у двох світах – українському і американському. Вже від передшкілля ходили до школи українознавства, де їхня мама вчила, ще й зараз вчить, першу клясу. Вони були прикладними ученицями, завжди виконували сумлінно свої завдання. За зразкове навчання в середній школі одержували нагороди. Сестри грали на бандурі та піяно, співали в українському хорі, танцювали, займались спортом (волейболом), брали активну участь в усіх святах.

Неабиякі здібності проявилися в них в галузі біології, хемії, фізики та математики. Це вирішило подальший життєвий шлях. Закінчивши середню школу, Роксана подалася до університету Лойоли в Чикаго, де протягом чотирьох років студіювала біологію. По закінченні університету працює в фармацевтичній компанії у Вашінгтоні, багато читає, і все більше захоплюється юриспруденцією, адвокатською працею. Згодом вступає до адвокатської школи університету в Вашінгтоні, яку блискуче закінчує у 1998 році. Серед 232 абсольвентів Роксана Василів-Визорик була другою із найкращих. На цей час вона одружилася і народила маленького синочка. Зараз працює в Брайн Кейв в Сейнт Луїзі. Її чоловік є резидентом хірургії у Барнс-шпиталі. Щасливе подружжя живе в мирі, дружбі, злагоді, виховуючи своє дитятко.

Молодша донька, Ніна Василів-Казин, з дитинства мріяла бути лікаркою, завжди була допитлива й уважна, любила пісні, музику, поезію. Закінчила університет в Чикаго, де студіювала біологію, а згодом пішла вчитися до медичної школи університету Лойоли. В 1998 році отримала 'магна кум лявде'. Зараз вона є резидентом внутрішньої медицини у Норт Вестерн-шпиталі. Вона теж була одна з четвірки кращих із ста тридцяти абсольвентів медичної школи.

Посів, закладений батьками, школою дав добрий врожай. Обидві доньки увійшли в самостійне життя справжніми спеціялістами.

Як тут не згадати всесвітньовідомого Івана Котляревського і його невмирущу „Наталку-Полтавку", в якій співається: „Де згода в сімействі, там мир і тишина, щасливі там люди, блаженна сторона".

Лідія Охмат

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

влаштовує

в неділю, 20 червня 1999 р.

на оселі СОЮЗІВКА

П'ЯТНАДЦЯТЕ З ЧЕРГИ ВІДЗНАЧЕННЯ

ДНЯ БАТЬКА

по полудні відбудеться КОНЦЕРТ, де виступить український танцювальний ансамбль

„ЄВШАН" з Рочестеру, Н.Й.

під мистецьким керівництвом СЛАВКА ВІРЛО та ОКСАНИ КРАВС – менаджера та головної учительки.

УНСоюз заохочує всіх прибути масово на Союзівку на цей вікенд та гідно вшанувати наших батьків.

Союзовим відділам та Округам пропонується заздалегідь організувати прогульки, щоб скористати із знижених цін на Союзівці.

За замовленням проситься дзвонити на тел.:

1(914) 626-5641

Річні збори і вибори урядовців 39-го Відділу УНС відбудуться в неділю, 27 червня 1999 року, в 2:00 год. по полудні в Українському Народному Домі, 1317 Фаєт вул., у Сиракюзах, Н.Й. Запрошуємо всіх членів 39-го Відділу УНС прибути на ці збори.

Джойс Коч,
секретар 39-го Відділу УНС

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Прощай, школо!

Абітурієнти за святковим столом (зліва): Данило Бойцун, Тамара Гарасевич, Таня Гарасевич, визначна абітурієнтка Лариса Городиська, Анна Керницька, Андрій Кужла, Оксана Купіха, Данило Лимаренко, Маріянна Третяк, Марина Удовенко, Каміль Ясінський (відсутня Ірина Шандрук).

Фото **Дарка Керницького.**

15 травня в нашій українській „Рідній Школі", що при УОКЦ у Філядельфії, відбулася ґрадуація 12-ої кляси. У великій залі УОКЦ зібрались учні, вчителі, батьки та гості. В тоґах, урочистим кроком входили в залю директор школи д–р Олександер Лужницький, заступник директора мґр. Віра Бей, учитель мґр. Роман Дубенко, секретар американської амбасади в Савдійській Арабії мґр. Орест Колибаб'юк, голова Батьківського комітету матуральної кляси д-р Олег Третяк та дванадцять ґрадуантів школи. Програму вела заступник директора мґр. Віра Бей.

З привітальним словом звернувся до ґрадуантів д-р Олег Третяк, який побажав їм щасливої життєвої дороги. Учитель історії мґр. Роман Дубенко представив присутнім ґрадуантів. Після молитви, проведеної катехитом школи о. Орестом Михайлюком та його поетичних напутніх слів, якими він наставляв юнаків і дівчат на благородну і праведну путь служіння Україні, своїй громаді, до ґрадуантів звернувся голова Шкільної Ради мґр. Михайло Кулинич.

Головним промовцем під час ґрадуації був секретар американської амбасади в Савдійській Арабії мґр. Орест Колибаб'юк. Знавець багатьох мов, він чудовою українською мовою привітав ґрадуантів і віддав уклін родичам, що заохочували своїх дітей до навчання в школі українознавства. Промовець розповів про деякі важливі моменти свого життя, про значення української мови, яка є „ніби мускул, який треба постійно вправляти" , підкреслив: „Тепер не боротись потрібно, а будувати незалежну Україну, знати, як будувати. Україні потрібно архітекторів більше, ніж інженерів, щоб вони змогли показати шлях до цієї перебудови. Будуйте, але не руйнуйте", – закінчив мґр. Орест Колибаб'юк.

З прощальними словами звернувся до своїх вихованців директор школи д-р Олександер Лужницький. Голова 11-ої кляси Стефан Цюк привітав своїх товаришів з закінченням школи, а голова матуральної кляси Маріянна Третяк подякувала дирекції, вчителям і родичам. Директор школи роздав ґрадуантам грамоти.

Увечорі того дня відбувся матуральний бенкет. Відкрив його майстер церемонії мґр. Роман Дубенко. Разом з учителькою культури Галиною Клюк він представив абітурієнтів. В поетичній формі були зачитані привітання їм і їхнім родичам. Від Шкільної Ради привітання зачитав мґр. Михайло Кулинич.

Катехит школи о. Орест Михайлюк провів молитву та поблагословив їжу. Зі святочним словом виступив колишній учень школи українознавства мґр. Адріян Геврик, економіст за фахом, який з 1990 року працює в Україні, є головою Фундації „Відродження". Доповідач коротко зупинився на питанні економічного стану України, підкреслюючи, що допомога Україні з Заходу не є вічною, тому треба розбудовувати власну економіку. „Ви, абітурієнти, маєте можливість брати участь у цьому процесі, бо порівняно з вашими ровесниками ви маєте перевагу. Скористайтесь зі знання української мови та культури... Надіюсь, що через якихось 15 років один із вас буде стояти теж тут і представляти Україну", – закінчив мґр. А. Геврик. З напутніми словами звернувся до своїх вихованців директор школи д-р Олександер Лужницький, даючи кожному з них характеристику – з властивою для нього батьківською теплотою й гумором. Були роздані дипломи та нагороди, а також подарунки від батьків. Фінансові подарунки вручили член дирекції кредитівки „Самопоміч" Богдан Чайківський, а від УНС – Степан Гавриш.

Зі словами подяки виступив голова Батьківського комітету матуральної кляси д-р Олег Третяк. До абітурієнтів з прощальними словами звернувся представник 11-ої кляси Андрій Чайківський, нагадуючи, „щоб на переломі 20–21 сторіч не забували про ті здобутки, що мали їх батьки і, якщо Україна буде потребувати, – допомагати їй".

Із щирими словами подяки дирекції школи, опікунові кляси мґр. Богданові Тодорову, вчителям та секретарці Людмилі Чайківській, батькам і родичам абітурієнтів звернулась голова матуральної кляси Маріянна Третяк. До пізньої ночі тривала весела забава під звуки оркестри, а захоплююча „Коломийка" не залишила байдужою не тільки молодь, а й дорослих.

Галина Клюк-Дзівак.

СВЯТО МАТЕРІ

У цей день світлішає на душі

Незабутньо приємним і урочистим був день 9 травня для парафіян Української католицької церкви в місті Гемстеді на Лонґ-Айленді, що коло Ню-Йорку.

Цей день вияву любови і пошани до мамів розпочався Службою Божою, котру відправив за здоров'я мамів о. Максим Кобасюк, в дев'ятій годині ранку, згадавши і мамів, котрі вже відійшли до небесних дворів. Всім молодим і старшим жінкам при вході до церкви дівчата і хлопці чіпляли до рукавів маленькі букети квітів. По відправі всі зійшли до церковного городу, де стоїть постать нашої Пречудової Богородиці, щоб зложити низький поклін і подяку за опіку над нами. Опісля всі мами зі своїми родинами подались до парафіяльного осередку, де для всіх приготували сніданок члени відділу Конґресового Комітету, котрий очолює Тарас Пищимуха.

„О мамо, чи чуєш ти мене?" – такими словами розпочав привіт для мамів голова Відділу Конґресового Комітету. По відспіванню „Многая Літа" для мамів і після сніданку виступали на сцені діти зі школи українознавства і садочку, що має приміщення в Осередку. Відтак, вже при каві, всі присутні разом співали пісень: „Виростеш ти, сину", „Рідна мати моя", і всіма улюблену „Чорнобривці посіяла мати". Не в одної мами з'явилась сльоза на лиці...

Багато новоприбулих родин і одиниць проживає в нашій громаді, вони охоче включились в громадське життя, а ми, зі старшої еміґрації, прихильно вітаємо всіх українців, в нас нема різниці поміж хвилями. Звертаємось до інших громад: вітайте новоприбулих з прихильністю, лиш тим здобудете їх серця, а вони ваші – ми вже в тім переконані.

Мушу зазначити що Тарас Пищимуха, котрий очолює Відділ УККА, рівно ж очолює клюб „П'ятниця", де збирається переважно молодь. Тарас здобув собі велику пошану в людей молодшого віку, і старші його поважають.

Велика подяка також Відділові УККА за імпрезу для мамів, за такий приємний для всіх день!

Михайло Якубовський

В Клюбі Емеритів

ЧИКАГО. Вже ввійшло в традицію Клюбу емеритів при катедрі св. о. Миколая в Чикаго відзначування матерів, в першу чергу Матері Божої, а відтак земної матері. 5 травня 1999 року в гарно прибраній залі, котру декорували Антоніна Бурдяк і Степан Кухар квітами і іконою Матері Божої, вшановано Пресвяту Діву Марію, Небесну Матір.

Перед сходинами був відправлений Молебень до Пречистої Діви Марії. Владика Інокентій, ЧСВВ, виголосив слово про Пречисту Діву як Матір Ісуса Христа. Софія Залуцька говорила про культ Божої Матері серед українського народу. Рецитації виголосили А. Бурдяк – „О. Богородице моя надіє" Василя Щурата, Мирослава Іванишин – „Пречиста Діво в Грушеві", опісля відспівано „О спомагай нас, Діво Маріє".

12 травня відзначено земну матір. Після Молебня голова Клюбу Володимир Щебльовський, відкриваючи сходини, привітав усіх членів, а найперше усіх матерів, зложив побажання, а присутні заспівали „Многая Літа". Василь Камінський перебрав провід свята, побажав від себе усім матерям кріпкого здоров'я, та попросив Владику провести молитву. Після молитви всі присутні члени і гості засіли до обіду, котрий фінансувала каса „Самопоміч". Під час обіду президент каси „Самопоміч" Богдан Ватраль зложив привіт усім матерям і побажав міцного здоров'я, а зокрема були відзначені три мами – Мирослава Баторфальви, Марія Богданик і Марія Василюк.

Владика Інокентій виголосив доповідь про материнську любов. Рецитацію „Мати рідна" Степана Семчука виголосила Мирослава Баторфальви. В. Щебльовський прочитав гумореску „Тяжкі заробітки", яку написав Володимир Пушкар, а Йосиф Богданик розвеселював присутніх своїми жартами.

Н. Ф.

До колишніх членів ОУП „Слово"

Директор Львівського Історичного Музею Богдан Чайківський звернувся до нас з проханням прислати до музею матеріяли, які ілюстрували б творчість письменників у діяспорі. Йдеться тут про літературні твори наших авторів, збірники „Слова", фотографії, кореспонденцію, афіші авторських презентацій та ін.

Коли у кого є матеріяли про тих письменників, які вже відійшли від нас, просимо вислати також інформації про них.

Матеріяли просимо висилати на адресу музею: **Львівський Історичний Музей, 290006, м. Львів, пл. Ринок, №6.**

Ліда Палій

Перша проща українців в Італії

23 травня ц.р. лишиться пам'ятним в житті та історії українців в Італії. Цього дня уперше відбулась всенаціональна проща до Храму Пресвятої Богородиці Вервиці в Помпеї, біля Неаполя, поблизу вулкану Везувія, який колись знищив це місто.

Уже кілька років українці шукають праці в Італії. Приїжджали насамперед жінки з Галичини, а зараз приїжджають чоловіки з усієї України. Старші жінки доглядають старших та хворих, велике число молодших опиняється у сфері проституції, порнографічної індустрії. Доля їх незавидна. Рекетери також знайшлись серед наших людей. Вони жорстоко розправляються з тими, котрі не хочуть їм платити. В північній Італії, в Міляні, Турині, Ґенуї та Вероні перебуває приблизно 3 тисячі наших заробітчан. В середній Італії – Ріміні, Річчіоне, Римі та Латіні – теж близько трьох тисяч. Є наші заробітчани в південній Італії – Неаполі, Салерно, Поццуолі.

Отець Іван Музичка, парох єдиної української парафії в Римі, обслуговує двічі на місяць наших вірних в Неаполі, де місцевий римо-католицький Владика відпустив нашим вірним церкву. Парох надумав організувати прощу до Базиліки Пресвятої Богородиці Вервиці, щоб належно її вшанувати. Проща була відкрита для всіх українців. З Риму поїхав цілий автобус. Були й такі, які поїхали поїздами чи автами. Голубе небо з гарячим сонцем всміхається нам цілу дорогу. Сам храм в риштованні. Відновляють його, щоб в ювілейному році він постав у повному блиску. Маса народу в містечку. Того дня відбувалися маратон Неаполя і Конґрес молодих християнських подруж. Серед всіх людей – група у вишиваних сорочках. Це наші, які чекають нашого приїзду. Зформувався похід. Попереду жінки несуть ікону Богородиці та великий буханець хліба з сіллю. За ними – Владика Роман Даниляк (колишній єпископ Торонто, а тепер – в Римі), в асисті п'ятьох священиків. Подались всі до саду ім. Папи Івана XXIII на Молебень до Пресвятої Богородиці. Більше тисячі наших паломників зібрались перед статуєю Папи Івана XXIII і зустріли Владику Помпеї оплесками. Владика-капуцин привітав нас теплими словами, а наші жінки вручили йому хліб та сіль. Отець І. Музичка виступив з вітальним словом. Коли о. І. Музичка звернувся до людей з проповідю, то не одній жінці і не одному чоловікові ринули сльози з очей. Незавидною є доля заробітчан в чужій країні! Під час Молебня чотири отці сповідали богомольців. Після Молебня всі попрямували до Базиліки, під цікавими поглядами італійців та туристів.

Після Служби Божої всі подались на зелені майданчики перед Базилікою на обід, відтак наші почали співати своїх пісень. Сумно було прощатися і дивитися на своїх людей, які поневіряються по Італії без жодного притулку, здаючись лишень на свої сили. Коби в Україні покращала доля, але, здається, з року в рік гіршає. Одні на відповідальних постах вивозять гроші за кордон, місцеві політики думають, як збагатитися, призводячи Україну до другої руїни, гіршої від попередньої... Всі раділи незалежністю, а зараз хто нею тішиться? Чи доведеться колись бачити Україну щасливою, як інші країни? Кожен з нас щиро молився до Пресвятої Богородиці в Помпеї, щоб вона благословила Україну і дарувала їй кращу долю.

о. Євген Небесняк

Ще один погляд на діяспору

„Українська Америка зблизька" – так називається нова книжка січеславського письменника та редактора єдиного на Дніпропетровщині україномовного щомісячника „Бористен" Фіделя Сухоноса. Видання, безперечно, приверне увагу читачів різнобічними та аналітичними спостереженнями автора щодо сучасного життя української діяспори.

Окрім того, проводячи паралелі між заокеанськими та українськими реаліями, письменник повертається до таких болючих для усіх нас питань: чому досі не маємо повноцінної держави? Чому досі дозволяємо комуністам та шовіністам поводитися так нахабно та самовпевнено?

„Українська Америка зблизька" містить багато пізнавальних і цінних фактів. А вдало підібрані фотоілюстрації надають книзі додаткової вартости. Обсяг – 105 сторінок, кольорова обкладинка. Вартість книги разом з пересилкою – 15 долярів. Зацікавлених просимо переказувати гроші на ім'я Іларіона Хейлика: **Mr. Ilarion Chejlyk, 45 Mountain Ave., Warren, N.J. 07059, U.S.A.**

Вгору прапори!

Вгору прапори! Слухай наказ!
Де б не прийшлося нам жити,
Більшого щастя нема для нас,
Як Україні служити!
Гартуйсь, гартуйся, зміно молода,
Гуде земля від нашої ходи,
Солод-солодка у Дніпрі вода –
Ми нап'ємось Дніпрової води...
Вгору прапори, вгору серця!
Гордо несім нашу славу,
Нині сумівці, завтра борці
За українську державу!

Сумівський гимн

На півдні штату Нью-Йорку в малому селищі Гошен вже третій рік існує 53-ій Відділ юнацтва Спілки Української Молоді „Львів", а вже рік – Осередок СУМ імені Митрополита Андрея Шептицького. Гошен положений між містом Нью-Йорк і оселею СУМ в Еленвілі, і до цього ж осередку входять сумівці районів Ориндж, Алстер і Саліван. 1999-ий рік приніс місцевим сумівцям можливості пошити три нові прапори для вжитку в урочистих відправах, апелях та з'їздах. Перший – це синьо-жовтий український національний прапор, другий – прапор Осередку СУМ, з великою емблемою СУМ, її гаслом „Бог і Україна" і святочним привітом „Честь України! – Готов Боронити!", а третій прапор – Відділовий, з сумівським Тризубом і патроном Юнацтва СУМ Архистратигом Михаїлом.

Посвячення прапорів відбулося у церкві Пресвятої Трійці у Кергонксоні, Нью-Йорк, де юнацтво в одностроях взяло участь у Богослуженні. В часі відправи о. Емілліян Шараневич виголосив проповідь про важливість виховання молоді в релігійному дусі, підкреслюючи сумівське гасло „Бог і Україна". Після Богослуження юнацтво разом з запрошеними кумами з кергонксонської громади стали за прапорами, тримаючи синьо-жовті стяжки. Між кумами були прихильники, які ще десятки років тому відновили СУМ на еміграції, будували інші громадські організації в Европі і в Америці. Парох о. Юрій Годенчук разом з о. Е. Шараневичем відправили посвячення з допомогою церковного хору. Після посвячення куми,

Під час посвячення прапорів.

юнацтво, батьки та гості додали свої підписи до Пропам'ятної книги, яка залишиться в Осередку на пам'ять про це свято, разом з привітами місцевих організацій і з монтажем фотографій.

Відтак на оселі СУМ в Еленвілі відбулося продовження свята. Зібравшися перед пам'ятниками героїв визвольної боротьби України, сумівці і гості відспівали сумівський гимн „Вгору прапори!", перший раз даючи почесть новопосвяченими прапорами. Апель відкрив голова Осередку СУМ Андрій Бігун, привітавши юнацтво і батьків, кумів і гостей та представників організацій і товариств, які взяли участь у сумівському святі. Привіти і поздоровлення від місцевих організацій передали: від Відділу Українського Конґресового Комітету Америки в Кергонксоні – Микола Василик; від імені 56-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України – Микола Вітенко; від Відділу Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" в Кергонксоні – Осип Безкоровайний; від 96-го Відділу Союзу Українок Америки в Покіпсі – Стефа Гаврилюк; і від Осередку СУМ ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в Нью-Йорку – Володимир Когут. Святочний апель закінчено відспіванням національного гимну. Опісля Батьківський комітет при осередку, на чолі з Джін Татарин, вітав сумівців і гостей.

Управа осередку, Булава відділу, всі сумівці і батьки з Ґошену складають щиру подяку українській громаді Кергонксону за співучасть у сумівському святі, за моральну підтримку, співпрацю і вітають сумівським святочним привітом „Честь України! – Готов боронити!".

Андрій Бігун

Учасники посвячення прапорів в Осередку СУМ в Ґошені, біля церкви Пресвятої Трійці в Кергонксоні.

Губернатор штату Ілиной Джордж Раєн був спонзором виставки у Центрі ім. Джеймса Томсона в Чикаго, присвяченої 13-ій річниці трагічної катастрофи на Чорнобильській АЕС.

Перша лейді штату Ілиной Лора Лин Раєн оглядає експонати з Людмилою Потасовою, консулом України.

Чому з Миколаєва транслюють російське, а не українське радіо?

В Україні наближаються президентські вибори, і нашим радіослухачам в Америці було б цікаво знати про підготовку до цієї події.

Між 24 і 27 травня ц. р. мені пощастило почути досить слабкі, з перешкодами, сигнали українських програм „Радіо України для південної Америки" на короткій хвилі в діяпазоні 31-го метра на частоті 9945 від 6-ої вечора до півночі за ньюйоркським часом.

На початку передачі, о 9-ій вечора, диктор повідомив, що цю програму можна також слухати в північній Америці на частотах 9550 та 12040, в діяпазонах 31-го і 25-ти метрів. Проте, перевіряючи протягом чотирьох вечорів ці частоти, я не виявив програм Всесвітньої служби Радіо України.

Ще в січні ц. р. Богдан Хміль із Сомервілу, Н. Дж., писав у „Свободі", що біля Миколаєва зруйновано радіовисильню для передач до Америки і Канади. Як не дивно, але ніде в пресі не було повідомлень про цей акт.

В зв'язку з цим цікавими є дані в „Посібнику світового радіо і телевізії на 1999 рік" – довіднику про міжнародне радіомовлення. Ця книжка є найбільш авторитетним виданням для радіоаматорів та професіоналів. У ній зазначено, що в Миколаєві-Копані працюють передавач (трансмітер) на 100 кіловатів, два передавачі на 250 квт і чотири – на 1000 квт. Там же відзначено, що програми „Голосу Росії" російською мовою транслюються через два передавачі 250 квт та один 1000 квт миколаївського комплексу. Цю інформацію до Міжнародної телекомунікаційної унії в Женеві подало Радіо України з Віктором Набруском на чолі.

З яких причин припинено трансляцію програм Радіо України на північно-американський континент, де живе найчисельніша українська діяспора, і в додаток, чому в цей самий час миколаївські радіопередавачі без перешкод обслуговують радіостанцію „Голос Росії"? Чекаємо пояснень від Віктора Набруска та Олександра Дикого.

Степан Максимюк,
Сілвер Спрінґ, Мериленд.

Видання про україніку в Еспанії

Зі справжнім подивом переглядаємо збірник „Нарис історії Української Студентської Громади та українських поселень в Еспанії в роках 1946–1996", що появився при кінці 1988 року тиражем 400 примірників, видрукований у Львові. Як інформує нас головний упорядник Володимир Яримович, видання „Нарису" фінансувала група колишніх українських студентів в Еспанії, між якими був він, а в процесі творчої праці допомагали ще Олександер Білик, Микола Волинський і Степан Романко – усі колишні студенти в Еспанії. Єдина не член цієї групи – це д-р Наталія Пазуняк, мовний редактор видання.

Зі статтей та споминів можна скласти собі досить докладну картину життя і активности української групи, що в більшості складалася зі студентів, зокрема з численних членів Української дивізії, що проживали в таборі у Ріміні. Зі споминів можна дізнатися, яку важливу ролю відіграв Архиєпископ Іван Бучко у створенні можливостей студій в Еспанії для колишніх українських вояків.

Вартість цієї збірки полягає в точних історичних даних, із списком усіх студентів та з подробицями про їхнє дальше життя, із реєстрацією преси та інших матеріялів про цей період, що появилися еспанською мовою, як також коротким резюме еспанською мовою цілої збірки. „Нарис" – це незвичайно потрібний та корисний причинок до історії наших поселенців у тому краї.

О. Кузьмович

УАКРада влаштувала зустріч з послом Антоном Бутейком

Зустріч членів Екзекутиви УАКР з новим послом України до США Антоном Бутейком відбулася 3 квітня в Нью-Йорку. В зустрічі також взяв участь Генеральний консул України в Нью-Йорку Юрій Богаєвський. З ним на запрошення УАКРади прибули проф. Юрій Шевельов і Володимир Воловодюк, які разом з першим заступником голови УАКРади Іваном Олексином в цей день у консуляті отримали медаль Президента України за наукову і гуманітарну діяльність. В числі запрошених гостей були: д-р Степан Ворох, д-р Володимир Баранецький, д-р Зеня Черник, Василь Лопух і інші. Зустріч відкрив і нею проводив голова УАКРади Ігор Ґавдяк.

Посол Бутейко 8 грудня 1998 року замінив у Вашінґтоні посла Юрія Щербака. Він доктор права, колишній перший заступник міністра закордонних справ України, працював в секретаріяті ООН, був представником уряду України в Европейському і Евро-Атлантійському Єднанні та співголовою Комітету міжнародної політики Українсько-американської комісії, був депутатом Верховної Ради, брав участь в опрацюванні проєкту Конституції України і т. п. Посол Антон Бутейко досвідчений, високої професійної ерудиції український дипломат.

Учасники зустрічі з великою увагою вислухали доповідь високоповаженого посла. Він підкреслив нелегкий шлях державности України та вичислив основні досягнення молодої української держави: прийняття у відносно короткому часі Конституції України, розвиток правової системи, створення банківської системи, проведення приватизації, наявність в Україні закордонних інвестицій, впровадження економічних реформ.

В числі економічних осягів України посол Бутейко згадав ракету „Зеніт" і фабрику Кейс.

Між найважливішими законопроєктами перед Верховною Радою в цьому році посол Бутейко назвав пропонований новий податковий закон та закон про закордонного українця.

Пояснюючи повільність бажаних демократичних та економічних перемін, посол Бутейко згадав далекі часи історії США, коли також повільно народжувалася демократія цієї країни.

Наголос на позитиви – основна тема його виступу. Майбутність України, підкреслив Антон Бутейко, в руках молодих, і сьогодні важливо працювати саме з підростаючим поколінням.

Опісля посол Бутейко відповідав на широкий ряд питань учасників зустрічі. На деякі питання відповідав також Генеральний консул Юрій Богаєвський.

На закінчення голова УАКРади Ігор Ґавдяк подякував послові Бутейкові і Генеральному консулові Богаєвському за їх виступ і побажав їм багато успіхів у дальшій дуже важливій дипломатичній праці в Америці. Він підніс тост за їх здоров'я, а присутні відспівали їм „Многая Літа".

Володимир Процик

Вечір "Добрі сусіди" в церкві

Віруючі Української Євангельської церкви в Юніоні, Н.Дж., і не згледілись, як поблизу виріс великий будинок для людей старшого віку, переважно незаможних. Ледве в ньому з'явилися перші мешканці, як українська громада запросила їх на вечір "Добрі сусіди".

Новий будинок для людей старшого віку в Юніоні.

Після молитовного зібрання, на якому усі привітали гостей, присутні перейшли до залі, в якій було приготовлено частування. Члени церкви були повсюдно серед сусідів і намагалися зробити усе можливе, щоб ті почувалися добре. Рон Луцик, інші члени церкви за дорученням громади вручили гостям подарунки. Для них співала дружина пастора Ніна Ходневич.

Пастор Павло Ходневич від імені усієї громади попросив мешканців нового будинку не забувати дороги до української церкви.

Пастор Павло Ходневич серед гостей.

УКРАЇНА І СВІТ

Заповіт "Веселки"

У березні цього року видавництво „Веселка" урочисто відзначило в Українському Домі в Києві 65-річчя з дня свого заснування. Це найбільше в світі українське спеціялізоване видавництво літератури для дітей, воно діє з 1934 року. За цей час воно випустило в світ близько десяти тисяч назв книжок загальним тиражем 1 мільярд 130 мільйонів примірників.

Продовжуючи кращі традиції у справі виховання підростаючого покоління, видавництво „Веселка" і сьогодні, в складних умовах економічної кризи в Україні, спрямовує своє видавничу діяльність на здійснення Програми національного відродження, прилучаючи юних читачів до рідної історії, до кращих надбань вітчизняної та світової літератури. Започатковано нові серії: „Українське відродження", „Гетьмани України", „Кошові Запорозької Січі", „Світочі", „Живиця", „Золоті ворота", „Україна – рідний край" та інші.

Видавництво „Веселка" повернуло із забуття десятки імен українських письменників, випустило в світ низку книжок сучасних українських поетів і прозаїків, які були репресовані тоталітарним режимом. Воно познайомило також юних читачів із творами письменників-українців, які живуть поза межами Батьківщини, в серії „Нашого цвіту – по всьому світу".

Загалом, за роки незалежности України „Веселка" видала понад шістсот назв книжок загальним тиражем близько 50 мільйонів примірників. Серед кращих варто назвати такі книжки: „Як жив український народ" М. Грушевського, „Історія України в народних думах та піснях" Григор'єва-Нащого, „Акорди. Антологія української лірики" в упорядкуванні Івана Франка – із серії „Українське відродження", „Іван Мазепа", „Богдан Хмельницький", „Петро Сагайдачний", „Іван Сірко", „Самійло Кішка", „Дмитро Вишневецький (Байда)" – із серії „Гетьмани України" та „Кошові Запорозької Січі", О. Пастернак – „Пояснення тризуба, герба Великого Київського князя Володимира Святого", „Чи я в лузі не калина була", В. Сергійчука – „Національна символіка України" – із тематичного розділу „Символіка"; збірник „Великий Українець", Лесі Українки „Мрії зламане крило", М. Олійника – „Біль" – із серії „Світочі".

Видано цілий ряд книжок із серії „Живиця", присвяченої українським звичаям, побутові, родинним традиціям.

За роки незалежности вийшло в світ понад тридцять важливих видань з історії України– книжки Б. Грінченка, О. Олеся, А. Кащенка, І. Нечуя-Левицького, М. Костомарова, І. Крип'якевича та інших.

Для наймолодших громадян України видано кілька абеток: „Буквар південноруський, 1861 року", „Твоя абетка", „Українська абетка", „Стару погудку – та на нову дудку" та інші. Незмінним успіхом у читачів користуються збірник „Календарик-дошколярик" та настільна книжка-календар „Дванадцять місяців".

Видавництво подбало також і про випуск видань, які служать наверненню дітей до духовних джерел: „Біблія для дітей", „Отче наш. Розповідь про віру і молитви", збірки колядок із нотами „Нова радість стала" та „Ой радуйся, земле!".

Особливе ж місце у веселчанській видавничій програмі займає Шевченкіяна, праця над якою позначена і новизною, і відкриттями. Відкриттям для читача став вихід у світ останньої – передсмертної – книжки Тараса Шевченка „Буквар", який після прижиттєвого видання більше не виходив і побачив світ у „Веселці" аж через 130 років!

„Веселка" першою здійснила заповітну мрію Великого Тараса, яка не збулася через утиски царської цензури, – випустила двома масовими тиражами двотомник „Поезії". І нарешті, вічна Книга буття українського народу – „Кобзар", виданий 1998 року.

Любов до рідної мови покликані прищепити видання із серії „Мово рідна, слово рідне". Видано книжки Дмитра Білоуса, Дмитра Павличка та інших. Для дітей національних меншин, що проживають в Україні, у серії „Родинне коло" вийшли народні казки їхньою рідною мовою та у паралельному перекладі українською. Загалом же „Веселкою" було здійснено переклади із 42 чужоземних мов, її видання експортувалися більш як у сто країн світу, експонувалися на найпрестижніших виставках-ярмарках у Франкфурті-на-Майні, Чикаго, Торонто, Москві, Варшаві, Празі, Братиславі та інших містах і державах. Книжки „Веселки" відзначені багатьма дипломами і нагородами на українських та міжнародних конкурсах. Окрема значна сторінка діяльности „Веселки" в час нелегких економічних випробувань – підтримка сучасного літературного процесу. Для молодих авторів засновано серію „Вперше у 'Веселці'".

На сьогодні „Веселка" підготувала до друку 194 видання, але, на превеликий жаль, через відсутність обігових коштів не може випустити їх у світ. Видавництво виконує перед державою і народом свою велику місію: щиро відгукнулося на програму Президента „Діти України" – попри економічні негаразди, „Веселка" все ж таки видає книжки для дітей і розповсюджує їх у школах, садочках, дитячих лікарнях, сирітських будинках.

У видавництві є осередки „Просвіти", Спілки письменників та Спілки журналістів України. Редактори „Веселки" беруть активну участь в усіх просвітянських, культурних і громадських заходах, виступають по радіо, телебаченню, в пресі. „Сьогодні родина 'Веселки', – як сказав у своєму виступі з нагоди ювілею її директор, лавреат Державної премії України ім. Т. Шевченка, Заслужений діяч мистецтв Ярема Гоян, – живе одним заповітом – серце віддавати дітям".

Я щасливий, що ось уже понад 35 років працюю в цій чудовій видавничій родині.

Валентин Богаєвський,
старший редактор видавництва „Веселка", м. Київ

Не забули в Україні славного гетьмана

Наприкінці минулого року в російському селі Ярополці під Москвою побувала делеґація з Черкащини, яка привезла з собою великий різьблений хрест, щоб встановити його на могилі гетьмана Петра Дорошенка. Художники Микола Теліженко та Анатолій Алексеєв вирізьбили той хрест з холодноярського дубу. Він має понад 400 кг ваги і 4 метри висоти. На хресті вирізьблені слова: „Україна пам'ятає". На кордоні з Росією довелося 5 годин стояти в морозному полі, бо митники не знали, як поставитися до хреста, чи впускати його до Росії. Врешті дозволили... Коли б вони були обізнані в історії, то знали б, що гетьман Петро Дорошенко, зневірившись в допомозі Туреччини, стоячи перед страшною загрозою Україні з боку московського війська, яке наступало в союзі з лівобережним гетьманом, віддав свою булаву ворогам. Після цього його заслали спершу до Сосниці, а потім оселили в селі Ярополчому. Тарас Шевченко писав з цього приводу:

Мов орел той приборканий,
Без крил та без волі,
Знеміг славний Дорошенко,
Сидячи в неволі,
Та й умер з нудьги. Остило
Волочить кайдани!
І забули в Україні
Славного гетьмана.

Хрест на могилі Петра Дорошенка

В Ярополчому 61-річний гетьман одружився й мав трьох синів. З його роду була Наталя Гончарова, дружина Олександра Пушкіна. І саме Пушкін, побачивши у маєтку дружини забуту могилу її прадіда, звелів впорядкувати її, кажучи: „Рідню негоже забувати".

Не забули Петра Дорошенка і на його батьківщині. В Черкасах священик УАПЦ о. Назарій освятив хреста в козацькій церкві Покрови Пресвятої Богородиці. Пам'ятний хрест супроводжували заступник голови Черкаської обласної адміністрації Анатолій Кузьмінський, посланець Чигиринщини Віктор Півторак, письменники Микола Шапошник і Сергій Носань, Микола Теліженко та інші.

В Москві делегація зупинилася в Українському Домі, в центрі столиці. У селі біля могили, не зважаючи на сильний мороз, чекали мешканці Ярополця, представник Посольства України в Росії. Саме він допоміг у полагодженні ряду суперечливих питань. Приїхали з Москви і члени Товариства української культури „Славутич". Усі разом поставили хреста, згадали тихим словом гетьмана і заспівали на його честь пісню Миколи Шапошника про Дорошенка. З радістю почули, що російський уряд виділив 180 тисяч рублів на спорудження біля могили каплиці. Шевченко ж бо мріяв про те, щоб „каплицю над гетьманом змурувати і Богу молитись за гетьмана, Панахиду за Петра служити". Віктор Півторак привіз на могилу чигиринської землі, узятої з Дорошенкового бастіону на Замковій горі, а з Ярополця узяв трохи землі для чигиринського музею. Діяна та Василь Матющенки пов'язали хреста рушниками, поклали гілки калини. Хоронительниця могили, похилого віку директорка сільського музею Антоніна Кожум'яко розповіла, що хотіла посадити на могилі калину, але та не прижилася, зате білі квіти завжди тут ростуть. Увечорі в Українському домі звучали пісні у виконанні гостей і співаків з товариства „Славутич". Адже, крім Матющенків, приїхала вродлива бандуристка Наталя Мамалига, інші мистці. Хвилюючою була мить, коли до гостей підійшов сивочолий земляк, уродженець Христинівського району Микола Шекір, який зібрав багато документів про Петра Дорошенка, написав монографію „На чужині" і тепер подарував Чигиринському музеєві понад три десятки засклених таблиць з цінним зібранням.

Олександер Костирко
Світлив автор.

Делеґація з України на могилі гетьмана Петра Дорошенка.

ПОВОЄННІЙ ЕМІҐРАЦІЇ — 50

Релігійне життя у Ляндеку

В таборі Ляндеку, в Тірольських горах в Австрії, в 1945-50-х роках жило близько чотирьох тисяч українців. При парафії було організовано церковну управу, Марійську дружину жінок та хор. У парафії почало процвітати релігійне та національне життя. У таборі було дев'ять священиків УГКЦ, а саме: оо. В. Говацький, М. Головацький, М. Чавс, М. Гаврилюк, П. Мельничук Й. Панасюк, Хабурський, Кармазин і Скасків. На всіх Богослуженнях співав таборовий хор, що його вели Довбуш і Садовський. Великим щастям, потіхою та розрадою була для нас церква, де відправлялися Богослуження і реколекційні місії. Наш зранений нарід завжди горнувся до своєї Церкви, віра в Бога додавала йому силу перенести всі труднощі скитальського життя. В таборовій церкві всі Богослуження були завжди дбайливо організовані. Вшановано роковини смерти бл. п. Митрополита Шептицького. У навечір'я 1 листопада відслужено під небом Панахиду, при соборно влаштованій могилі. Участь у цій Богослужбі взяли майже всі українці табору, перейшовши організованим походом через табір від каплиці на місце, де служили Панахиду. Табір дав почин нашій пресі, відтоді став виходити „Гомін недільних дзвонів", тижневик про обнову християнського життя. Він був органом Греко-Католицької Церкви табору.

До табору прибув Єпископ Кир Іван Бучко. Мешканці табору зустріли його біля головної брами, а звідти урочисто процесією провели до греко-католицької церкви. Перед головною брамою табору стояло духовенство й почесний комітет табору. По обох їх сторонах тримали почесну сторожу сумівці, а за головною брамою – пластунки й пластуни. Поміж рядами всередині сторожі стояли: дитячий садочок, учні народної школи та гімназії. Після привітання зформувався процесійний похід від брами до церкви.

Спрагнена душа еміґранта-скитальця шукає потіхи в релігії. Тут, на чужині, нічого не було таким дорогим й милим, як своя церква та проповідуване в ній Боже слово. На своєму тернистому шляху чує людина слово про Бога, яке промовляє до неї в різний спосіб. Вона прокидається неначе зі сну, щоб занедолане надолужити, скривлене спростувати, й дальше прямувати до вищої мети. Віднова св. місії під проводом невтомного місіонера о. Б. Курилаcа, яка тривала від 10 до 16 квітня 1946 року, була тріюмфом Христа і Пречистої Діви Марії, які своїми ласками, уділеними вірним скитальцям, мешканцям табору, перетворили табір Ляндек в покутничу громаду. Церква завжди була битком набита вірними, які щиро приймали голошені науки. Сюди приходив кожен: інтеліґент, селянин, робітник, молодь, чоловіки й жінки, спішили в храм, щоб, вислухавши науки, приступити до св. сповіді і очистити душу.

В часі віднови св. місії висповідано і розділено 2162 вірних греко-католицького обряду, і 2622 уділено св. Причастя. Не поминено й шкільної молоді, для якої в передполудневих і пополудневих годинах викладалися місійні науки. Вся шкільна, як також пластова молодь під проводом своїх виховників і вчителів приступала до св. сповіді й прийняла спільно св. Причастя. Віднова св. місії закріпила віру в серцях вірних і дала їм нові духовні сили на дальше життя. З нагоди цієї віднови 299 вірних зобов'язалися практикувати св. сповідь і приймати св. Причастя в перші п'ятниці місяця на протягом дев'ятьох місяців, і стати учасниками „Великої Обітниці".

Провід греко-католицької церкви в Ляндеку ствердив, що вірні, обновивши духа, складали в своїх молитвах щиру подяку Пресвятому Серцю Ісуса і Пречистої Діви Марії Неустаючої Помочі – за уділені ласки та вислухані молитви.

Згодом в Римі українську делеґацію на авдицію прийняв Святий Отець. Майже зі сльозами на очах він сказав, що доля українського народу дуже лежить йому на серці. Св. Отець дуже цікавився питанням біженців та робив усе можливе, щоб їм допомогти. Св. Отець дав нам, скитальцям у Тиролі, доволі поважну допомогу. В одному посланні він, зокрема, сказав: „За вас усіх, прогнаних зі своїх родинних місцевостей і тепер безцільно блукаючих, засилаємо щирі молитви про Божу ласку". В останні місяці Св. Отець навіть склав молитву до Ісуса Христа за біженців, яка починалася словами: „ Ісусе, Всемогутній і Вічний Боже! Зверни Свій погляд, повний ласки і милосердя, на велике число тих, чиє домашнє вогнище знищила війна, хто зі страхом дивиться у свою непевну будучність. Віра в Тебе, яку вони визнавали у щасливі і спокійні дні, в цей час невимовного терпіння триває ще більш при Тобі. Приборкай бурі і вітри, що збурюють мир Тобою відкупленого людства. Будь з нами і будь у кожній хвилині нашою опорою і втіхою. Ти також був втікачем під омофором Пресвятої Діви, Твоєї Матері й Твого Опікуна св. Йосифа. Дай бездомним, що сьогодні блукають, силу погодитися з Божою волею, яка колись ушляхетнювала і освячувала на вигнанні Твоє і Твоєї Пресвятої Родини терпіння".

Папа Пій XII благословляє український нарід. День 2 серпня 1945 року записано золотими літерами в історії нашої еміґрації. Цього дня прийняв св. Отець нашу делеґацію еміґрантів під проводом Єпископа Кир Івана Бучка. Перед послуханням Папи було докладно поінформовано про всі наші терпіння й потреби. Він відчув відповідні зарядження, щоб злагіднити тяжку долю скитальців. На завершення і для вияву свого серця Папа наказав делеґатам означеного дня з'явитися у папській палаті. Делеґати були глибоко зворушені виявом великої прихильности з боку Папи, який наказав своїй ґвардії вітати нас як представників суверенного народу.

Під час авдієнції Папа роздав усім учасникам власноручно пам'ятки, а після встав і промовив оці знаменні слова благословення: „Знаю докладно про терпіння й болі українського народу, якого по-батьківськи люблю. З цілого серця благословляю вас, ваші родини, тих, для кого працюєте і кого включите до цього благословення. Благословляю цілий нарід, за котрий молюся і страждаю. Благословення Господнє на вас – в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа, амінь!" Зворушені члени делеґації поклали на собі знам'я св. Хреста та подякували за батьківську прихильність і благословення. Вийшовши із залі послухань, наші висланці приймали малощо не від кожного зустрічного побажання та прощальні почесті. Серед визначних осіб, які відвідали українську громаду і церкву в таборі Ляндек, зокрема були: Єпископ Кир Іван Бучко, українські генерали: Загродський, Курманович, Садовський і Капустинський, генерал французького війська Бентуар, військовий командир 44-ої дивізії американської армії капітан Карсвель з міста Чикаго, канадський консул, перектор ІРО француз Мартен, комендант табору американський лейтенант Перрі і члени урядової місії з Сан-Домінго.

Осип Панчишин,
колишній мешканець табору Ляндек

Коли усі ходили до церкви

На заклик "Свободи" надсилати світлини з минулого, хочу показати читачам знімку з давнього, повоєнного, 1955 році, молитовного зібрання Української євангельської церкви в Ньюарку. Подивіться, як багато людей прийшло на Божу службу! У залі всі не вмістилися, в дверях стоїть натовп. А над дверима можна прочитати напис: "Йди і більше не гріши!" Зараз теж багато людей приходить до Церкви, але значно менше, ніж колись. Може українців поменшало, а може дехто вважає себе безгрішним?

Я нікому не докоряю, лише розмірковую. А втім, маю приємну звістку: з мого села на Тернопільщині пишуть, що до молитовного дому, відкритого у звичайній хаті, приходить стільки людей, що всередині вони не вміщаються, стоять на морозі іззовні, при відсутності радіопосилення мало що чують, але в щирій молитві просять у Бога потішення.

Іван Карач
Вест Кейнсбург, Н.Дж.

Сяятиме над Києвом Золотоверхий

Києво-Михайлівський Золотоверхий монастир був одним з найвизначніших архітектурно-художніх комплексів, історія якого бере свій початок з часів Київської Русі.

Михайлівський собор в січні 1999 року

Автор проєкту О. Мірошниченко на риштованнях

Головний собор монастиря – Михайлівський Золотоверхий – у тому вигляді, яким він був зруйнований – це складне нашарування різночасних добудов. Давнє ядро Михайлівського собору, побудоване в 1108–1113 роках – тринавний триапсидний шестистопний однокупольний храм. Від прибудов давньоруського часу лишився тільки фундамент хрещальні в південно-західній частині собору, який є дуже рідкісною (серед збережених) і тому дуже цінною пам'яткою давньоруської архітектури. Барокковий образ собору зформувався в середині XVIII ст., тобто саме в той час, коли зводились кам'яна дзвіниця, трапезна-церква та мур з Економічною брамою, тобто головні споруди монастиря, які і визначали вигляд всього комплексу. На жаль, більша частина цих будівель була по-варварському зруйнована в 1930-их роках. Давній центр міста втратив унікальну містобудівну вісь, що фіксувалася перш за все дзвіницями Софійського собору і Михайлівського монастиря.

У 1992 році Управління охорони пам'яток історії, культури та історичного середовища Києва вирішило випрацювати архітектурну концепцію відтворення всього монастирського комплексу. Цю роботу доручено було нам – архітектурній майстерні „Ю. Лосицький" Національної Спілки Архітекторів. Наша майстерня виникла у 1992 році, коли, уперше після 1930-их років, стало можливим вийти з архітектурного колгоспу – інституту „Укрпроєктреставрація" і відкрити власну справу. Це робилось з великим страхом перед можливим наступом реакції і повернення старих порядків. Отже, після деяких вагань перейшли з інституту до майстерні архітектори, які брали участь у реставрації Гостинного двора та фонтану „Самсон" у Києві на Подолі, Успенського собору Києво-Печерської лаври, київського Оперного театру. Працюючи над концепцією, ми в той же час створили великі проєкти греко-католицької церкви у Вишгороді, проєкт реставрації античного театру в Херсонесі; церкви Різдва в Києві, де відспівували тіло Тараса Шевченка.

Концепцію відтворення комплексу Михайлівського Золотоверхого монастиря ми закінчили у 1994 році, хоча тоді мало хто вірив, що із цього вийде щось серйозне. Все ж, незважаючи на опір „Укрпроєктреставрації", яка втратила монополію, але не впливи, проєкт відтворення Михайлівського Золотоверхого, було замовлено нам. Самозрозуміло, почали зі збору старих описів, фотографій та креслень. Документів, на щастя, збереглося немало, в тому числі обмірні креслення, виконані епархіяльним архітектором П. І. Спарро у 1844 році, та обміри І. М. Маргілевського з 1934 року, перед руйнацією собору. І найголовніше – фундаменти собору, дзвіниці та Економічної брами, розкопані вже на той час археологами, були перед нами. Далі проєктування велось виключно комп'ютерними методами. Першою була відбудована Економічна брама, яку колись, на початку століття, малювали відомі художники Кричевський та Лукомський. Потім підійшла черга дзвіниці. І півроку не минуло, як її блакитний силюет з'явився навпроти дзвіниці Софійського собору, зафіксувавши містобудівельну вісь. Водночас йшла відбудова самого собору. Його вирішено було відтворювати на той час, коли остаточно сформувався барокковий вигляд всього комплексу Михайлівського Золотоверхого монастиря, – тобто на середину XVIII ст.

Не торкаючись залишків давніх фундаментів, у товщу Михайлівського пагорба були вмонтовані палі з залізо-бетонною плитою на них, а вище почав рости собор.

Тепер весь комплекс майже добудовано. Сонячні промені грають на золотих банях та хрестах. Годинник на дзвіниці відлічує час. Майже чотири роки працювали без вихідних та відпусток, вчили будівельників робити склепіння та замкові камені на порталах, а конструкторів – проєктувати церковні бані. На вимогу замовника за ніч переробили креслення, зі слу-жбових приміщень роблячи парадні, і навпаки. Умовляли майстрів хрести, панікадила, двері і т. д. робити за кресленнями, а не так, як вони вважали за доцільне. За директивою Державного комітету з будівництва, змінювали кількість граней барабану головної бані собору. Відповідали на різні газетні наклепи.

Сьогодні вже почалося внутрішнє опорядження собору. Зібрано багатий матеріял щодо живопису та іконостасів. В ході історико-архівних досліджень виявлено місцезнаходження всіх фрагментів давньоруських мозаїк та фресок, знятих зі стін собору перед його руйнуванням. Всі ці шедеври зберігаються у різних музеях, в добрих умовах, і перенесення їх до храму, в якому буде відправлятися Богослуження, може вплинути на їхній стан не найкращим чином. Тому вирішили з усіх відомих нам рештків давньоруського монументального оздоблення собору виконати точні копії в умовах майстерні

(Закінчення на стор. 22)

Спорудження бані Михайлівського собору

Монтаж дзвіниці з іконами

ЗВІДУСІЛЬ

Збільшилась кількість імігрантів з Росії до Ізраїля

Жидівська аґенція стверджує, що у висліді фінансової кризи і зростаючого антисемітизму значно збільшилась цього року іміґрація жидів з Росії до Ізраїля. Згідно з її даними, у першому кварталі цього року 7,933 російських жидів прибули до Ізраїля, а це на 116 відсотків більше, як в тому ж самому часі минулого року. Російськомовні іміґранти становлять одну шосту всього шестимільйонового населення Ізраїля.

Померла Джейн – подруга Тарзана

У віці 71 року пішла з життя Ванеса Бравн, яка в 1950 році уславилася як подруга Тарзана в однойменному фільмі. Справжнє її ім'я було – Смайлі Бринд. Вона народилася у Відні і 9-річною втекла від Голокосту до Америки.

Пам'ятник псові у Кракові

Перший в Польщі пам'ятник вірному псові буде встановлено в Кракові. Чорний Джек залишився на площі, коли його господаря зі серцевим приступом забрала „швидка медична допомога". Джек чекав на його повернення цілу зиму, спритно уникаючи спроб людей забрати його з вулиці. Він довірився тільки професорці Марії Мюлер, у якої прожив шість років. Минулого року М. Мюлер померла, і люди невдовзі знайшли пса на залізничній колії мертвим. Усі впевнені, що він вдався до самогубства, хоча фахівці стверджують, що втрата потягу до життя призвела до зниження інстинкту самозбереження і загибелі.

Тривають дискусії над тлінними останками Леніна

Патріярх Російської Православної Церкви Алєксій II запропонував усунути тіло В.Леніна з мавзолею на Красній площі у Москві. На його пропозицію не погоджується спікер російської Думи, комуніст Геннадій Селезньов, який твердить, що це може викликати небажані заворушення.

Відсутність архіву рятує ката

Німецька прокуратура частково припинила слідство проти колишнього прокурора поліційного суду в Катовицях Йоганса Тімлера, котрий за часів Гітлера послав на розстріл в Освєнцімі понад 1000 в'язнів. Його участи у тому злочині не можна довести через відсутність письмових доказів. Прокуратура продовжує слідство щодо відповідальности Й. Тімлера за п'ять вироків смерти, які він виніс у справах неповнолітніх дівчат і вагітної жінки. Й. Тімлер, якому тепер 92 роки, живе над Баденським озером. У молоді роки він був шефом ґестапо в Хемніці, а по війні мав будівельну фірму в Баден-Віртенберґії.

Під омофором Пресвятої Богородиці

Бог дарував Україні не лише волю, але й рідну незалежну Церкву, котра, наслідуючи старозавітних священиків, повинна йти попереду свого народу, очолювати його повне визволення. По всій Україні почали зростати православні храми Київського Патріярхату. Три роки тому до мене, священика Київського Патріярхату, звернулася жінка на ім'я Марія з проханням допомогти у реєстрації храму, що споруджувався на Хмельниччині. Я міг допомогти тільки порадою, бо сам на ту годину заходився будувати перший український храм у Білій Церкві. Тоді мене приємно вразило, що храм, який мала реєструвати Марія був на честь Покрови Божої Матері, як і наш білоцерківський.

Збіг обставин на цьому не закінчувався. З волі Божої я народився саме на свято Покрови Божої Матері. Перший прихід, на який мене було призначено, носив назву Покрови Божої Матері, а мій дід, ще до революції, служив дяком у величному храмі Покрови в селі Пархомівці на Київщині. Тому я вбачав волю Божу в тому, щоб опікуватись цим храмом. Господь допомагав Марії. Бо як можна пояснити ту несподівану допомогу, що була надана її православними українцями парафії св. Андрія Первозваного з Дітройту, штату Мишиґен, де проводить Богослужіння високопреосвящений Владика Олександр Биковець, а головою парафіяльної ради є Іван Денисенко? Завдяки цьому будівництво храму на Хмельниччині закінчилось.

Милість Господня на цьому не завершується. Після закінчення будівництва храму у Марії залишилось 500 долярів. І тут їй стало відомо з публікації у „Свободі", що будівництво храму в Білій Церкві зупинилося через брак коштів. Вона миттєво передала нашій парафії 500 долярів, що залишились у неї. Дякуючи цьому, ми можемо розпочати лаштувати покрівлю храму. Таким чином Пресвята Богородиця вкрила своїм чесним омофором обидва храми, хоч і віддалені один від одного.

Життя в Україні нині можна назвати трагічним. Хіба не трагедією народу є дійсність, коли людьми, які здобули волю, управляють владні, які не мають почуття національної гідности? Ці властителі опікуються лише власними інтересами. Хіба не трагедією є ситуація, коли більшість українців, сумлінно, з дня на день, працюючи, вже по 6 місяців, а то й більше, не отримує платні, а люди похилого віку – пенсії? Зводити храм за таких обставин вкрай тяжко. Але нас не зупинити. Ми будемо пити свою чашу, віддано служити Богові, просити в Нього спокутування наших власних та пращурівських гріхів.

Сьогодні ми служимо просто неба або у невеличкому колишньому побутовому приміщенні будівельників. Головне – Бог не полишає нас!

протоієрей **Микола Пауков,**
благочинний, настоятель церкви
Покрови Божої Матері Київського
Патріярхату
м. Біла Церква.

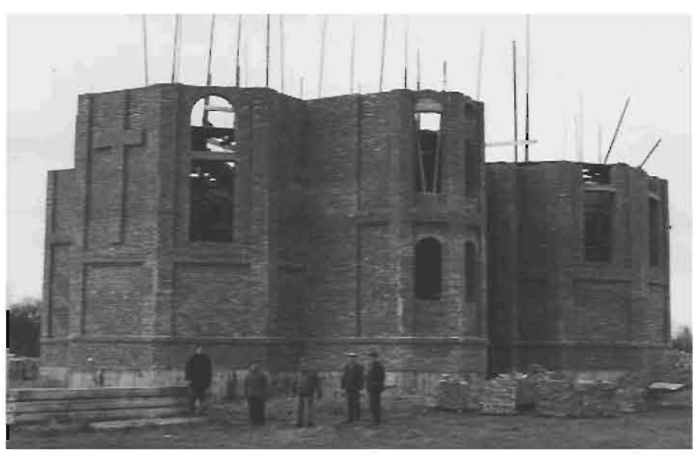
Нам пишуть

КОМЕНТАР РЕДАКТОРА

Кілька років тому я побачив на шляху священика, який пішки прямував до Білої Церкви. Він радо пристав на запрошення до авта і розповів, що кожного ранку ходить до хреста, встановленого на тому місці, де має постати українська православна церква. Коли він вийшов з авта, я не без жалю дивився на самітній хрест у вибалку поблизу дороги, біля якого схилилася така ж самітня постать священика Миколи Паукова, бо так він назвався в розмові. Світ тісний. Я в Америці довідався, що здійснився його задум, хоч тоді не вірилось...

Левко Хмельковський

ХІБА НЕ КІНЕЦЬ ДІЛУ ВІНЕЦЬ?

Дотепер уже десятки сільських церковних громад в Україні, користуючись прихильністю „Свободи", зверталися до американської і канадської українських громад з листами-закликами, ціллю яких було зібрати кошти на добудову розпочатих нових церков. Ось черговий лист-прохання — з села Братківці Тисменецького району Івано-Франківської области, підписаний парафіянами на чолі з о. Володимиром Дорошем: „Громада села Братківці робить відродження духовности. Може вам і відомо, що 75 років, при існуванні комуністичної імперії, духовність була строго заборонена...". І додано дві фотографії. На одній — фундамент, на другій — недобудована, бо нема грошей, споруда нової церкви.

Якщо хтось з наших читачів може фінансово посприяти братківчанам, о. Дорош просить надсилати допомогу на ім'я церковного скарбника Петра Краснецького.

Співчуваємо людям у їхньому теперішньому безгрошів'ї, але разом з тим сумно стає при думці, що сьогодні в сотнях українських сіл розпочато і не закінчено будівництво церков. Може, все ж таки, закладаючи церковні фундаменти, слід було виходити з дійсних потреб села, з кількости віруючих, узгоджувати маштаб будови з маштабом села, і при цьому розраховувати на власні сили — спочатку створити фінансову основу, а вже тоді починати будувати? Американсько-канадська українська діяспора, на жаль, не складається з самих мільйонерів, тому годі розраховувати, що варто оприлюднити заклик — і всі початі церкви буде негайно добудовано. А якщо ні, то шкода людської праці, адже ненакриті стіни у дощі та морози швидко руйнуватимуться.

Придивімося до першої фотографії — здасться, дерева ховають стару церковцю і, мабуть, у ній ще довго можна було б молитися. А тим часом поважніше готуватися до спорудження нової.

Єдина надія – людське милосердя

Наш Львівський територіяльний фонд соціяльного захисту і реабілітації сліпих об'єднує інвалідів територіяльної первинної організації Українського товариства сліпих, капели бандуристів „Карпати", спеціяльної бібліотеки для сліпих ім. Т. Г. Шевченка, середньої спеціяльної школи № 100. Перед багатьма із нас стоїть питання – як вижити? Ось і звертаємось ми, сліпі-інваліди, до вас з проханням надати нам в межах ваших можливостей допомогу і проявити милосердя, допомогти нам вижити в цей складний час.

Рахунок № 26005301410799 Львівського територіяльного фонду соціяльного захисту та реабілітації сліпих „Фонд Брайля" у Львівському реґіональному управлінні Промінвестбанку України, МФО №325633, Код ЗКПО 19159140. Адреса: **Україна, 29000, м. Львів, вул. Січових Стрільців, 5. Тел. 726-734, 729-849.**

І. Павлишин,
голова „Фонду Брайля"

ВЕСЕЛО ПРО СЕРЙОЗНЕ

Чому ми такі?.. *або* Роздуми реінкарнованця

Час від часу вчепиться мене загальнолюдська чи загальноукраїнська проблема. Тоді: думаю і думаю. Ось недавно влетіло мені в голову, несподівано, як війна в Косові, питання: чому ми, українці, такі? Чому ми такі, котрі видалили із своїх лав багато-пребагато світової слави людей: науковців, полководців, спортсменів, письменників, художників, винахідників – назвіть яку-небудь ділянку.

І майже всіх їх віддали іншим народам: трохи полякам, а найбільше „старшому братові" – росіянам, хоч ще недавно, в 1932 році, вони були „меншим братом" – за офіційною совєтською статистикою їх було менше, ніж українців.

Чому так сталося? Чи тому, як писав Остап Вишня, що: „На північ від України живуть триклятущі кацапи, що годуються виключно українцями" (Це не науковий доказ). Але найбільша для мене заковика – це те, що ми тим ще й хвалимося на ціле горло...

Так я інтенсивно думав, що аж мій приятель, той, що на всі заковики має відповідь, зауважив мій підозрілий стан. Коли я йому розповів про мою проблему, він тільки похитав головою, як колись у старовину мусив хитати в такій ситуації мудрець Соломон, кажучи: „Індик думав, та й му голову скрутили". І мені якби рукою відняло: я перестав про це думати.

Аж тут мовби чудо сталося і я, немов сліпий, прозрів. Зовсім припадково, як припадково „стався бум", з якого зродився всесвіт, я знайшов у часописі відповідь на моє призабуте питання. І ніби стаття була „не до теми", але зацікавила мене.

Том Гарпур, відомий теолог і дослідник, писав про реінкарнацію у християнській релігії. Кого реінкарнація не зацікавила б? Це ж наша будучність, як гроші в кредитівці „Будучність". Відразу я задумався: в кого я хотів би реінкарнуватися після відлету у вирій? Начитавшися вітчизняної преси, я відразу вибрав стати нардепом, тобто народним депутатом до Верховної Ради України.

Чому? Бо я український патріот і в новому „вигляді" хотів би щось доброго зробити для народу й закріпити незалежність України на всі часи. Признаюся, що ще й тому, бо до Верховної Ради щодня привозять з м'ясарні з Дніпропетровського першосортну ковбасу, яка краща від найкращої европейської ковбаси. (Який справжній українець не любить ковбаси?) Крім цього, депутати є недоторкальні. Ніхто їх не може потягнути до відповідальности за будь-які провини. Хіба мафія. Вона може доторкнути навіть депутата – після такого доторкнення депутат готовий до реінкарнації.

І далі міркую собі: якщо вибирати депутатство, то на зразок кого? Драча? – Ні, віршів я не пишу. Мовчана? – Ні, бо як його побили комуністичні нардепи, то товаришка Вітренко ще й копнула, коли він лежав на підлозі. Кравчука? – Ні, його не вибрали вдруге на президента. Лук'яненка? – Ні, бо він не став міністром, а тільки короткочасним амбасадором до Канади. Лазаренка? – Приманлива пропозиція, але до Америки я не хотів би втікати. Звягільського? – Так! Звягільського!!! Він був прем'єр-міністром, за свого прем'єрства заробив 25 мільйонів долярів. Його навіть були позбавили недоторкальности, але він, як кіт, завжди впаде на чотири лапки, з якої висоти не падав би. Він поїхав собі на пляжу до Ізраїля, очевидно, з тими мільйонами. Там трохи погрівся на сонці. А депутатська комісія, включно з Степаном Хмарою, приїхала до нього в Ізраїль і, переглянувши книги, ствердила, що вони, книги, були ведені найкращою системою модерної подвійної комп'ютерної бухгальтерії, й Зв'ягільський повернувся в Україну-неньку, отримав наново депутатство й у нових виборах великою більшістю голосів народ його знову вибрав нардепом. Щасливчик!

Правда, Том Гарпур ще писав, що реінкарнація – це вічність... Це мене трохи затурбувало: бо кого я тепер „репрезентую" на цьому божому світі? Почав знову думати й маркотно мені стало: за гріхи якого предка я страждаю на Землі?

Я хотів був чогось кращого для своєї коханої жіночки, сім'ї: от мати великий дім, як показують на американських телевізійних шовах, їздити дорогим „лінкольном" або „мерседесом"... А мій предок, мабуть, був скупий скнира, а може, не дай Боже, німець, бо я довгі роки їздив дешевим, купленим з другої руки, німецьким „вольксваґеном"...

Відкинувши мої чудернацькі думки, я повернувся до Гарпура. Він досліджував реінкарнацію три роки й прийшов до переконання, що це тільки повір'я, яке у віруванні не має ані логіки, ані доказів. Чому б жива людина мала терпіти за невідомі гріхи невідомої особи, котра жила десь там і хтозна-коли? А всі т. зв. „реінкарнованці" вірять, що їхніми предками були тільки славні й відомі усім історичні постаті. Хоч дещо розчарований, я заспокоївся...

А далі його писання мене застрілило. Гарпур переконаний, що в нашій підсвідомості нагромаджується все те, що мали наші предки, і більше того, цілі суспільства. І родинна й національна характеристики передаються з покоління в покоління ґенами...

– Ось де собака зарита! – підсвідомо вигукнув я. Гарпур мені відповів, чому ми такі, а не інакші: ми є такі, бо наші пращури були такі самі.

Радіючи своїм відкриттям, я попрямував до телефону, щоб задзвонити до мого приятеля. Що він скаже? І напівдорозі мене щось спутало.

– А чому наші пращури були такі, як ми є? – запитав я себе.

І знову почав думати... Але нагадав собі „індикову історію" мого приятеля...

Ро-Ко

Фільм про царя сподобався Президентові України

18 травня ц.р. я побувала в Києві на прем'єрі кінофільму російського режисера Нікіти Міхалкова. Перегляд відбувся в престижному столичному палаці "Україна" при великій зацікавленості публіки.

Неймовірно коштовні квитки обумовили присутність добірних глядачів, переважно з числа тих, які мають гроші абі віддадуть останнє, аби тільки засвідчити підтримку монархічних сподівань відомого кінорежисера, який грав в фільмі російського царя. Варто нагадати, що батько режисера Сєргєй Міхалков був автором тексту Гимну СССР, який починався словами "Союз нерушімий рєспублік свободних навєкі сплотіла велікая Русь".

У фільмі Нікіта Міхалков в ролі імператора Росії тріюмфально з'являється на Красній площі Москви, що не може не сподобатись прихильникам відродження імперії. Заля зустріла Нікіту Міхалкова стоячи, гучними оплесками. Мовою зустрічі, звичайно, була російська.

На запитання про майбутнє єднання Росії і України Міхалков відповів: "Нікуди ми не дінемось". Перегляд проходив під опікою самого Президента України, тож відповідь російського гостя була дипломатичною.

Олександра Добровольська

ВІД РЕДАКЦІЇ: Новий фільм Нікіти Міхалкова „Сибірський цирюльник" розповідає історію американки, яку кохання привело в Росію. Фільм коштував Росії 45 мільйонів долярів, знімався 11 місяців також в Чехії і Португалії за участи 5 тисяч статистів і 250 акторів.

Фільм було показано на відкритті 52-го міжнародного кінофестивалю в Кані, але преса зустріла фільм неприхильно і Міхалков покинув фестиваль. „Я надто великий для цього. Мені це не потрібно", – сказав режисер про найбільший світовий кінонконкурс. У Франції він жив на власній яхті, що стояла обіч головної квартири фестивалю.

Газета „Кієвскіє вєдомості" так оцінила фільм: „Міхалков збирається на президентський престол і замилює публіці очі картинками гарної Росії, яку ніхто не втрачав, тому що вона такою ніколи не була".

ЗВІДУСІЛЬ

Обрано нового посадника Теграну

Міська рада Теграну, столиці Ірану, посадником міста обрала близького співробітника президента Мухамеда Хатамі. Новий посадник Мортеза Альвірі прийшов на місце Голамгосейна Карабаші, котрого засуджено на дворічне ув'язнення нібито за корупцію. Ґ. Карабаші став жертвою суперників М. Хатамі, одначе вибір М. Альвірі вказує на політичну силу М. Хатамі.

Чехія впроваджує візи для українців

З кінцем вересня ц.р. Чехія плянує впровадити в'їзні візи для українців, щоб захиститися від нелегальної праці та злочинности. Міністер внутрішніх справ Вацлав Ґруліч сказав, що в'їзних віз будуть вимагати також від громадян інших країн, у тому Росії, Білорусі, Румунії і Болгарії.

Шлюб після тенісу

Відомий український тенісист Андрій Медведєв не поспішатиме додому після закінчення чемпіонату Франції в Парижі, на якому здобув ряд перемог. Реєстратор шлюбів у Гайдельберґу видав таємницю спортсмена, який має в цьому місті одружитися з німкенею Анке Губер. Обом по 24 роки. Молода пара купила вже будинок в Гайдельберґу, в якому оселиться після шлюбу.

Лондонський клюб розглядає справу боргу Росії

Росія не заплатила 578 дол. мільйонової рати своєї комерційної позички, що мала бути вплачена 2 червня Лондонському клюбові кредиторів, натомість звернулася до них з проханням продовжити реченець платности на шість місяців. Закордонні позички Росії виносять майже 150 більйонів дол.

Штучна вівця Долі швидко старіється

Вівця Долі, котра з'явилася в наслідок клонування в 1996 році, виявляє ознаки швидкого старіння. Зовні вона має нормальний віковий вигляд, але генетично є на 6 років старшою. Матеріяли для створення Доллі було взято від 6-річної вівці. Це стало тривожним застереженням для генетиків, які „породили" вівцю з генетичного матеріялу.

Сугарто судитиме журнал „Тайм"

Колишній індонезький президент Сугарто заявив, що він судитиме американський журнал „Тайм" за поміщену в ньому статтю, де сказано, що він, Сугарто, є мультибільйонером і частину свого майна перетримує за кордоном. Сугарто сказав репортерам, що скаргу його адвокати подаватимуть в Індонезії. У Нью-Йорку речниця журналу „Тайм" підтвердила, що журнал не вімовляється від своєї позиції.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Яким буде пам'ятник Роксоляні?

Районна та міська влада старовинного Рогатина, що в центрі Галицького Опілля, вирішила до 800-ліття цього міста встановити пам'ятник овіяній леґендами Роксоляні. Активно підтримали цю ініціятиву товариство „Просвіта“, яку очолює Дарія Городецька, місцева організація Союзу Українок, товариство Братів-Рогатинців зі Львова, яке очолює Роман Коритко. Вищезгадана дата є вельми сумнівною.

Є також сумнів, чи буде пам'ятник Роксоляні виконаний на відповідному мистецькому рівні, чи ввійде він в число кращих пам'ятників, створених за час становлення нашої незалежної держави?

Покищо про це триває полеміка на шпальтах українських газет. Одні вважають, що Роксоляні пам'ятник слід встановити лише в Туреччині, інші наполягають, що треба встановлювати негайно в Україні. Є й окрема думка вченого Ярослава Ляльки, який твердить, що скромний пам'ятник Роксоляні треба встановити біля Святодухівської церкви в Рогатині, а на чільному місці слід встановити пам'ятник борцям за волю України.

Тим часом влада робить вигляд, що нічого не знає про конкурс на кращий проєкт пам'ятника і замовляє пам'ятник в іншого автора – скульптора Романа Романовича. Але є книга відгуків міста Рогатина в 1991 році. Є тут відгуки й тих, що „забули“ про конкурс! Можна обдурити обласну художньо-архітектурну раду, склад якої за цей час неодноразово мінявся. Але обдурити свою власну пам'ять – це вже абсурд! Чи виграє від цього справа? Скажу відверто – я був і є активним прихильником спорудження в Рогатині пам'ятника Роксоляні.

Роксоляна належить не лише Рогатину, а всій Україні. Тому, на мій погляд, долю пам'ятника, його пластику і образне рішення повинні вирішувати не підписи жителів нашого провінційного містечка на підтримку того чи іншого проєкту чи автора, а компетентна комісія із професійних мистців.

Олег Бойкевич,
художник

Музичний успіх А. Британа

Недавно в Бріджвотері відбувся концерт молодечої симфонічної оркестри стейту Нью-Джерзі, яка складається з молодіжної професійних ентузіястів музики і вже має добре ім'я.

Диригував цією оркестрою Адріян Британ, якого ми ще знали з України як концертового скрипаля. По довшому часі ми чули, що А. Британ успішно диригував в Україні, Німеччині, Австрії, Польщі і тепер в Америці, де був також оперним диригентом.

З цікавістю пішли ми на концерт, який перевищив наші сподівання. Вже в Дев'ятій симфонії Шостаковича А. Британ зумів надати оркестрі збалянсованої повнозвучности та сучасного моторичного динамізму зі шаленими ритмами.

Другою точкою програми був Концерт для вальторни K. V.412 Моцарта, якого солістом був знаний вальторніст Алекс Шуган. Свобідна техніка віддиху дала йому можливість легко і переконливо виявити його глибоко музикальну індивідуальність. А. Британ надав легкости і ґраціозности акомпанюючій оркестрі, зі зрозумінням і відчуттям справжнього стилю рококо.

Сильне враження у публіки викликала 5-та симфонія Петра Чайковського, яка в інтерпретації А. Британа, зі степенуваннями драматично-трагічних моментів, була надхнена також в анданте удухovленою поетичністю і милозвучністю.

Тут треба пригадати, що П. І. Чайковський перебував під сильним впливом української народної пісні. Нам цікаво, що написав російський музикознавець Л. Сабанєєв в газеті „Новоє Русскоє Слово”, Нью-Йорк, 15 березня 1960 року: „Рід Чайковських – не польський, як це не один раз стверджувалося, а український, запорозький, як і рід Глінки... профіль мелодизму Чайковського скоріше наближається до типу української мелодики, ніж великоросійської”.

В особі А. Британа маємо цінну музичну силу, віддану музичній культурі, зокрема українській. З гордістю радіємо за А. Британа і бажаємо йому дальших успіхів в його дириґентській кар'єрі.

Дарія Гординська-Каранович

Рукотворні дива Зенона Голубця

8 травня в рамках 50-річчя парафії церкви св. Андрія відбувся вернісаж – було відкрито виставку відомого художника і різьбаря Зенона Голубця. Цього разу він запропонував своїм шанувальникам різьблені твори. А їх у нього більше п'яти десятків.

Тепло представила митця присутнім культурно-освітній референт управи Лідія Чопівська-Бенсон. Про його творчість виступила з цікавою промовою Анна Дидик-Петренко. „Сьогодні перед нами – особливий дух мистецтва, – відзначила вона. – Я не знаю, чи ще хтось творить у цей спосіб. Звичайно художні твори пишуться фарбами і ними відтворюється сюжет і настрій. У Зенона Голубця замість симфонії фарб – симфонія ліній”.

Зенон Голубець народився у Львові. Зростав і виховувався серед мистців – колег та приятелів його батька Михайла Голубця – історика мистецтва, письменника, журналіста, критика. Тому дорога майбутнього художника до мистецтва пролягала не через захмарні романтизації, а через цілком реальні двері творчих майстерень. Непомітно для самого себе вивчав малий Зенон закони творчости, графіки, композиції. Коли ж став старшим, студіював в університеті Інсбруку (Австрія) архітектуру і мистецтво. Закінчив же мистецькі студії в Чиказькому інституті мистецтва, де вивчав скульптуру, живопис і архітектуру інтер'єру. Коли я, людина з великої України, вперше побачила твори цього майстра, була вражена глибиною таланту цього художника, його високим професіоналізмом, мудрістю і щедрістю його мистецтва.

Ось що він сам про свою творчість розповідає:

– Часом сюжет може навіяти розмова з людиною, дощ чи схід сонця, почута мелодія чи чиясь задума. І в мене такого немає, щоб сісти за твір і відразу зробити його. Я повинен продумати кожну лінію, кожну емоцію, і при тому вибрати найбільш відповідну. Іноді я працюю паралельно над кількома творами. Бо на кожен з них потрібен свій настрій, своя, якщо хочете, музика душі”.

„У мистецтві З. Голубця основою є естетичні закони, сперті на форму, що її творить лінія, – відзначав свого часу Богдан Стебельський. – Ця лінія узагальнення, яку часто руйнує у реалістів дрібничковість натури, у Голубця така вишукана і естетична, як у великих майстрів-естетів Архипенка і Мура (в скульптурі), Михайла Бойчука і Анатолія Петрицького і в нашій іконографії (малярство) та в Нарбута, Мирона Левицького і Якова Гніздовського (графіка)”.

А сам М. Левицький так говорив про різьблення З. Голубця: „У таких великих мистців, як Архипенко, Бранкусі чи Певзнер лінія форми домінувала у творах і дала їм ті вартості, які блищали впродовж їхньої творчости та блищатимуть у світовому мистецтві завжди. Вартість творчости Зенона Голубця в тому, що він прямує до тієї самої орбіти, хоч не старається позичити їхніх здобутків. Він хоче знайти себе самого, із своєю індивідуальною творчістю, без чужих надбань”.

З.Голубець, „Мадонна” .

Багатьом відомо, що З. Голубець палко закоханий у природу, бо живе і творить у мальовничому місці на березі озера неподалік містечка Ґлен-Спей. „Мабуть, заманили його туди якісь русалки та мавки, – казала жартома у своєму виступі Анна Дидик-Петренко, – а ми, його шанувальники, знаходимо їх уловленими в дереві. Цей лісовий чарівник-маестро вміє не тільки перетворити русалку-мавку в дерево чи дерево в русалку. Він уміє також перетворити знайомі нам черешню, горіх чи тополю в зовсім абстрактні композиції, які немов промовляють власною мовою до нас, глядачів”.

Коли дивишся на витвори талановитого майстра, то здається, що іноді вдалий вибір самого дерева дозволяє матеріялові самому промовляти за себе („Рослинна композиція”, „Тополею стала” та ін.). Як і органічно вплетена у композицію „Дощик” музика великого Леонтовича. Погодьтеся, що так оживити дерево, так змусити його говорити різними мовами дано лише справжньому майстрові, який майже не зважає на постійно зранені руки. Те все минуще, вважає мистець, а натхнення – мить, і її не можна прогаяти.

Х. Величковська-Сеньків відзначила у творах З. Голубця гармонію дуалізму – в тому сенсі, що у його творчості переплелася пристрасть до релігійних, міфічних, леґендарних, історичних тем (ознаки традиційної української романтичної чуттєвости) із зображальною традицією модерного мистецтва Заходу. Як результат – шанувальники його таланту дістали великий доробок оригінальних високопрофесійних творів.

Твори Зенона Голубця прикрашають канцелярію Українського Народного Союзу („Чорнобильська мадонна”), Генерального консульства України в Чикаго („Голуб на волі”). Він мав біля двох десятків персональних виставок у найбільших мистецьких осередках північноамериканського континенту (Нью-Йорк, Чикаго, Вашінгтон, Торонто). Видається, що настав час представити його і рідній Україні. Впевнена, що там він мав би такий самий великий успіх, як мала його виставка у церкві св. Андрія у Вашінгтоні, що стала гарним і приємним подарунком шанувальникам і таланту маестра.

На закінчення вернісажу художник та всі присутні подякували Клавдії Корбутяк за її активну участь у підготовці та проведенні цієї виставки.

Аріядна Войтко,
Вашінгтон

НАДХНЕННИЙ СОЛОВЕЙКО

(Закінчення зі стор. 1)

певна річ, українські народні пісні — саме звідси походить любовно наданий йому рідним народом титул: Український Соловейко.

Словом, це не інтерв'ю, а невимушена, розлога розмова у редакційному гурті, учасниками її були, крім нас, газетярів, ще й інші — композитор Борис Садовський з Клівленду, піяніст Володимир Винницький з Нью-Йорку, тому залишається тільки вихопити щось найцікавіше, найжвавіше. Отже...

— Чи Вам пропонували переїхати до Москви і співати у Великому театрі?

— О, багато разів! Та я не відчував потреби в цьому — в Україні прийшли до мене усі найвищі загальнорадянські нагороди — звання Народного артиста СССР, Ленінська премія, вже в незалежній Україні я став лавреатом премії імені Тараса Шевченка, а віднедавна — Командором Італійської республіки — за пропагування італійського музичного мистецтва поза Італією. Через відмову переїхати до Москви я мав чимало неприємностей, бо вмовляли мене високі чини, навіть члени Політбюра. Один раз мене зарахували до Великого театру без моєї згоди, то ледве витримав три місяці — і втік додому, до Києва. Не подобався мені ні репертуар московський, ні тамтешня артистична гризня. Та й в Італії я готувався співати для України. Крім того, у Києві мені дозволяли співати й італійською мовою, а в Москві це було неможливо... Мене знали і чекали в усіх столицях союзних республік, і де б я не співав — в Азії, в Сибіру чи в Прибалтиці, у моїй програмі обов'язково були українські народні пісні, бо ж нашого цвіту — по всьому світу, і щоразу в залі знаходилася якась частина українців, і щоразу лунала просьба: „Дивлюсь я на небо"! або: „Чорнії брови"!... Що б я не співав, українська пісня була над усе... Я щасливий, що моя молодість минула серед людей, які ще співали. Не було тоді телебачення, не було магнетофонів, ні „тейпрекордерів" — люди сходилися собі родинами і співали. Пам'ятаю, як гарно співав батько, мав великий голос, ще більший, ніж мій... Моя оперна діяльність — це ліричні і драматичні ролі у „Ріголетто", „Трубадурі" , „Тосці" в „Запорожці за Дунаєм", „Борисі Годунові", „Євгенії Онєгіну" та багатьох інших шедеврах світової музики. Я тільки не співаю надто драматичні партії, бо це для мене, емоційної людини, було б небезпечно. Не раз мені пропонували: заспівай Германа у „Піковій дамі". Боюся, кажу, бо як увійду в образ того безумця, то можу не вийти... В оперному театрі я не працюю вже шостий рік. З'явилися молодші сили, нові імена, але я вже проніс українську народну пісню по всьому світі і це вже назавжди увійшло в історію світової музики, в історію нашої культури. Моя творча місія — неповторна, бо у своєму співі я поєднав нашу українську мелодику, нашу національну душу з російською духовністю й італійською вокальною школою...

Слова „російська духовість", самозрозуміло, викликали запитання: що Солов'яненко має тут на увазі? Він сказав, що має на увазі великий вплив на нього романсів Чайковського, Глинки, Рахманінова, Танєєва... Це нормальна відповідь: йшлося про російських композиторів. Що ж, Росія їх справді мала і має. Добре відомо, що російська імперія збирала з національних околиць найкращі творчі сили — у „передовій" російській культурі повно неросійських імен. От хоч би згаданий Петро Чайковський, який виразно відчував своє українське коріння й був тісно пов'язаний з Україною, писав музику на вірші Шевченка, написав Українську симфонію, опери „Мазепа", „Черевички". Або той самий Глинка: щоб виникли принаймні два його романси-шедеври, треба було, щоб його спочатку надихнула українська духовність, конкретно — два вірші нашого поета-романтика Віктора Забіли: „Гуде вітер вельми в полі" і „Не щебечи, соловейку"... Наче відчуваючи наші думки, Солов'яненко продовжує:

— Росіяни створили найкращі у світовій музиці романси, а українці — найкращу в світі народну пісню. Це я стверджую з висоти мого співацького досвіду, хоч я ніколи не був ні націоналістом, ні шовіністом, - я людина, кажу це всім, космосу. Кожний великий талант належить Богові і космосові.

— Де ще Ви співали, крім сцен Совєтського Союзу і колишніх соціялістичних країн?

— Я об'їздив весь світ. Тут, в Америці, співав у Мет-опері, в 1977 і 1978 році, в „Ріголетто" і „Сільській честі". Співав дуже успішно. Разом зі мною тоді співали тенори Паваротті, Домінґо і Каррерас. Після гастролей, в кінці 1978 року, мене запросили до дирекції Мет-опери, сказали, що я справив велике враження, що у верхніх нотах я незрівнянний, кращий, ніж та знаменита трійця, і мені пропонують постійну працю, зокрема в „Аїді" і „Трубадурі". Я погодився. Нарешті я залежав від себе і власного рішення! Бо у нас же всі запрошення йшли тільки через Москву — хтось у Києві подивиться на тебе косо, і вже те запрошення може для тебе пропасти. Скільки в мене отак пропало гастролей! Словом, приїхав я додому і став чекати. На біду, у 1979 році почалася війна в Афганістані... Крім того, я дізнався, що та американська тенорова трійця прийшла до дирекції Мет-опери зі своєю „умовою": мовляв, нехай „рашен" співає у Москві, а не в нас... Недавно, в січні, я зустрічався з Домінґо - тепер він директор Вашінґтонської опери - й він знову захотів мене послухати. Я заспівав. „Ого, та ти співаєш ще краще, ніж колись! Ти маєш голос від Бога..." . На моє запитання, чому він так багато протягом дня працює, Домінґо відповів: „Бачиш, і ти, і Паваротті тільки рота розтулите — і звуки самі ллються, а я свій голос по тонові й півтонові складав, й тому мушу співати щодня, щоб не втратити форми". З цього я зрозумів, що від Домінґо й на цей раз ніякої пропозиції не дочекаюся...

— А як же тепер з оперним співом в Україні?

— Тепер я рідко співаю в Україні. Співати просять, а грошей нема... Хоч на концерти-додатки до різних державних кампаній гроші знаходяться.Серйозне мистецтво в Україні тепер у дуже важкому стані. Розпадаються театри, оркестри, в моду увійшла різна „попса", закордонні виконавці, про власну ж національну культуру держава не дбає... У березні ми організували великий концерт для народу, за „демократичними" цінами — квитки були від п'яти до 25 гривнів. Зібрали три з половиною тисячі слухачів. А тепер ось до Києва приїжджає Каррерас, квитки від 250 до 1000 гривень. Переважна більшість українців не може собі дозволити цього.

— Що то таке - „попса"?

— Ну, тобто популярна сучасна пісня. Я ж співаю тільки наші народні пісні...

— Оскільки держава тепер уже не тяжіє над культурою, то чому люди мистецтва не діють поза державою, самостійно?

— Нас привчили до безініціятивности. Сиди і не вистромляй носа. І це залишилося. Народ не готовий до самостійного життя. Що таке самостійність? Це коли міцно стоїш на власних ногах. А ми — лежимо...

— Здавалося ж, коли всякі ідеологічні заборони впадуть, то все піде негайно вгору. Чому ж цього не сталося?

— Бо народ наш такий... Згадаймо Лесю Українку:

Народ наш —
мов дитя сліпе ізроду,
Ніколи світу сонця не видав,
За ворогів іде в вогонь і в воду,
Катам своїх поводирів віддав...

Держава, тим більше у такий складний перехідний період, не повинна кидати національну культуру напризволяще, елітне професійне мистецтво слід фінансувати, а з другого боку, певна річ, застосовувати високі критерії оцінки, відбору... На моє переконання, культура, мистецтво мають бути частиною державности, як і оборона, охорона здоров'я, економіка.

— Які Ваші плани-пляни на найближчий час?

— Моє серце гріє ідея — ознайомити найширшу американську публіку з українською музичною традицією, з нашою народною піснею. Мої друзі, українці та американці, мають намір організувати довгу низку концертів.

Розмову записав **Петро Часто**

ДАТИ І МІСТА НАЙБЛИЖЧИХ КОНЦЕРТІВ АНАТОЛІЯ СОЛОВ'ЯНЕНКА:

14 червня – Філядельфія, 700 Cedar Rd., Jenkintown, PA, о 4-й год.;
19 червня – Бафало, 3275 Elmwood Ave., Kenmore, о 6 год.;
20 червня – Рочестер, 940 Ridge Rd. E., о 5 год.;
23 червня – Гантер, Ґражда.

Курс народної пісні в Нью-Йорку

Тридцять ентузіястів української народної пісні зібрались у приміщеннях Школи св. Юра в суботу, 8 травня, на інтенсивний одноденний курс народного співу. Курс був організований Школою Кобзарського Мистецтва і був проведений музичним керівником ШКМ Юліяном Китастим і гостею Алексис Кохан, відомою українською співачкою з Канади.

Інструктори створили програму яка дозволила учасникам проникнути у ті глибини української народної пісенностиякі рідко проявляються у репертуарі традиційних українських хорових колективів тут у Північній Америці. Після короткого розспіву учасники розділились на окремі жіночі і чоловічі групи і впродовж дня зосередились на специфічному репертуарі – на старовинних обрядових піснях і зразках народної поліфонії у жіночій групі, на старовинних церковних напівах, козацьких і чумацьких піснях – у чоловічій. Після перерви на вечерю курс завершився спільною співанкою.

Учасники проспівали один одному частину репертуару опрацьованого впродовж курсу, і разом проспівали останню групу пісень. Особливе враження зробили пісні, записані Ю. Китастим 1989 року від нащадків запорожців на Кубані.

Між учасниками були: диригент Олесь Кузьма і члени хору „Євшан" із Гартфорду, члени мистецької групи „Яра" з Нью-Йорку, диригенти шкільних і молодечих хорів, і члени різних хорів та ансамблів. Курс, який розголошувався в основному по Інтернеті, створив своєрідну „віртуальну громаду" любителів української народної пісні. Коли прийшов час закінчувати, учасники пройшли спонтанним хороводом порожніми коридорами школи св. Юра при співі „Ой гиля, гиля, гусоньки, на став".

Курс народної пісні був закінченням короткого турне Алексис Кохан і Юліяна Китастого. 29 квітня у Вашінґтоні і 1 травня в Нью-Йорку відбулися їхні концерти – останній для престижної концертової агенції „World Music Institute" у залі „Symphony Space". Їхня музика також прозвучала на відомій радіопередачі „New Sounds" радіостанції „WNYC" в Нью-Йорку.

Курс був організований за ініціятивою Школи Кобзарського Мистецтва, яка отримує фінансову підтримку від Мистецької Ради Стейту Нью-Йорк.

Микола Чорний-Досінчук

Хто має папери о. Северина Сапруна?

Львівська газета "За вільну Україну" вмістила листа доктора технічних наук Сергія Шнерха з подякою багатьом періодикам, які вмістили матеріяли на вшанування пам'яти о. Северина Сапруна – до 100-річчя від дня його народження. Серед цих видань згадується й "Свобода". Видатний церковний, музичний і культурний діяч Галичини о. Северин Сапрун мав велику бібліотеку і особистий архів в Дрогобичі. У 1945 році при арешті сім'ї священика багато матеріялів потрапило до приватних осіб. Триває відновлення архіву о. Северина на базі Наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. Якщо хтось має папери священика, було б добре передати їх С. Шнерхові. Його адреса: **290010, м. Львів, вул. Острозького, 5, кв. 3.**

НОВІ ВИДАННЯ

Енциклопедія співаків України Івана Лисенка

Іван Лисенко. Словник співаків України. Вступна стаття автора. Післяслово Михайла Слабошпицького. Біографії з портретами співаків, список основних скорочень, довідка про автора. Редакція Ліни Мокрицької та Тіни Качалової, мистецьке оформлення Віталія Мітченка, технічне – І.О. Селезньової. Видавництво „Рада", Київ, Видавництво М.П. Коця, Джерзі Сити, Ліга Українських Меценатів, 1997, ст. 354).

Над кожною енциклопедією працює цілий штаб співробітників. Іван Лисенко, мистецтвознавець й літературознавець, автор публікацій про Т. Осьмачку, П. Савченка, Є. Маланюка та інших, довершив власноручно це монументальне завдання. Сам, без сторонньої допомоги, зібрав понад 1,200 біографій мистців співу України в одній книзі. Годі не подивуватись енергії й літературному хистові цього невтомного письменника, в чиєму доробку, крім „Словника", є й невидані ще „Словник наших інструменталістів", „Словник приватних українських бібліотек", „Словник втрачених коштовностей", „Словник опер, поставлених в Україні".

За один тількищо виданий „Словник співаків України", що вимагав двадцяти років праці, належиться І. Лисенкові без сумніву, висока державна премія. Матеріяльних нагород за свою культурну діяльність наш одержимий зберігач українських духовних вартостей і досі не одержав.

Такої унікальної книги справді у нас ще не було. Це ж удокументування життя і творчої праці наших мистців опери і концертової сцени, що несли в батьківщині й у світі славу української вокально-сольової музики. І. Лисенко своїм двадцятирічним зусиллям спромігся увічнити їхнє мистецтво у своєму кодексі співочих виконавців України від найдавніших часів, з XII ст., як от відомих зі „Слова про Ігорів похід" Бояна й Митуси, й аж до наших днів. А вишукувати всіх їх в глибині століть – це ж Сізіфові труди. Тому й не дивно, що у „Словнику" подибуємо й деякі пропуски з давніших часів та сучасної доби. Суцільно ж вичерпати тему того часового засягу неможливо. І. Лисенко провів велику дослідну працю, що не обмежувалась до кабінетних студій, а охопила теренові, крайові й закордонні дослідження, листування з музикознавцями, мистцями-вокалістами, не одне інтерв'ю з різними представниками музичної сцени, коли тільки було йому можливо. Охопити цілість такого багатющого предмету (ще Арістотель згадував наших співців-тиверців як неперевершених у світі) годі було. У цілому, його книга рясніє відомими, наче зрисованими з життя зображеннями наших славних мистців оперної сцени – Соломії Крушельницької, Олександра Мишуги, Модеста Менцінського, Івана Алчевського, Марії Литвиненко-Вольгемут, Зої Гайдай, Юрія Кипоренко-Доманського, Івана Козловського, Івана Паторжинського, Михайла Донця, Марії Сокіл, Михайла Голинського, Ореста Руснака, та цілого легіону інших заслужених, дарма що менш відомих, наших співаків.

Таким чином, належно відзначено в Лисенковій енциклопедії співаків України, їхнє творче життя й нетлінні здобутки нашої численної співочої братії, чий внесок в рідну та світову культуру записано автором нестертими рядками на всі часи. Завдяки одному палкому ентузіястові рідної Музи музичні осяги життя поколінь наших мистців не підуть у забуття, як це, на жаль, часто траплялося з культурними досягненнями в нашій страждальній поневоленій Україні.

Спасибі вам, шановний і дорогий земляче, Іване Максимовичу Лисенко, за ваш вікопам'ятний труд на сторожі національних вартостей Батьківщини.

Роман Кухар,
Вікторія, Кензас

Спомини про канадського друга

Маленька, п'ятдесятисторінкова книжечка пера Левка Лук'яненка про Івана Васильовича Коляску появилася в Києві скромним накладом – 200 примірників. Вона сповнена пошаною і подивом до людини, яка народилася і проживала в Канаді, але ціле своє життя зберігала любов до України.

Саме про останні роки життя І. Коляски в його улюбленій Україні, в тісній дружбі із Л. Лук'яненком та його дружиною, пише з теплом та любов'ю автор. Розповідь безпосередня, щира, а до неї включені цитати публіцистичних праць І. Коляски. Їх Л. Лук'яненко ділить на окремі частини: науково-дослідницьку, публіцистичну, перекладацьку, видавничу і епістолярну. З усіх тих частин знаходимо зразки, які увиразнюють громадянське обличчя цього щирого патріота. Дозрівши вже на канадській землі, спершу, як не один із його покоління, він захопився комуністичним режимом, щоб відтак, приїхавши в Україну, зрозуміти свою помилку.

З народженням української держави І. Коляска часто став відвідувати Україну, пишучи цікаві свої міркування у пресі. Сповнений любов'ю до рідної землі, щоразу довше на ній перебуває, як гість і друг Л. Лук'яненка і його дружини, щоб вкінці там згідно із своїм бажанням замкнути минулого року очі навіки та бути похованим у Хотові.

Спомини Л. Лук'яненка про канадського друга, як і зразки його публіцистичної творчости, є найкращою китицею квітів на могилу справжнього патріота.

О. К

Краєзнавчий словник русинів-українців Пряшівщини

Останніми роками колектив місцевих науковців підготував до друку рукопис книги під назвою „Краєзнавчий словник русинів-українців Пряшівщини". Рукопис складається з трьох частин: 1. Нарис історії русинів-українців Пряшівщини від найдавніших часів; 2. Словник статтей-гасел про найважливіші історичні та культурні події, про народну культуру, архітектуру, освіту, народну творчість; дані з історії Православної і Греко-Католицької Церков, про народні та церковні звичаї, свята; є тут статті про політичних, культурних, церковних діячів, про письменників, музикантів, акторів, науковців, кращих учителів; статті про місцеву літературу, про драматичне, музичне, образотворче мистецтво, народопис і т. п. У словник залучені відомості про діячів інших народів, які писали про наш край або якимсь чином прислужилися для його розвитку. Ця частина включає близько 1300 гасел; 3. Третя частина вміщує нариси про села і міста нашого краю, де живуть русини-українці; кожен нарис вміщує основні дані від заснування села чи міста аж по сьогодні, подана статистика населення, форми його зайнятості, будівництво, культура, школа, Церква, віросповідання і т. п. Таких гасел є понад 300. До тексту подається понад 550 чорно-білих фотографій – окремі особи, колективи народних ансамблів, зразки архітектури, факсиміле цінних видань, пам'ятники і т. п.

Над рукописом працювало понад 30 осіб – істориків, літературознавців, народознавців, фольклористів, теологів – кожний за своїм фахом. Книжка послужить надійним джерелом інформацій для студентів середніх і високих шкіл, учителів, працівників культури та широкої громади. Автори словника розглядають культуру русинів-українців Пряшівщини як складову частину загальноукраїнської національної культури. Крім всього іншого, словник мав би бути також відповіддю тим, хто наперекір історичній правді намагається зробити з русинів „окремий народ" і протиставити їх українцям.

Відомий сучасний історик української літератури академік О. Мишанич, ознайомившись з рукописом, написав, що „словник справді буде помітним внеском до світового українознавства".

На дотепер зібрані гроші набрано на комп'ютері текст словника, заламано на сторінки (500 стор.), перенесено на фотоплівку, – одним словом, підготовлено до друку. Та на дальші поліграфічні роботи у нас немає грошей. Фірми, банки, державні органи республіки, краю і округів залишаються глухими до наших прохань. Економічна ситуація скрутна. Тому шукаємо дальших спонзорів і тому звертаємось з просьбою до української громади США і Канади допомогти нам хоч би 3–4-ма тисячами долярів на завершення видання „Краєзнавчого словника русинів-українців Пряшівщини".

Книжка виходить під фірмою Центральної ради Союзу русинів-українців Словацької республіки. Спонзори будуть названі у книжці. Висловлюємо надію, що оціните труд місцевих науковців і своєю фінансовою підтримкою допоможете наблизити його до людей, які з великим зацікавленням чекають цього видання.

Милан Бобак,
заст. голови Центральної ради
Союзу русинів-українців
Словацької республіки
Доц. д-р Федір Ковач,
головний редактор

Сповідь наверненого комуніста

На книжковому ринку появилася книжка Сергія Курдалова „Переслідувач", написана англійською мовою. Автор описує свій життєвий шлях: від комсомольського виховання у Військово-морському училищі до втечі з корабля до Канади. Сергій рано осиротів, потрапив до дитячого притулку. Коли підріс, його прийняли до Вищого військово-морського училища в Ленінграді, пізніше служив у Петропавловську-Камчатському над Тихим океаном. Одного разу політичний офіцер Нікіфіров запропонував йому створити т. зв. "ударну групу" з 15 „заводіяків", яким давали більше харчів і горілку, аби вони фізично запроваджували „порядок" у місті. Почалися напади на віруючих по хатах, де відбувалися їхні зібрання, а часом і на лоні природи, в лісах і полонинах. Наскоки були нагальні і несподівані. Били всіх немилосердно: старих, жінок і дітей. Провідників арештовувано і засуджувано на каторгу в Сибіру. При одному з нападів Сергій зацікавився змістом Біблії, пару карток видер з книги і сховав до кишені. Відтоді він почав роздумувати і прийшов до переконання, що є над світом якась вища сила. Сергій заявив Нікіфорову, що не може більше брати участи в погромах. Перед його очами стояла молода дівчина, яку він жорстоко побив, але вона не відцуралася Бога, була готова вмерти за свою віру. У Сергія з'явилася думка втекти на Захід.

Його корабель саме йшов до берегів Канади. Бурхливої ночі Сергій з молитвою на устах вистрибнув в море. Було 12 км до берегів Канади, він непритомнів, але якась невидима сила підтримувала юнака. Після п'яти годин форсованої плавби хвиля викинула його на скелю. Недалеко була оселя рибалок. Непритомного плавця завезли до шпиталю. Совєтські власті вимагали видати їм Сергія. Життя моряка висіло на волоску, і він гаряче молився. І Бог вислухав його прохання. В Монтреалі йому надали свободу.

Передчасно закінчилося життя Сергія, бо жив він тільки 22 роки. Його тіло знайшли зі смертельною раною біля Лос Анджелеса. Часописи подавали, що це – самогубство, але сам Сергій часто повідомляв про погрози вбивства. Ще за життя він передбачав свою передчасну смерть.

Д-р Володимир Боднар

З книги Лева

Мирослав Семчишин, „Український Львів двадцятих років". Спомини. Наукове Товариство ім. Т. Шевченка Львів, 1998 р., 156 стор.

Дивна річ: одержую „Свободу" з 12 лютого ц. р. На сторінці 16 читаю допис Мирослава Семчишина (Чикаго) – „Яку державу будуємо?". А на стор. 26-ій тієї самої газети бачимо некролог – "Бл. п. проф. Мирослав Семчишин – дійсний член НТШ і кол. голова НТШ в Чикаго, упокоївся в Бозі 5 лютого 1999 року"…. Чогось подібного напевно рідко можна бачити в газетах. Але все може трапитися. Виславши статтю до газети, її автор міг померти, не дочекавшись появи її в газеті. Тим більше, якщо врахувати, що в наступному році йому мало б сповнитися 90 років життя.

Мирослав Семчишин народився 26 серпня 1910 року в селі Почапи на Золочівщині, в родині педагога і громадського діяча Луки Семчишина (мати Стефанія з Вінтоніків). Після закінчення гімназійної освіти в Золочеві, студіював з 1928 року славістику у Львівському університеті, де в 1933 році отримав диплом магістра філософії, а згодом, після однорічної педагогічної практики і відповідних іспитів, ще й диплом учителя гімназії та учительських семінарій.

У період 1936–1938 років працював учителем української мови у філії славетної Першої української гімназії на вул. Пекарській у Львові. Одночасно готувався до підсумкових іспитів на доктора філософії зі слов'янської філології, але вибух Другої світової війни унеможливив це.

За першої совєтської окупації Галичини (1939–1941 рр.) М. Семчишин був одним з лекторів української мови у Львівському університеті, а від січня 1940 до червня 1941 року – старшим викладачем української мови і літератури в Українському педагогічному інституті у Львові і рівночасно науковим співробітником у Відділі мовознавства Львівського філіялу Академії наук УССР.

Від серпня 1944 року М. Семчишин – на еміграції. Спочатку у Відні, де працював референтом культурного відділу Українського Допомогового Комітету. Після закінчення війни опинився в Зальцбурзі, де був учителем української мови у приватній гімназії і додатково навчав на курсах польського Червоного Хреста.

Під кінець 1955 року М. Семчишин прибув до Чикаго. Це місто стало постійним місцем його проживання до сьогоднішних днів. Тут він став, як пише редактор видання його книжки Олег Романів, співзасновником і першим редактором незалежного тижневика „Українське Життя". Мирослав Семчишин, як подає Олег Романів, як і в довоєнний час, постійно був пов'язаний з Науковим Товариством ім. Шевченка в Америці, яке в 1980 році вдостоїло його звання дійсного члена, а протягом 1981–1993 років він очолював Чикаґський осередок НТШ.

Друковані праці М. Семчишина почали з'являтися у різних виданнях Львова з 1932 року. Насамперед це літературні огляди в таких журналах, як „Шлях виховання і навчання", „Учительське слово", літературно-мистецький журнал „Назустріч", „Рідна мова" (ред. І. Огієнко), а також у популярній львівській періодиці „Наш час", „Наш прапор", „Свобода".

У 1985 році НТШ в США у серії „Бібліотека українознавства" видало велику монографічну працю М. Семчишина – „Тисяча років української культури". Праця знайшла позитивний відгук не тільки в діяспорі, але в постсовєтській Україні, де проблеми української культури підлягали тривалій проросійській та комуністичній вівісекції. Сьогодні вже готовий переклад цієї книги на англійську мову.

У щойно виданій книжці „З книги Лева" Мирослав Семчишин пише, що Галичина, за словами І. Франка, є феноменом: ані сотні років поневолення, ані національно-політичний гніт чи економічний визиск не зламали народу, який зумів зберегти свою історично-етнічну окремішність, мову, культуру, традиції. Він зазнав багато втрат, але вижив, зумів піднятися на ноги і розпочати новий процес національного відродження. Наша історіографія визнала Галичину „українським П'ємонтом".

Автор книжки пише, що „коли зважити, що Галичина і Львів були відірвані від національного наддніпрянського пня цілими сторіччями то можна ствердити: західньоукраїнські землі є клясичним зразком правди, що зденаціоналізувати кількамільйонний відлам нації на її землях – річ абсолютно неможлива. І символом цієї правди був український Лев з українською меншиною, але такою, що променіла далеко поза межі міських рогачок і назавжди записала себе в історії усієї великої України, як справжній П'ємонт" (Ст. 29).

Мирослав Семчишин закінчує свою книжку такими словами: „Поява моїх споминів зумовлена тільки скромним бажанням зафіксувати для сучасного і майбутнього поколінь львів'ян (і не тільки львів'ян) усе, що довелось бачити, пережити і перебути на цьому вуйнятковому етапі життя та історії міста князя Лева".

Д-р Юліян Мовчан

СПОРТ

В УКРАЇНІ

Київське „Динамо“ – лідер України з футболу

Відбулися ігри 27 рунди чемпіонату професійної Футбольної ліги України. Цікавою була гра в Донецькому місцевого „Шахтаря“ і київського „Динамо“, які в табелі ігор займають два перших місця. Зустріч закінчилася внічию – 0:0. Отже, київське „Динамо“ тепер вже майже не має суперників у боротьбі за чемпіонське звання!

Гостра боротьба триває за бронзові нагороди і право участи в змаганнях за Чашу Европи. На третьому місці в табелі ігор – футболісти клюбу „Кривбас“ з Кривого Рогу, які в черговому поєдинку подолали „Прикарпаття“ з Івано-Франківського, вислідом 2:0. Львівські „Карпати“, що вже вийшли в фінал змагань за Чашу України, перемогли тернопільську „Ниву“ з рахунком 1:0. Після 27 рунди ігор чільні місця в чемпіонаті посідають – київське „Динамо“ – 62 точки, донецький „Шахтар“ – 56, „Кривбас“ – 52, львівські „Карпати“ – 48. Ігри чемпіонату наближаються до закінчення.

Футбольний Чемпіонат Европи–2000

На 22 стадіонах в минулі вихідні дні відбулись відбіркові футбольні ігри Чемпіонату Европи. Як ми повідомляли, збірна команда України в четвертій групі поділяла перші місця з командою Франції, маючи по 11 пунктів.

Обидві комади мали не тільки однакове число перемог і нічиїх, але й однакове співвідношення голів – 8:3.

Червневими партнерами лідерів цієї групи були в Україні — Андора (гра в Києві), у французів – Росія (в Парижі). Для росіян це був останній шанс залишитися в числі учасників чемпіонату.

Команда України перемогла Андору з рахунком 4:0, а Франція програла Росії, в наслідок чого провідна позиція України в своїй групі ще більше зміцніла.

Баскетбол: збірна України – збірна університетів Америки – 79:70

В Києві відбувся поєдинок між збірною командою студентів Америки і збірною України, в якому перемогла збірна України, вислідом – 79:70. Найкращим гравцем в збірній України визнаний Леонід Ййло. На змаганнях був присутній Президент Леонід Кучма.

Конфлікт в Федерації художньої гімнастики

Українська художня гімнастика, як самостійний вид спорту, існує з 1947 року. Але лише після проголошення самостійности України художня гімнастика змогла юридично оформити і свою самостійність – шляхом створення Федерації художньої гімнастики України.

За весь час свого існування українська художня гімнастика завжди утримувала передові позиції серед країн, які розвивають цей прекрасний вид спорту. Варто лише згадати таких уславлених гімнасток-чемпіонок, як Оксана Скалдіна, Ірина Дерюгіна, Катерина Серебрянська, Олена Вітриченко. Це завдяки їм увесь світ дізнався про існування української школи гімнастики. У 1997 році, наприклад, завдяки бронзовому призеру Олімпійських ігор в Атланті (1996 року) Олені Вітриченко, український прапор піднімався найвище аж 17 разів. Олена перевищила всі рекорди, встановлені її попередницями. Кожному відомо, що за вдаваною легкістю, чарівною посмішкою, віртуозністю, яка пересічному глядачеві видається за межею можливостей звичайної людини, криються важка праця як самих гімнасток, та їхніх тренерів, які увесь свій досвід та знання вкладають у юних вихованок, стараються продовжити себе в них, реалізувати через них свої нездійснені мрії, потенціял своїх неспокійних спортивних душ.

Проте українській художній гімнастиці доводиться ось вже другий рік боротися за своє існування в Україні як самостійного, незалежного виду спорту, відстоювати цю свою незалежність не лише на спортивних майданчиках, а і в судових залях. Для невтаємничених у суть непростої ситуації української художньої гімнастики, коротко приведу хронологію подій: у 1991 році до Федерації художньої гімнастики України, яку очолювали видатні українські тренери Альбіна та Ірина Дерюгіни, прийшли двоє дівчаток, – Катя Серебрянська з Симферополя та Олена Вітриченко з Одеси.

Протягом п'яти років дівчатка тренувались та відточували свою майстерність як гімнастки-художниці у тренерів Дерюгіних. І результати не забарились: дівчата впевнено вели вперед на вітчизняних та міжнародних змаганнях і такими темпами підійшли у 1996 році до Олімпіяди в Атланті. І в цей час з'являються сумно відомі заяви обох гімнасток про те, що їх тренерами слід вважати матерів, а не всесвітньо визнаних фахівців своєї справи – Альбіну та Ірину Дерюгіних.

П'ять років, проведених дівчатами в школі Дерюгіних, не були прийняті до уваги. Олена Вітриченко на початку 1997 року повернулась до Федерації гімнастики України, де і перебуває до цього часу. На жаль, і досі неможливо знайти спільну мову з Катериною Серебрянською та її матір'ю, Любов'ю Серебрянською. Триває війна паперів, як, наприклад, напередодні турніру Гран-Прі „Чаша Дерюгіної-98“ у Києві.

(Закінчення на стор. 24)

В ДІЯСПОРІ

Футбол
УСВТ „Ч. Січ“ – „Ренджерс Юнайтед“ СК –1:1

Незважаючи на дощі, в неділю, 23 травня ц.р., відбулись ігри чемпіонату вищої „Еліт“-дивізії „Ґарден Стейт Сакер Ліґи“ Нью-Джерзі. Дружина „Ч. Січі“ мала зустріч на виїзді в Савт-Ориндж з місцевим клюбом „Ренджерс Юнд.“, яка закінчилася нічиєю – 1:1. Обидва голі суперники здобули в першій половині.

Рахунок відкрили господарі вже на 5-ій хвилині, бездоганно використавши вільний стріл, що його призначив суддя за порушення правила гри оборонцем гостей. Через десять хвилин Мілядінов успішно завершив ґолем контратаку нападу „Ч. Січі“.

Склад „Ч. Січі“: Е. Ергард, І. Чешко, Я. Твардовський, П. Паливода, М. Вацлавський-Лянге, А. Панас, Г. Сергіїв, Р. Стефурак, Б. Гопсон, Д. Олесницький, Л. Білогун, А. Ліверат.

УСК Нью-Йорк – „Іберія“ СК Нью-Йорк – 0:4

Цими змаганнями чемпіонату II дивізії „Космополітан Сакер Ліґи“ Нью-Йорку перша команда УСК-у закінчила черговий футбольний сезон. Наша команда зазнала поразки у грі з лідером дивізії „Іберією“, яка тепер має можливість авансувати до першої дивізії.

Суперники виграли 4:0. Наша команда закінчила сезон на середньому місці в кінцевому показнику табелі ігор і продовжуватиме свої виступи в цій дивізії в наступному сезоні. До нього вже розпочав підготовку провідник і тренер футбольної ланки – Стефан Коваленко, який намагається залучити до футбольних команд УСК-у молодих місцевих футболістів українського походження і новоприбулих з України. Порадували провід футбольної ланки резервісти УСК-у, які всьоме в своїй історії здобули звання чемпіона в резервовій дивізії ліґи. Таким чином, наші резервісти гідно відзначили 50-річчя українського спортивного клюбу в Нью-Йорку.

Вже можна замовити книжку про історію УСВТ „Ч. Січ“

Історія Товариства „Чорноморська Січ“ під назвою „Січовими Шляхами“, що з нагоди 75-річчя „Січі“ мала вийти з друку наприкінці травня, через технічні перешкоди появиться на початку липня ц.р. Вже можете замовити примірник книжки, висилаючи на адресу товариства – 690 Сенфорд Аве., Нюарк, Н. Дж. 07106, чек або „мані ордер“ на 20 долярів. В цій 400-сторінковій книжці висвітлюється українською і англійською мовами діяльність товариства. Книжка має близько 300 світлин. Це – чудова пам'ятка для усіх членів і симпатиків товариства, для спортовців, що в різних роках були активними в дружинах і спортових ланках УСВТ „Ч. Січ“.

Подяки за допомогу

До УСЦАК надійшли листи з подяками за підтримку спорту в Україні.

Вельмишановна Управо !

Про спортивну діяльність УСЦАК та її фінансову допомогу федераціям спорту і олімпійським командам України я дізнався з довідника „На Олімпійських хвилях“ і журналу „Наш Спорт“. Більшість людей в Україні в наслідок довголітнього панування тоталітарного режиму мало знало про життя діяспори, а особливо про спортивне життя.

В книзі „Шахісти української діяспори“ я спробував хоч трохи цю прогалину заповнити і показати спортивне життя українців у зарубіжжі, ролю керівництва Української Централі в організації спортивних змагань серед українців Північної Америки і фінансової допомоги спорту в Україні.

Я і далі працюватиму для ознайомлення широкого кола читачів в Україні з діяльністю УСЦАК, УСВТ „Чорноморська Січ“, 75-ліття якого буде відзначатися в цьому році.

Петро Безпалько,
м. Київ

Дуже вдячні за вашу підтримку українського спорту, що знайшло вияв у фінансовій допомозі Меморіялу проф. С. Попеля, який відбудеться у Львові від 20 до 30 вересня ц.р. Ми б дуже хотіли, щоб у Меморіялі проф. С. Попеля заграв хтось із шахістів УСЦАК – проф. О. Попович чи Б. Бачинський.

А. Михальчишин,
президент Львівської обласної шахової федерації,
міжнародний гросмайстер

До уваги прихильників українського футболу

Американські прихильники збірної команди України з футболу, які хотіли б побувати на відбіркових змаганнях України з командою Ісляндії за вихід у фінал чемпіонату Европи, можуть зголоситися до Володимира Гивеля, члена УСВТ „Ч. Січ“ і футбольного судді в Нью-Джерзі, телефон (973) 751-5866. Ця зустріч відбудеться 8 вересня ц.р. в Ісляндії. Вартість лету, дводенного перебування в готелі і входу на змагання – 732 доляри (три дні – 930 долярів).

Матеріяли про події спорту подав ***Омелян Твардовський***

Календарець тенісових змагань –1999

3–4 липня – УСЦАК–Схід, Союзівка
31 липня–1 серпня – Подвійні ігри, Союзівка
4–6 вересня – Першості УСЦАК, Союзівка
18–19 вересня – КЛК, Союзівка
2–3 жовтня – „Ґризубівка”

Сяятиме над Києвом...

(Закінчення зі стор. 13)

і встановити їх на відповідне місце в інтер'єрі.

Значно складніше було з рештою оздоблення, відомостей про яке було менше, а цінність його не така незаперечна.

Свого часу виникло дві концепції опорядження інтер'єрів. Вони відрізнялись наставленням до центрального об'єму собору. За однією, вся ця частина мала бути оздоблена в давньоруському стилі, з кам'яними панелями, велетенською кількістю мозаїк на золотому тлі та мармуровою передвівтарною огорожею замість іконостасу. Друга концепція, яка більше імпонувала нам і яка була ухвалена, передбачала давньоруський живопис тільки в тих місцях, де, теоретично, він міг бути – на стінах та склепіннях, які ніколи не були перебудовані. Бічні приділи, Варваринський та Катерининський, за обома концепціями мають розписуватися у стилі XVIII століття, згідно з аналогами та інформацією, яку вдалося почерпнути з фотоматеріялів та архівних описів.

Ми здійснили комп'ютерну аналізу всіх фотографій, які стосуються внутрішнього оздоблення. З різних фотографій виокремлювали фрагменти живописних сюжетів і переносили на ті місця в розрізах споруди, де вони мають бути. Втрачені частини та композиції доповнювали спеціялісти з живопису та мистецтвознавці Львівського інституту „Укрзахідпроєктреставрація". Ми також спроєктували три різьблені іконостаси собору.

Найбільше відомостей лишилось про головний іконостас, який зберігся до початку руйнування собору. Його створено у 1718 році на кошти покровителя монастиря гетьмана Івана Скоропадського. Центральні царські врата були срібні, визолочені, з іконами і накладними прикрасами. Вони збереглися до нашого часу і будуть повернені до відродженого собору. У 1880-ті роки, під час вивчення та реставрації давньоруського живопису, верхні яруси барокового іконостасу було розібрано – для вільного огляду давньоруських мозаїк в апсиді храму. Залишили лише перший ярус іконостасу, який доповнено верхівкою за проєктом В. М. Ніколаєва. Цей іконостас кілька разів фотографувався, навіть фотографії його фрагментів, досить детальні описи ікон.

Складніше виявилося з іконостасом приділу св. Великомучениці Варвари. Чудовий пізньо-бароковий іконостас цього приділу встановлено у 1775 році і замінено на інший в 1876–77 роках. Його відновлення стало можливе завдяки тому, що в цьому приділі зберігалася реліквія, відома в усьому християнському світі – мощі св. Варвари. Раку св. Варвари в різні часи фотографували та малювали на тлі іконостасу, який знаходиться за нею. Нижню частину іконостасу ми побачили на дуже рідкісному фото, зробленому до 1877 року, а верхню – на замальовках шведського художника Карла Мозера, який у 1840-их роках відвідав Київ та зробив багато начерків, в тому числі інтер'єрів київських церков.

Найменше відомостей лишилось про іконостас південної нави – в ім'я св. Катерини. Його було створено коштом колишнього київського губернатора Г. Я. Наумова у 1731 році. Мистецтвознавці знайшли описи ікон намісного ряду, навіть відомості про те, що він був срібно-золотий на синьому тлі. Але жодного фото. І тут нам допоміг Карл Мозер. Його замальовка дала можливість з'ясувати пропорції іконостасу, форму ікон, вигляд завершення. Але відтворити характер різьблення, малюнок деталей стало можливим тільки після вивчення аналогів, створення десятків варіянтів малюнка.

Майже півроку продовжувалась ця праця. Тепер вона закінчена. В середині собору вже стоять риштування, з яких будуть монтувати мозаїки. Ціла армія мистців готує картони для настінного живопису. По всій Україні збирають найкращих майстрів-різьбарів, які мають створити іконостаси.

Багато буде ще проблем та суперечок. Незадоволені громадяни писатимуть листи до газет про те, що, як вони пам'ятають, собор виглядав зовсім інакше (так було з дзвіницею). Але пройде час, і наступні покоління киян забудуть, що протягом 65 років Михайлівського Золотоверхого монастиря не існувало. Зачаровані красою відродженої перлини зодчества, вони не будуть аналізувати, копія це чи оригінал.

Олена Мірошниченко,
Юрій Лосицький,
автори проєкту реконструкції Михайлівського Золотоверхого монастиря

XX століття: ПОДІЇ І ДАТИ

1913-ий рік:

25 лютого – в США впроваджено федеральний податок.

3 травня – в Нью-Йорку відбувся похід 10 тисяч жінок-суфражисток.

2 липня – здійснено рекордний переліт на 3100 миль.

Опубліковано в газеті першу хрестиківку; впроваджено маммограму; почалося виробництво майонезу "Гельман"; замість жіночих корсетів в Нью-Йорку придумано бюстгальтер.

1914-ий рік:

1 січня в штаті Нью-Джерзі встановлено мінімальну оплату праці жінок – 9 долярів на тиждень.

1 серпня – почалась Перша світова війна.

4 жовтня – німецький дирижабль зробив наліт на Лондон.

ЦІКАВО ЗНАТИ

М'ясо від вибуху м'якшає

Дослідник ядерної зброї Джон Лонґ з Національної лябораторії Лоуренс Лівермор зробив відкриття, що вибух пом'якшує м'ясо. Працюючи над експериментальним пристроєм для здійснення вибухів під водою, він подумав про те, що станеться, якщо хтось із дослідників в мить вибуху триматиме руку в воді.

Лонґ опустив в воду шматок яловичини і після вибуху переконався, що м'ясо стало напрочуд ніжним. Ударна хвила скоротила час дозрівання м'яса від кількох тижнів до кількох секунд. Термін його зберігання збільшився.

Розчинник азбесту

Це аж занадто добре, щоб бути правдою: науковці з Національної лябораторії у Брукгейвені, працюючи разом з W. R. Grace & Company, розробили хемічний розчин, який може руйнувати азбест у встановленій протипожежній ізоляції, не позбавляючи матеріял вогнетривких властивостей.

Коли піну розбрискали на вогнеізоляцію, виготовлену цією фірмою, вона розчинила азбест, перетворивши його на нешкідливі мінерали. Оскільки завдяки цьому відпадає необхідність у видаленні старого матеріялу, цей процес зменшить видатки власників будинків.

Невдовзі буде видано патенти, і речовина, яка повинна діяти на всі типи вогнеізоляції, потрапить на ринок.

Гра в сніжки

На осінньому засіданні Американської геофізичної спілки фізики знову сперечалися щодо теорії малих крижаних комет, які постійно бомбардують верхні шари атмосфери нашої плянети. Луїс А. Френк та Джон Б. Зіґварт з університету штату Айова подали нові факти, що підтверджують теорію, яку вони запропонували 11 років тому.

Вони доводили, що темні плями на фотографіях, отриманих з космічної станції Polar, що належить NASA, змінюють свій розмір залежно від відстані до камер – цього можна сподіватися, якщо плями позначають справжні комети.

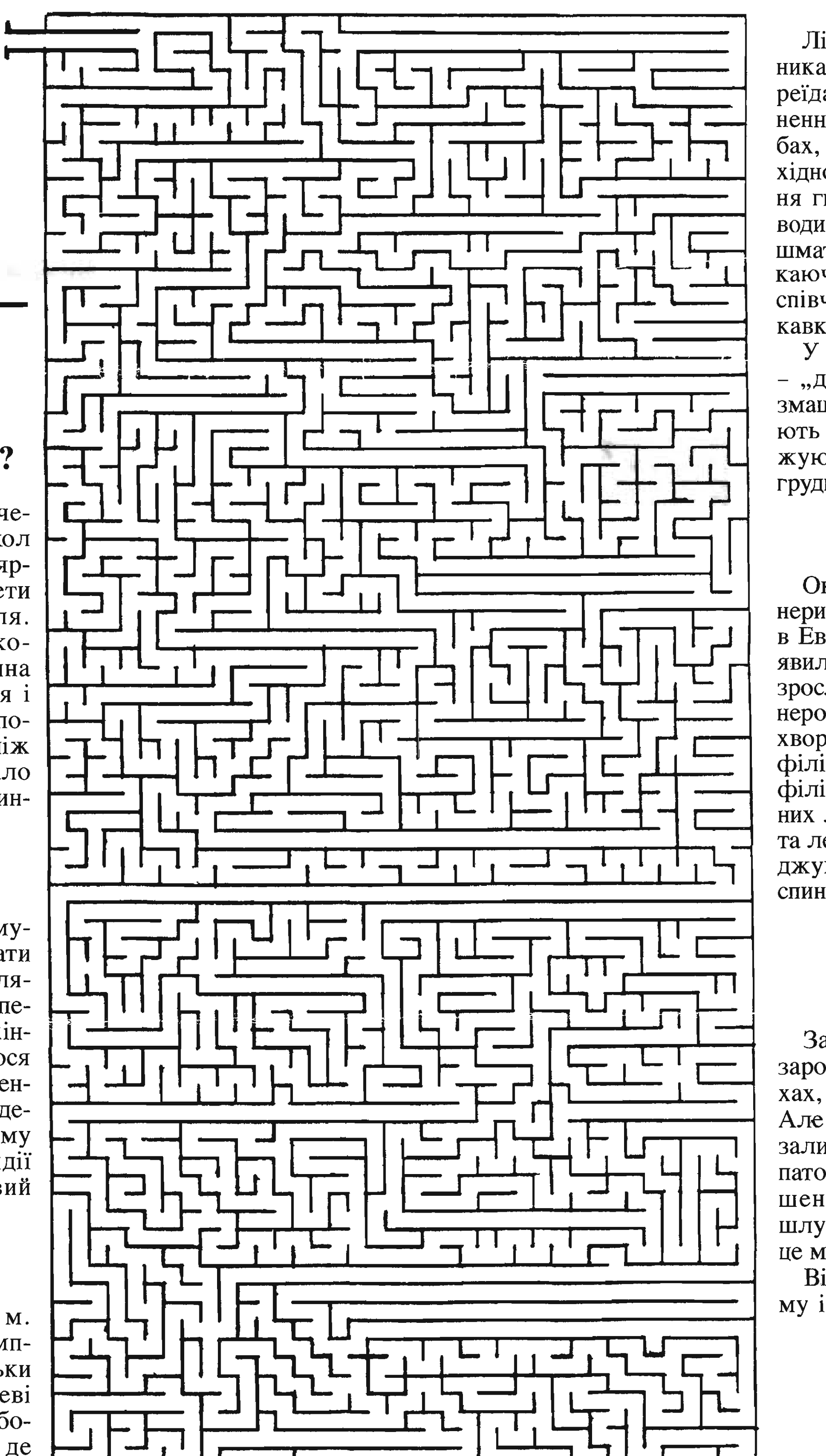
Але Джеймс Спенн з центру космічних польотів NASA Маршалл стверджує, що темні плями – це просто шумові перешкоди камер, і що вони також з'являються, коли прилади розміщено на Землі.

За журналом **"Світ науки"**.

В КІНЦІ газети

Яка доріжка веде до келішка?

Було колись...

1848 рік

Вугілля на полюсі?

У своїй лекції, присвяченій Сонцю, професор Нікол згадував про те, що у полярних реґіонах нашої плянети знайшли поклади вугілля. Цей факт свідчить на користь того, що ця частина Землі колись зігрівалася і освітлювалася набагато потужнішими променями, ніж тепер, що уможливлювало існування тропічної рослинности.

Хінін в Індії

Колись уряд Індії був змушений щороку імпортувати хінін на суму 250 тис. долярів. Після численних експериментів з культивацією хінного дерева нарешті вдалося досягти успіху, і зараз у Бенгалі росте 4 млн. таких дерев, а у кожному сільському поштовому відділенні Індії можна купити 5-ґрамовий пакетик хініну.

Крижані вітри

Як повідомляють, у м. Франконії, штат Нью-Гемпшир, утримується настільки холодна погода, що місцеві жителі намилюють свої бороди і вибігають надвір, де мороз просто зголює їх.

З журналу **„Світ науки"**

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

Як зупинити гикавку?

Лікар Анатолій Пастернак вважає, що гикавка виникає як реакція на психічні травми та стреси, при переїданні та при „порожньому шлунку", при подразненні жовчного міхура, інколи при нервових хворобах, ураженнях внутрішніх органів (перитоніті, непрохідності кишок тощо). Існує багато способів подолання гикавки. Можна випити кілька ковтків крижаної води. А можна, не поспішаючи, проковтнути кілька шматочків льоду. Оточення не повинно приділяти гикаючому надмірної уваги, тому що наші „зойки" та співчуття можуть викликати повторення нападів гикавки.

У боротьбі з гикавкою добре дотримуватися засади – „добре лікує той, хто лікує швидко". Для цього змащують кінчик язика гірчицею або швидко ковтають шматочки цукру, змоченого в оцті, або повільно жують оселедця, змоченого медом, або кладуть на груди гірчичника.

Негарна хвороба

Оксана Зарічна повідомляє, що за поширеністю венеричних хвороб Україна опинилася на другому місці в Европі після Росії. На прес-конференції медики заявили, що захворюваність на сифіліс останнім часом зросла у 37 разів. Правда, поява великої кількости венерологічних кабінетів трохи змінила статкстику цієї хвороби – тепер далеко не всі випадки первинного сифілісу реєструються. Зате реєструється вторинний сифіліс як наслідок неправильного лікування у сумнівних лікарів. У майбутньому сексуальна розбещеність та легковажне ставлення до цих хвороб буде супроводжуватися тяжкими органічними ураженнями серця, спинного і головного мозку та сліпотою.

Шум у вухах попереджує про небезпеку

Заслужений діяч науки, професор Володимир Базаров пише, що хворі часто скаржаться на шум у вухах, і лікарі, як правило, починають лікувати вуха. Але дуже часто саме вухо тут ні при чому. Як показали дослідження, причиною шуму може бути якась патологія в організмі – шийний остеохондроз, порушення у вегетативній нервовій системі, хвороби шлунку, печінки, підшлункової залози, нирок. Через це може виникнути шум у вухах.

Відчувши його, треба пройти обстеження організму і виявити причину, бо той шум може бути попередженням про небезпеку, яка загрожує нашому здоров'ю. „Дзвін" у вухах свідчить про порушення кровообігу у внутрішньому вусі.

Д-р Юліян Мовчан

За матеріялами газети „Ваше здоров'я"

Конфлікт в художній...

(Закінчення зі стор. 21)

П'ять років, проведених дівчатами в школі Дерюгіних, не були прийняті до уваги. Олена Вітриченко на початку 1997 року повернулась до Федерації гімнастики України, де і перебуває до цього часу. На жаль, і досі неможливо знайти спільну мову з Катериною Серебрянською та її матір'ю, Любов'ю Серебрянською. Триває війна паперів, як, наприклад, напередодні турніру Гран-Прі „Чаша Дерюгіної-98" у Києві.

За міжнародними правилами, заявку на участь в змаганнях спортсменки повинні подавати заздалегідь, і винятку з цього правила не можна робити ні для кого, не зважаючи на титули і заслуги. Заявка про участь Катерини Серебрянської у цьому змаганні надійшла із значним порушенням встановлених у всьому світі термінів. І лише особисте прохання голови Державного комітету України з фізкультури та спорту Федоренка змусило організаторів зробити виняток і допустити Серебрянську до змагань.

Але Катя виявилась не готовою змагатись першого дня, вона зайняла лише 9 місце та пропустила поперед себе менш відомих та досвідчених гімнасток. Та замість того, щоб наступного дня довести суддям та глядачам, що такий результат був просто випадковістю, а не кепською спортивною підготовкою, Катерина відмовляється від подальшої боротьби за приз з посиланням на недугу.

Таку причину можна було б справді прийняти всерйоз, якби того ж вечора наша „хвора" гімнастка не брала участи у вечірці з нагоди закриття змагань, чим викликала чимале здивування колег, журналістів і глядачів.

Дуже хотілося б, щоб доведення своєї першости між гімнастками відбувалось на спортивному килимі, а не шляхом взаємних звинувачень, перекручувань фактичних обставин справи. Символічно, що і цього разу перемога залишилась за представницями однієї з найвизначніших у світі шкіл художньої гімнастики – школою Дерюгіних.

4 квітня 1997 року рішенням Вищого арбітражного суду України було проголошено, що Федерація гімнастики України, яка об'єднувала однодумців та прихильників Дерюгіних, є незалежною, самостійною, юридичною особою, правонаступницею прав та обов'язків Федерації художньої гімнастики України, а отже, і її здобутків за усі попередні роки, і має законне право називатись Національною Федерацією.

Але це був лише перший крок до перемоги. Треба було подолати економічний та психологічний бойкот з боку державних органів, щоб нарешті минулого року Державний комітет України з фізкультури і спорту також визнав Федерацію гімнастики України національною в галузі художньої гімнастики. Комітет делегував Федерації переважне право розвивати цей вид спорту на Україні, доручив комплектувати збірні команди від нашої держави для участи у різноманітних змаганнях, визнав право на отримання державного фінансування для розвитку цього виду спорту.

Людмила Атаманчук,
адвокат Федерації гімнастики України

ПОДЯКА

D-ра Мирона Кравчука

В суботу, 17 квітня 1999 р., в Рамада Готелі, в Гановер, Н.Дж. відбулася несподівана для мене зустріч-прийняття, з нагоди мого 80-річчя від дня народження. В цім прийнятті взяли участь 142 особи: члени моєї родини, приятелі і друзі.

Цю, дуже милу для мене, несподіванку влаштували мої діти Зеня з мужем Евгеном і Тарас з дружиною Дарією, за що я їм невимовно вдячний.

З цієї надзвичайно приємної для мене зустрічі, почуваюся до обов'язку подякувати усім присутнім і неприсутнім друзям і приятелям.

Щира подяка нашим дорогим Владикам: Василеві Лостенові за грамоту, Боже благословення та теплі вітання. Владиці Робертові Москалеві за дар чудової ікони Божої Матері та побажання. Вдячний Славі Стецько, голові ОУН і КУН та пол. Василеві Куцові за надіслані щирі вітання.

Дуже дякую шановним представникам різних організацій, за їх виголошені привіти, а саме інж. Евгенові Івашкові, від Централі УККА, пор. Левові Футалі від Світового Братства Вояків УПА і від гол. управи Т-ва УПА в США за грамоту; мгр-ові Евгенові Гановському, від гол. управи ООЧСУ за грамоту, Степанові Гавришеві від ЗУАДК-у, Петрові Мицакові, від Т-ва управи УПА з Канади, Ярославові Дужому, від перемишлянців і мігтенвальдців, мгр-ові Іванові Бурикові, від Другої Дивізії УНА, Михайлові Мийчукові, від 6 Відділу ООЧСУ з Філядельфії та о. Богданові Карасеві – капелянові УПА за гарне побаження і за відкриття та закриття молитвою того вечора. Дякую шваґрові Л. Світенкові за вирізьблений ним гарний тризуб.

Дякую д-рові Андрієві Оліярчикові і його дружині Ренаті за гарний образ. Щира подяка належиться Марійці Гельбіґ, Любі Сілецькій і Л. Футалі, за допомогу і поради моїм дітям у влаштуванні цього приємного вечора.

З нагоди мого 80-ліття зложили:

НА ФОНД КУПНА ДОМУ ДЛЯ БЮРА УККА у ВАШИНГТОНІ

по 150 дол.	Степан і Марія Дуплак, Микола і Марія Касіян;
120	Іван Буртик;
по 100	Сидір і Евгенія Новаківські, Теодор Свєщук, інж. Борис і Ніля Павлюки, Вол. Козіцький з дружиною;
по 50	Орест і Ада Федаші, Остап і Анна Дикі, Аркадій і Люба Федькови, Ярослав Федун з дружиною, мгр Евген Гановський з дружиною, Омелян і Марія Гельбіґ, Александра Гриценян, інж. Евген Івашків з дружиною, Микола Лозинський з дружиною, д-р Евген Новосад, д-р Дарія Лисий-Новаківська, Роман Мариновин, Михайло і Катерина Мийчуки, Петро і Стефанія Кордуби, інж. Богдан і Христя Кузьмицькі, Мирослава Волошин-Новаківська, Ярослав Петрик з дружиною, Вол. Риндич, Квітка Семанишин, Богдан і Христя Сеники, Ігор і Мирослава Шпернаґи, інж. Ігор і Анна Смолій, Мирослав Сольчис з дружиною, Мирон Стебельський з дружиною, Іван і Ріта Васюрки, Іван Закарук;
по 30	проф. Іван Телюк з дружиною, Ольга Маркв;
по 25	Анна Бачара, інж. Методій Борецький, Марія Данилів, Григорій Давид, Григорій Добуш, Іван Дубіль з дружиною, Лев Влас з дружиною, Степан Верниш, д-р Іван Васківський з дружиною, Марія Гриценян, Люба Козик, Софія Кусень, Фаронія Кушнір, д-р Лариса Кий, Марія Лисяк, Андрій Міджак з дружиною, Андрій і Джіня Процюки, Микола Пришляк з дружиною, Петро Гриндич, Люба Сілецька, д-р Володимир Стойко, Марія Сенькевич, Богдан і Віра Тодорів, Теодора Болянюк.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ:

50 дол. Андрій Фармига

Разом зложили в імені (моїм) Михайла Ковальчина 2,755 дол.

НА „ЛІТОПИС УПА" ВИДАВНИЧИЙ ФОНД, зложили:

150 дол.	Михайло Ковальчин;
по 100	Лев і Галина Футали, Роман Бушко з дружиною, Андрій і Дарія Городецькі, Ярослав і д-р Марія Кіцюки, Богдан Ковалик з дружиною, Марія Кузик, д-р Мирослав Лабунька, Орест Мостовий, Анна Шашкевич, Петро Шкафаровський з дружиною, Микола і Марія Сидор;
по 50	Тарас і Софія Бурий, Стефанія Хома, Михайло Цяк, о. Богдан Карась, Степан Кметь, Вол. і Юля Купчинські, Василь Куцман з дружиною, Мирон і Катерина Мицьо, Антін Фединишин, Мирослав Кальба;
40	Відділ Т-ва УПА, Нюарк;
35	Іван Оліяр з дружиною.

Разом 1,785 дол.

Дуже дякую Миколі Люгому – президентові і Орисі Гевко керівникові Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії за вручення мені цінних два томи „Все про Україну". Це для мене дорогоцінна річ.

Спішу з подякою тим друзям і приятелям, які з різних причин не змогли прибути на моє свято, а надіслали мені теплі вітання, а ними є: Дмитро Грицко-Цапко з далекої Австралії за касету, Юрко Борець-Чумак рівнож з Австралії, обидва вони підстаршини УПА, з якими мені доводилося ділити долю і недолю, інж. Степан і Надя Голяш, мгр Ірина Камінська, д-р Богдан і Мирослава Крук, Микола Кошик з дружиною, Канада, ред. Володимир і Зеня Осінчук, д-р Модест і Оксана Ріпецькі, д-р Петро Поліщук, Тарас і Софія Бурий, Іван Оліяр, Мирон і Катерина Мицьо, Стефанія Хома, Андрій і Дарія Городецькі, Нестор Марічка, Володимир Янів, Марія Данилів, Евдокія Трипутенко, Люда Черешньовська, Оля Лукасевич, Володимир Гулькевич з дружиною, Петро і Марія Станько, Галина Угрицко, Остап і Анна Дикий, Богдан Казанівський.

Дуже дякую д-рові Аскольдові Лозинському, президентові СКУ і УККА в США, за телефонічний привіт з далекої Каліфорнії, де він в цей час полагоджував свої громадські справи.

Дякую інж. Петрові Баселові за підготовку і висвітлення монтажу прозірок з мого життя.

На кінець дякую Орестові Федашеві, керівникові готелю за його гарне влаштування прийняття.

Шановні і Дорогі Друзі і Приятелі! Мені направду бракує слів подяки Вам усім, за Вашу участь у моєму великому святі.

Нехай Вас усіх Всевишній Бог нагородить багатим здоров'ям!

Остаюсь з належною до Вас пошаною

Ваш Михайло Ковальчин

Уряд звинувачують...

(Закінчення зі стор. 1)

лами. “Хто дав право, щоб силовики (поліція, прокуратура, служба безпеки) працювали на одну кандидатуру?”, – запитав спікер парляменту.

Що ж, у Ткаченка достатньо причин боятися “компромату”, адже до сих пір ніхто не отримав відповіді на питання, де поділися мільйони долярів, дані у позику на його фірму “Земля і люди”. Може, в перебігу виборів відповідь на це питання нарешті стане відомою.

Відповідаючи на звинувачення у втручанні у вибори, заступник начальника Служби безпеки В. Пристайко сказав у виступі перед парляментською комісією, що забезпечення законности виборчої кампанії не входить до компетенції СБУ. Водночас, він відзначив “складну обстановку підготовки до президентської кампанії”. Зокрема, “не зменшилася кількість погроз на адресу претендентів, представників органів влади”. У 1999 р. СБУ розкрила близько 30 фактів погроз та насильницьких дій проти представників влади. За словами заступника голови СБУ, нині ведеться робота, щоб не допустити до застосування сили у передвиборній боротьбі, надходження в Україну вогнепальної зброї, боєприпасів з метою використання їх в терористичних цілях.

Пристайко заперечив факти ведення досьє на кожного з претендентів на президентський пост, на чому наголошували учасники засідання парляментської комісії і, зокрема, О. Ткаченко. На його зауваження, що працівники СБУ нібито отримали завдання сприяти переобранню Л. Кучми та обіцянки враховувати це при підвищенні по службі, В.Пристайко відповів, що про це “ніколи не чув і нічого не знає”. На це учасники засідання навели численні підтверджуючі факти.

1 червня вустами свого провідника Петра Симоненка рішучий протест проти “антидержавницьких дій та провокаційних виступів” Президента України та ЗМІ, які “розпочали антикомуністичну кампанію”, висловила із трибуни парляменту фракція Комуністичної партії. За словами Симоненка, “прямо пропорційно погіршенню економічної ситуації в Україні зростає страх Президента та його команди втратити владу та відповідати перед народом за результати своєї злочинної діяльности”. П.Симоненко сказав, що у цій ситуації “об'єктом своєї огульної критики Президент України та його клановo-мафіозне оточення обрали ліві сили, весь народ, та особливо Компартію України”, використовуючи “шалені кошти на публікацію фальшивок”.

Відмова Центральної виборчої комісії надати додаткові бланки підписних листів (які використовуються для збору підписів за претендента), численні факти провокацій на адресу Соціялістичної партії та її провідника, насильницькі дії – дають підстави стверджувати, що ведеться “цілеспрямована кампанія” з метою не допустити його до реєстрації кандидатом у президенти, – вважає голова Соціялістичної партії Олександр Мороз. Він навів факти навмисного псування підписних листів, збору підписів неуповноваженими особами на фальшивих бланках, спроб підкупу збирачів підписів. На прес-конференції було повідомлено про недавнє вбивство активістки Соціялістичної партії з Кіровоградщини Раїси Забілої, а також про підпал офісу партії у Дніпропетровському.

За словами голови Соціял-демократичної партії України Юрія Буздугана, є факти, коли збирачам підписів на підтримку О.Мороза пропонували продавати заповнені листи по 100 долярів за штуку. Він також повідомив про спробу підкупу збирачів підписів із Московського районного осередку СПУ м.Києва. Зокрема, сказав Ю.Буздуган, голові осередку пропонували платити 500 дол., бригадирові – 300 дол., збирачам – по 100 дол. на місяць. Як повідомлялося раніше, уповноважена особа від СПУ зверталась до голови Центральної виборчої комісії М. Рябця з проханням видати додатково 200 тис. бланків підписних листів. Було видано 50 тис. бланків. У відповідь на повторні звернення до ЦВК видати ще 150 тис. листів було отримано відмову. 3 червня О.Мороз звернувся до Верховного суду із скаргою, у якій наголосив, що таким чином було обмежено його конституційні права як претендента на кандидата у президенти.

(За інформаціями УНІАН)

Пам'яті д-ра Мирона Кравчука

Д-р Мирон Кравчук

Тяжко писати посмертну згадку про добре знайому людину... Я мав нагоду зійтися з д-ром Кравчуком на славній Гірці в нашому історичному княжому Холмі. Доля мене привела до Холма, щоб з доручення Українського Центрального Комітету організувати Технічну Школу. А д-р Мирон Кравчук, молодий дентист, випускник Варшавської дентистичної школи, почав свою практику в Холмі. До технічної школи масово зголосились чудові хлопці дорогої нам Холмської землі. Школа потребувала універсального лікаря і ним став еміґрант з Волині д-р Рощинський, якого німці згодом розстріляли як закладника в Рівному. Опіку над студентськими зубами перейняв симпатичний Мирон Кравчук.

(Закінчення на стор. 25)

Шлях до Холма стелився Миронові Кравчукові з Белзщини, де він народився (25 листопада 1913 року) – в селі Осередові. До гімназії ходив в Сокалі. В шостій клясі його арештувала польська поліція, бо знайшла в нього підпільну газетку. Суд засудив його на шість місяців, які він відсидів у Львові в тюрмі на вул. Лонцького. Після тих шести місяців йому пощастило дістатись до гімназії в Раві-Руській, де і здав матуру. На дентистику у Варшаві його не прийняли, і він почав студіювати на іншому факультеті. Через рік знову подав у Варшаві на дентистику і тим разом, за сприянням наших послів до Сойму, був прийнятий. Студії закінчив в 1939 році. Практику розпочав у Холмі, де, крім загальної практики, був шкільним лікарем у Технічній Школі.Після втечі большевиків з Галичини д-р Кравчук переїхав до Сокаля, де також став практикувати. З кінцем війни д-р Кравчук, вже одружений, подався на Захід. У Мюнхені продовжував студії, які закінчив докторатом з медичної дентистики. З Мюнхену в серпні 1949 року д-р Кравчук з родиною переїхав кораблем до Америки. На цьому кораблі й звела нас доля, бо і я зі своєю родиною їхав до обіцяної землі Вашінґтона.

Попрацювавши якийсь час робітником, д-р Кравчук студіював у Ньюйоркському університеті, де одержав диплом "Доктора оф дентал серджери". Коли почалась війна в Кореї, д-р Кравчук був покликаний до війська і в ранзі поручника відбув два роки військової служби. Повернувшись до Нью-Йорку, д-р Кравчук відкрив практику при сьомій вулиці, навпроти церкви св. Юра, і провадив її до 1998 року. Тут д-р Кравчук став добродієм усіх, що потребували його помочі – з великого Нью-Йорку, з-поза міста, бо його мила вдача та високопрофесійні руки притягали широке число пацієнтів. Д-р Кравчук був парафіянином церкви св. Юра, членом УНС та одним із перших добродіїв Інституту Америки. Він любив і знав мистецтво.

Знеможений недугою, замкнув свої очі 18 березня і був похований з церкви св. Юра на цвинтарі в Бавнд-Бруку. В час Панахиди і на тризні прощали його д-р Криницький і д-р Романків. Полишив у смутку дружину Лялю, сина Мирона, лікаря, та дочку Ларису, заміжню за д-ром Кицалою, внуків та широку громаду, яка його любила і шанувала. Вічна йому пам'ять!

Василь Ленцик

Помер І. Філь – „Шеремета“

16 квітня ц.р. у Фініксі, Арізона, упокоївся в Бозі св. п. Іван Філь - „Шеремета“ (Степан Ґула), на 74-му році свого трудолюбного життя.

Іван Філь народився 17 червня 1925 року на присілку Косопуди, села Жуків, повіт Любачів (тоді – Польща), в батьків Андрія і Анастазії.

Початкову освіту отримав у рідному селі та в місті Чесанові, а гімназійну закінчив у 1944 році в Ярославі.

В квітні 1944 року став у ряди УПА. По рекрутському вишколі став політвиховником у чоті „Калиновича“, яка належала до відділу командира „Балая“, а згодом на тому ж пості, аж до відходу на Захід, у відділі „Тучі“. Його псевдонім – „Шварц“, а потім – „Шеремета“, а сотенний звав його „Політика“. Був він довіреним другом у відділі. Знав психічний стан побратимів, не одного довго вислуховував, не одного розраджував, до сотенного говорив за всіх.

Восени 1945 року були ми разом в одному бою. Наш, тобто відділ „Крука“, і його „з лісів“ зійшлися, щоб знищити село Сосницю біля Перемишля, в якому отаборилось польське військо, вигнавши наших людей до Совєтського Союзу. На присілку Мельники, біля села Кобильниці ми ждали ночі. Несподівано біля полудня натрапили на нас совєтські прикордонники. По недовгому, але завзятому бою, їх убитих і поранених ми нарахували 38. З наших впало три і одного було поранено. Ми його несли на ношах, відступаючи в лісок біля села Тухля. Ранений тихо просив, щоб „Шеремета“ тримав його руку і щоб переказав мамі, що він жаліє, що лишає її самою. „Шеремета“ потішав його, що він лише поранений, буде ще жити, але невдовзі прийшов протяжний віддих – і рука пораненого впала. Ми наскоро викопали яму, за звичаєм, мундиром покійного обгорнули його голову – і рідна земля прийняла тіло. Ще одна могилка незнаного вояка... Ми помолились, „Шеремета“ зробив рукою хрест над могилкою: „Вічна йому пам'ять! Він впав за Україну й Україна його не забуде“.

Іншим визначним епізодом в його житті, як розказував, був цілоденний бій чоти „Калиновича“. Вернувшись з акції, чота заснула в оборонному бункрі. Як стало видніти, несподівано польське військо оточило бункер. Розгорівся нещадний бій. „Шеремета“ словом і ділом піддержував вояків, щоб протрималися до ночі – „а нічмати дасть пораду“, як писав Шевченко. Повстанці зложили пісню про цей бій – „У зимную ніч листопада...“ Загинув у цьому бою один з найкращих кулеметників УПА – вояк „Сум“.

Найтяжчими хвилинами у своєму повстанському житті „Шеремета“ уважав часи, коли опустіли села – наших людей військо вигнало, на ліси налягла польська армія, припинилися зв'язки, настав голод. Вояки дивились на своїх командирів, як на єдиних рятівників.

„Шеремета“ залишився політвиховником до кінця життя. Він знав, хто і коли з упістів помер, хто хворіє, кому треба помогти, а сам був без претенсій, аж занадто скромний. На еміґрації, щоб не наразити родину в Україні, прибрав ім'я Степан Ґула. Події в Україні – це була його радість і смуток. Розрадою в його житті був його похресник Олесь. З ним зжився, його любив. Похресник і його мати опікувалися хворим Іваном до останніх днів його життя.

Хай привітна, хоч і нерідна, земля буде йому легкою!

Олександер Ґереґа

ЗМІНА АДРЕСИ

В справі зміни адреси непотрібно телефонувати, а тільки прислати нову адресу до:

Адміністрації „Свободи"

P.O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

☐ **„Свобода"**

☐ **„The Ukrainian Weekly"**

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

На зміну адреси проситься

ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00

ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

"Свобода" змінила адресу електронної пошти.
Нова адреса: svoboda@worldnet.att.net

Шановні дописувачі до "Свободи"

Висилаючи свої дописи до газети, дотримуйтеся, будь ласка, таких умов:

Подавайте до "Свободи" тільки оригінал допису, а не копію;

Підписуйте дописи власноручно, повним прізвищем по-українському; обов'язково подавайте свою адресу і телефон;

Дописи мають бути короткими, висвітлювати тільки те, що може мати інтерес для загального читача; пробіли між рядками мають бути досить великі;

Дописи присилайте до редакції не пізніше, як через п'ять днів після події;

Якщо ви користуєтесь факсом, старайтесь, щоб допис був надрукований більшими літерами і виразно.

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА ВАШУ БЕЗЦІННУ ДОПОМОГУ!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

маґістра фармації

АНДРІЯ СТЕЦІВА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

з Панахидою

в суботу, 12 червня 1999 р. о год. 9-ій ранку
в церкві Богоявлення при Картер вул. в Рочестері Н. Й.

Ласкаво просимо приятелів і знайомих до участи.

Сини: ВОЛОДИМИР і РОМАН

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
21 червня 1994 р.

бл. п.

д-ра ОЛЕГА СЛЮЗАРА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

за упокій його душі

в таких церквах:

Нью-Йорк, 20 червня, о год. 12-ій вполудне, св. Юра;
Філядельфія (Melrose Park), 20 червня, о год. 9-ій ранку, Благовіщення ПДМ;
Тернопіль (Монастир оо. Редемптористів), 21 червня.

Про молитви за упокій його душі просять

родини – ЖМУРКЕВИЧІВ, САЛІЇВ, СЛЮЗАРІВ і ШМІҐЛІВ

Ділимося сумною вісткою з рідними, друзями і знайомими, що в понеділок 24 травня 1999 р. у Львові, після короткої недуги, несподівано упокоївся в Бозі, на 71-му році життя

бл. п.

професор-доктор

МИРОСЛАВ ГРЕЩИШИН

ПОХОРОННІ обряди відбулися в четвер, 27 і п'ятницю, 28 травня 1999 р. в похоронному заведенні Orlowski-Pietszak Funeral Home, Cheektowaga, N.Y., а ПОХОРОН в суботу, 29 травня, з церкви св. Миколая в Buffalo, N.Y. Тлінні останки спочили на кладовищі Mt. Olivet, Buffalo, N.Y.

Залишилися в глибокому смутку:

дружина – ЛІДА
доньки – МАРТА з чоловіком ДАНИЛОМ ҐРІН
– НАДЯ з чоловіком КЕВИНОМ Мк.ҐВІҐЕН і дітьми: ГРИГОРІЄМ, АЛЕКСАНДРОМ, КАТРУСЕЮ і МИХАЙЛИКОМ
– КУСЯ
сини – ЮРІЙ
– АДРІЯН з дружиною МАРІЄЮ
швагерка – ОКСАНА з чоловіком РОМАНОМ ЧАВСОМ і дітьми: ХРИСТЕЮ і РОМАНОМ
родини – проф. ЮРА ЯРЕМКЕВИЧ у N.J.
– ЛЮБА ШЕРЕМЕТА з родиною у Chicago, IL.
– ОЛЕНКА ВОЙТОВИЧ з родиною у Plano, IL.
– ЛЕСЯ БАКОВИЧ у Flagstaff, AZ.
родина в Україні, Польщі та Англії.

Просимо згадати покійного у своїх молитвах.

Замість квітів просимо складати пожертви на:
Friends of Harvard Ukrainian Research Institute or
Myroslav M. Hreshchyshyn, M.D. Memorial
at Gynecologic Oncology Lectureship at the University at Buffalo, N.Y.

За мову, зміст посмертних оголошень і подяк, редакція не відповідає.

Ділимося сумною вісткою, що в четвер 13 травня 1999 року відійшла у вічність

бл. п.

ЄВФРОСИНІЯ ГРИГОРІВНА ДІТЕЛЬ

народжена в Переяславі 25 лютого 1889 року

Покійна вдова по полковникові Викулу Дітелю була учасницею Визвольних Змагань 1917–1920 років, як сестра при Армії УНР. Покійна брала активну участь у житті української еміграції. Вона була членом ОбВУА та Гетьманської Організації Америки. Покійна довгі роки працювала добровільно в Музеї Церкви-Пам'ятнику в Бавнд Бруку.

ПОХОРОН відбувся 17 травня 1999 року на Українському Православному Цвинтарі св. Андрія Первозванного.

ПОХОРОННІ відправи очолив Архиєпископ Антоній в сослуженні о. Івана Лишика.

Приятелі покійної

Ділимося сумною вісткою з родиною і друзями, що 5 квітня 1999 року помер самітньо наш дорогий і незабутній

бл. п.

доктор медицини

РОМАН РАК

народжений 19 грудня, 1909 року в Україні

Лікар Української Дивізії „Галичина" і учасник бою під Бродами (17–22 липня, 1944 року), колишній спортовець-змагун, і пластун-„Чорноморець" зі Львова.

В глибокому смутку пращають його:
братова – ДОРА РАК
братаниця – ТАЇССА РАК ВОЛОШИН з доньками: РОКСОЛЯНОЮ і ХРИСТИНОЮ РАК ЛОКАСІО з мужем МИХАЙЛОМ

Тлінні останки будуть зложені в гробі його брата бл. п. ЯРОСЛАВА (МОРТКА) на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Брук, Нью-Джерзі.

Ділимося сумною вісткою, що 16 травня 1999 р. відійшла у вічність наша дорога МАМЦЯ, БУНЯ і ТЕТА

бл. п.

МАРІЯ СКРУТ

з дому БАЗЮК

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 19 травня 1999 р. в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н.Й. та на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Також 16 квітня 1999 р. відійшла від нас в Німеччині дорога СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

МИРОСЛАВА СКРУТ

Обидві перейшли важкий тернистий життєвий шлях.

Вічна їм пам'ять!

В глибокому смутку:
донька і сестра – ГАЛЯ БАРНЯК
зять – ВОЛОДИМИР БАРНЯК
внук – РОМАН БАРНЯК
і рівнож родина в Україні.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ

Не забувайте вчасно відновлювати свою передплату. Пам'ятайте, "Свобода" – єдине джерело, яке поєднує Вас із українською діяспорою, з Україною та зі світом в цілому. Рекомендуйте "Свободу" своїм близьким і друзям.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ 18 ЧЕРВНЯ

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відділу Товариства ім. Т. Шевченка відбудуться в п'ятницю, 18 червня о год. 7-ій вечора в УН-Домі при 237-Hope Ave. Просимо членів прийти. В неділю, 20 червня на Союзівці буде вшановано День Батька мистецькою програмою, просимо наших членів взяти участь.

Варвара Тижбір рек. секретар.

